

SMF

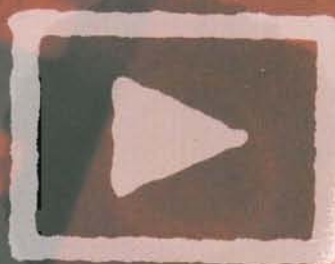
Stellenbosch Media Forum

SEX

&

THE

MEDIA

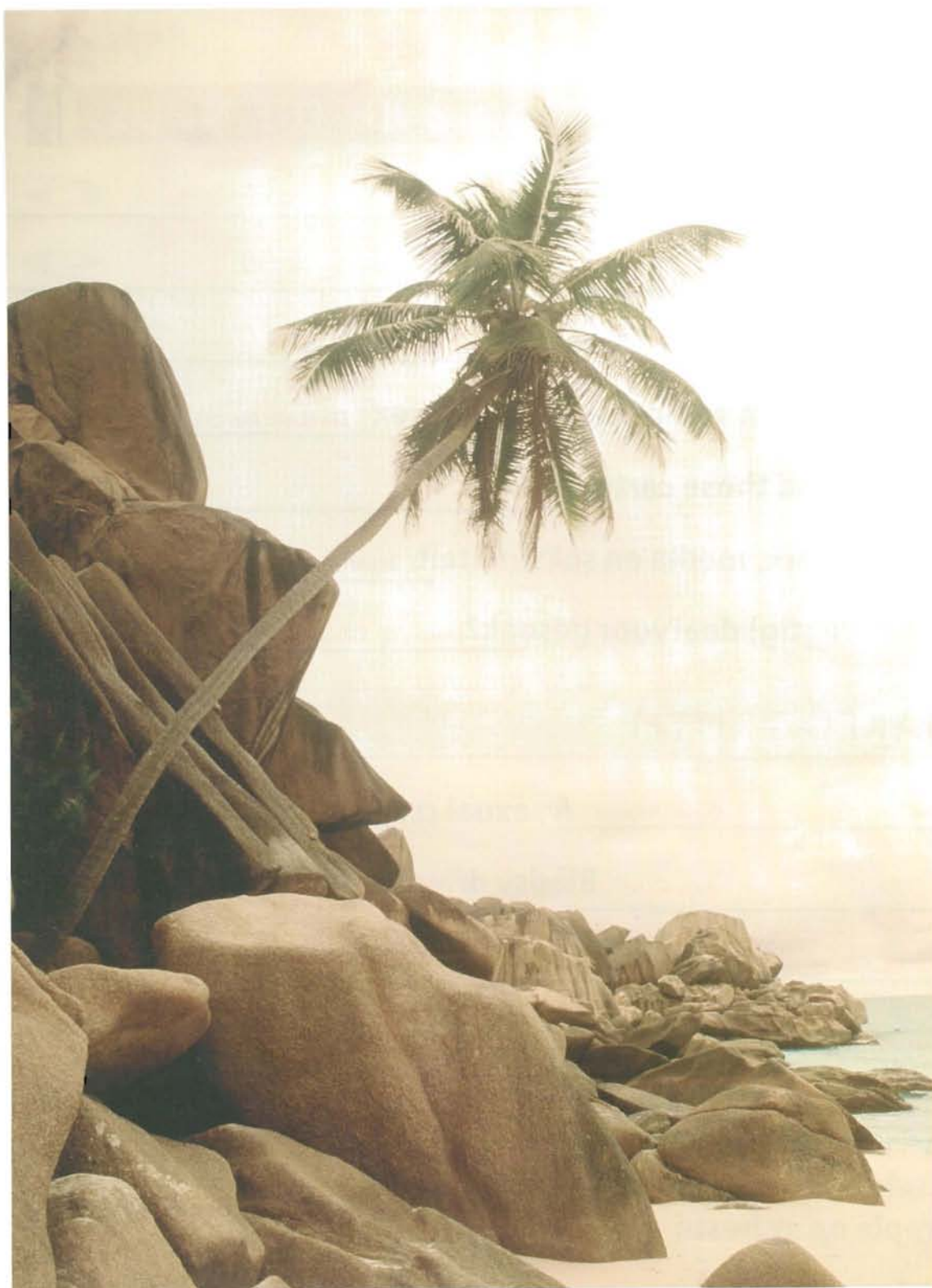

Wat jy nie sien nie, kan jou seermaak.

South African National Editors' Forum
SANEF

Die media is jou ore en oë op die wêreld. Mediavryheid waarborg jou die reg om te weet wat in jou land aangaan, en om volledig deel te neem aan besluitneming wat jou raak. Voorheen is wat ons gesien en gehoor het, beheer. Ons kon nie weet nie, en kon nie deelneem nie. Laat ons nooit vergeet waar ons vandaan kom nie, en laat ons vier waarheen ons oppad is. Onthou Suid-Afrika se Persvryheidsdag – 19 Oktober.

To our dedicated journalists, publishers and editors: after a brilliant year of turning out 54 titles with over 15.3 billion pages, winning over 85 awards and inspiring more than 8.3 million readers, chances are there's no time left for a holiday and you're probably hard at work on your next project anyhow, so cut out this picture, stick it above your desk and keep up the brilliant work.

Media 24
TYDSKRIFTE
MAGAZINES

INHOUD

EDITORIAL

IN DIE NUUS

Men, say no to rape	Philippa Norris	5
JZ vs the Media	Jan Gerber	6
Oor baba-olie en breakfastbars	Retha Grobbelaar	9
Struggling between self-censorship and sex	Elizabeth Atmore	10
Zapiro, Zuma and those cartoons	Thobile Hans	12
Gaum oor die kerk, media en seksualiteit	Jeanri-Tine van Zyl	14
Het Khwezi (regtig) daarvoor gesoek?	Emmie de Villiers	17

NAKED TRUTH

22	Craig McKune	A sexual creature: Karin 'Loslyf' Eloff
26	Jaco Visser	Bladsy drie: Die bladsy wat saak maak
29	Niel Bekker	The New Smut
32	Dewald van Rensburg	Porno!

HUSH - HUSH

Dr Eve, seksopvoeding en die jeug:	Lara Atson	35
Skokterapie op sy beste		
Die aktivis en die media	Cherice Smith	38
Gender en media-mag	Richards Roberts	40
Vertel háár storie ook	Aldi Schoeman	42
Doring in die vlees: manlike verkragting	Rowena Leibrandt	44

CONTENTS

SMF
2006

MEDIA & LAW

Vertraag - die wet van verandering René Vollgraaff 47

Taking tips from the past Edward-John Bottomley 50

IDENTITEIT

52 Samarie Smith **Pop/pie Kultuur**

56 Marilyn Stanfield **Different shades of black**

58 Gerhard Mulder **Is jy man genoeg?**

POP CULTURE

TV se Fop-dossiere Amanda Tongha 61

Sexy, saucy ads. Do they really sell? Tebogo Monama 64

Vrouwen door de ogen van MTV Talitha Stam 67

Die Media: Popmusiek se *pimps*? Jan Gerber 68

**Sex, food and the media:
In search for the ultimate aphrodisiac** Daphney Molewa 71

Sexiness in the media: Is it all good? Yolaan Begbie 74

Hollywood klim uit die kas Terence Steenkamp 76

AKKERS EN AIKÔNAS 80

So, you...

- Have completed your professional training as a journalist, but you're going to miss the library?
- Have been working as a journalist for a number of years, but want to find out more about the story-behind-the-story, the theories and concepts that can help you understand your work better?
- Have a background in undergraduate media studies but want to specialise, do more research, go further on your quest for knowledge?

Then one of the MPhil (Journalism) options at Stellenbosch University's Department of Journalism is the right choice for you.

Depending on your interests, experience and circumstances, you can choose between several structured (assignments and a limited research component) or research (full research thesis) options. Choose a specialisation in Media Ethics, Media, Culture and the Information Society, Media Management, Media History, Global Journalism, Science and Technology Journalism or Media, Democracy and Development.

For more details, visit the website:

<http://academic.sun.ac.za/journalism/mphil.html>

or contact prof Herman Wasserman at hwasser@sun.ac.za

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH
UNIVERSITY OF STELLENBOSCH

REDAKSIE

editorial

Redakteur

René Vollgraaff

Assistent-redakteur

Jan Gerber

Production and finance manager

Gerhard Mulder

Circulation manager

Terence Steenkamp

Subs en fact checking: Afrikaans

Jaco Visser (redakteur)

Retha Grobbelaar

Aldi Schoeman

Rowena Leibrandt

Emmie de Villiers

Cherice Smith

Lara Atson

Jeanri-Tine van Zyl

Subs and fact checking: English

Elizabeth Atmore (editor)

Yolaan Begbie

Tebogo Monama

Dewald van Rensburg

Marilyn Stanfield

Thobile Hans

Uitleg

Edward-John Bottomley

Phil Norris

Niel Bekker

Samarie Smith

Richard Roberts

Amanda Tongha

Daphney Molewa

Craig McKune

René Vollgraaff

Jan Gerber

Gerhard Mulder

Front page and graphic art

Samarie Smith

*SMF is 'n publikasie van die 2006 BPhil Joernalistiek-klas van die Department Joernalistiek van die Universiteit van Stellenbosch
www.sun.ac.za/journalism

Die versoeeking was groot om hierdie uitgawe van *SMF* aan Jacob Zuma op te dra. Die ironiese waarheid is immers dat vanjaar se tema, *Seks en die Media*, grootliks deur hom en sy sekskapades geïnspireer is.

Aangesien hy egter in sy toespraak as Nasionale Persklub se nuusmaker van die jaar gesê het hy sal enige iets doen sodat die media hom kan uitlos, het ek daarteen besluit. Dié man het immers twee keer in ses maande in die hof geseëvier, wie weet waartoe hy nog in staat is? En ek is eintlik 'n Thabo-fan.

Vanjaar se *SMF* kyk na hoe seks die media beïnvloed en deur die media hanteer word. "Seks" is immers nie net die voortplantingsdaad nie. Dis ook geslag, gender, seksualiteit en sexy-geit.

The *In die Nuus* section focuses on people and events that the media associated with sex during the past year. In *Naked Truth* pornography and page three girls enjoy the limelight. People and topics that seldom have a voice in the media speak up in the *Hush-Hush* section.

The influence of the law on the media is highlighted in *Media & Law*, whereafter *Identiteit* focuses on how the media often dictate gender roles. *Pop Culture* entertains with the role of sex in other types of media – music, movies, radio and television.

Die *Akkers en Aikônas* op bladsy 80 is *SMF* se Oscars en Raspberries (Zumies?). Daar is pluimpies vir diegene wat volgens die redaksie goeie werk in die media gedoen het en tereg-wysings vir dié wat volgende keer langer moet dink voor hulle doen, praat of skryf.

SMF was 'n spanpoging, die produk van 'n jaar se saamwerk en dikwels teen mekaar stry om te wys wat óns kan doen. Hopelik sal dit ook elke leser laat nadink oor die rol en plek van seks in die media.

Dalk beland 'n kopie selfs op Jacob Zuma se lessenaar.

René

My Little Pony was a popular toy and television show for girls in the eighties.

PHOTO | Philippa Norris

men, SAY **NO** TO rape

After four years of court and crime reporting for *Die Burger*, Mondi-Shanduka Award-winning journalist Elsabé Brits has solid ideas about how both men and women can alter attitudes towards rape in this country, starting with the family. She speaks to **Philippa Norris**.

Eighties' kids will remember *My Little Pony* if they're girls, and *Thundercats* if they're boys. Today the toys have changed, but the socialisation process hasn't.

Despite celebrating Human Rights Day and National Women's Day, women and children are still not adequately protected by the constitution.

This is the view of Elsabé Brits, senior in-depth reporter for Cape Town newspaper *Die Burger*.

For four years she was the crime reporter, covering high profile cases such as the Sizzlers murders and the eight-

year court battle of Alix Carmichele. As a result she has developed strong views about the status of sexual violence in South Africa.

She recounts the story of Carmichele, who was assaulted by a convicted rapist just released on bail. He tried to rape her, attacking her with a panga. She survived.

Carmichele sued the Minister of Safety and Security for negligence. For eight years she oscillated between the Constitutional and High Courts, but eventually justice was served: she won the case in 2002 and the judge ordered the state to compensate her for its carelessness. However, it was more a symbolic victory than a financial one.

"The onus now lies on the government to protect people against violent criminals," Carmichele told Brits in an interview shortly after the ruling.

"She did it more for women as a whole than for herself," says Brits. That was four years ago and it acted as a shot in the arm for victims of gender violence.

The Sexual Offences Bill has since been tweaked. Yet, it's not only the law that needs to be changed, but the mindsets of men in this country, says Brits.

"Women have come so far in trying to educate women and children about what we don't want. It is time men who *don't* rape say to their pals who rape or mistreat women: 'Excuse me, but I am *not* going to play golf with you this weekend. I don't want to associate with you because you drag our name as men through the mud'," Brits suggests.

But what can women do?

"One comes to a crossroads where you decide whether you are going to leave it, or fight it in the courts, knowing what waits out there for you," says Brits.

"And it's going to be hard. They are going to ask difficult questions and try to expose you as a sex pervert...But I think it's a choice, one that you need to make with the help of excellent people like Rape Crisis and a good support group," she continues.

Brits has since pursued a career as a science reporter, although she still writes extensively about gender violence.

Men are socialised into "normal" behavioural roles, of which aggression

It's not only the law that needs to be changed, but the mindsets of men in this country.

and violence are a part, says Brits.

"I'm afraid this kind of behaviour is regarded as normal. Boys who mistreat their female siblings should be corrected from a very young age," suggests Brits.

She recalls an example of how male aggression is deemed normal. She was covering a case where a woman was raped and murdered.

"I saw the photographs the pathologist took of the woman's vagina. Even for me, as a layperson, I could see that she was assaulted internally in a very violent way," she says.

The tears were the length of an erect penis, at which point the attorney for the accused interjected, "Isn't there an amount of force involved with *any* sexual intercourse".

Brits was disturbed that he used the word "intercourse" to describe something that was clearly rape. That "force" was deemed normal for intercourse was also unsettling.

"He had a warped sense of what intercourse should be between a man and a woman," says Brits.

This is why rape should not be described as "sex" in the media, although organisations such as Rape Crisis are actively countering this misconception in their indefatigable campaigns. The media need to dispel the association of sex with rape. They are not the same. Once this is realised, courts will realise that a victim's clothing or sexual history is irrelevant, says Meaka Biggs of Rape Crisis.

The media are habitually lambasted for perpetuating gender stereotypes in their reporting, but one cannot realistically hope for discourse or behaviour to change until it filters through a seemingly impenetrable patriarchal society.

"The media only report what happens inside the court," Brits says in defence of her trade.

There certainly have been instances where the media have tried to unseat the indifferent attitude of men towards rape, usually seen as a women's problem.

Remember the provocative anti-rape television campaign by

Award-winning journalist
Elsabé Brits

Charlize Theron? The ad was pulled immediately, after too many men felt personally attacked by it and complained to the South African Advertising Standards Authority. The ASA said it was discriminatory because it criticised men as a group, according to the BBC. That was an opportunity missed. It was trying to propagate the need for a paradigm shift, but this valuable message was lost in the effusive clamour.

However, this mindset has started to change. If one glanced at the opinion pages of local newspapers during the Zuma rape trial, one would have read vociferous diatribes by the likes of

commendations for Grahamstown's *Grocott's Mail*, suggesting ways in which journalists can report more fairly on rape. Details of what the victim was wearing should not be included in the report, even if it is stated in court, they suggest.

The Grahamstown students also suggested the media can steer away from sensational reporting through follow-up stories about the survivor's progress. In this way, she is humanised instead of being another nameless statistic.

However, Brits believes criticism of the media based on the inclusion of such details is often unfair. She also believes mistreatment of rape survivors is taken out of context.

"People who have been survivors of attempted murder, who have been shot in the head, have stood up and identified their killers. They've been ripped apart in exactly the same way. So it does not only happen to rape survivors," she stresses.

Using the media as a scapegoat for social downfalls diverts attention away from the real issue. But by exposing the stories of people like Carmichele, the media can challenge the way people think about rape. Yet, it is going to be an uphill battle that will only be mitigated by constant contributions to the debate. And resolute journalists like Elsabé Brits.

Tony Weaver, Allister Sparks and John Scott about the inexcusable treatment of rape survivors.

And as the Zuma trial demonstrated, this mistreatment is performed by women too.

"The truth is that women, like men, often defend their patriarchs. The unknown is more fearful than the known, no matter how flawed," wrote Pregs Govender in the *Mail & Guardian* in March this year.

"As soon as there is a commitment between a man and a woman, whether it is a traditional relationship, customary marriage, or even boyfriend and girlfriend, it's seen as 'she's now my property and I can do with her what I want'. That is not on," declares Brits.

The media should use their power to explain the pathologies behind gender violence, say journalism students at Rhodes University in Grahamstown. They made re-

Prof. Amanda Gouws of Stellenbosch University's Political Science Department concurs.

When the 'she-asked-for-it' discourse is used by the media, it normalises the attempt to discredit her character by referring to her clothing, wrote Gouws on the Gender and Women's Studies listserv in response to an article published on the front page of *Die Burger* last year.

Gouws was angered by the pathologist saying it was "rape gone wrong", thereby suggesting it is possible for a rape to go "right".

The media need to dispel the association of sex with rape. They are not the same.

JZ SHOWERS & SARONGS: vs The Media

If one news event this year screamed "SMUT!", it was former Deputy President Jacob Zuma's rape trial. It also showed how entangled sex, HIV, gender and cultural issues are. **Jan Gerber** provides a summary of the interaction between Zuma and the South African media with regards to his rape trial.

NOVEMBER 2005

The *Sunday Times* breaks the news that a complaint of rape has been levelled against the ANC's Deputy President, Jacob Zuma. On the same day the Independent Group publishes an article sympathetic towards Zuma, denying the rape complaint. *Beeld* confirms that a charge of rape is being investigated against Zuma.

DECEMBER 2005

Zuma is formally charged with rape. Police prevent the media from attending the open court proceedings for Zuma's bail application. The SABC cancels an interview with Zuma as "newsmaker of the year".

JANUARY 2006

Zuma accuses the media of conspiring against him. "It seems to me that some journalists and editors have become active participants in political battles, with total disregard for the rules that govern the profession, the rights of the individuals concerned, as well as the constitutional principles which govern our country," he said, according to *News24.com*.

MARCH 2006

Zuma's rape trial begins, amid much media attention. Zuma pleads "not guilty". His accuser, nicknamed Khwezi, takes to the stand and the press reports on her testimony – including explicit details of the alleged rape. *Die Burger* calls the court case a "sekssaak" ("sex case"). Pictures of Zuma supporters burning pictures of Khwezi, whose identity was not made public, are printed by the press. The court allows Zuma's advocate, Kemp J. Kemp, to question Khwezi on her sexual history, with the media covering every word.

APRIL 2006

Zuma testifies (in his mother tongue, isiZulu). He concedes that he had sex with Khwezi, but insists that it was consensual and provides detail on his version of the events, including that he did not use a condom. Zuma says he does not think he placed Khwezi at risk of contracting HIV/Aids and indirectly states he is HIV-negative. He also tells the court that he had a shower afterwards to minimise the risk of contracting HIV, and that it is taboo in Zulu culture not to have sex with an aroused woman. The media provide extensive coverage of these details, to the dismay of Aids and gender activists. The *Mail & Guardian* questions Zuma's claims to adhering to Zulu culture, and cartoonist Zapiro has a field day, drawing Zuma with a shower sprouting from his head. Zuma claims the media misunderstood his shower statement.

MAY 2006

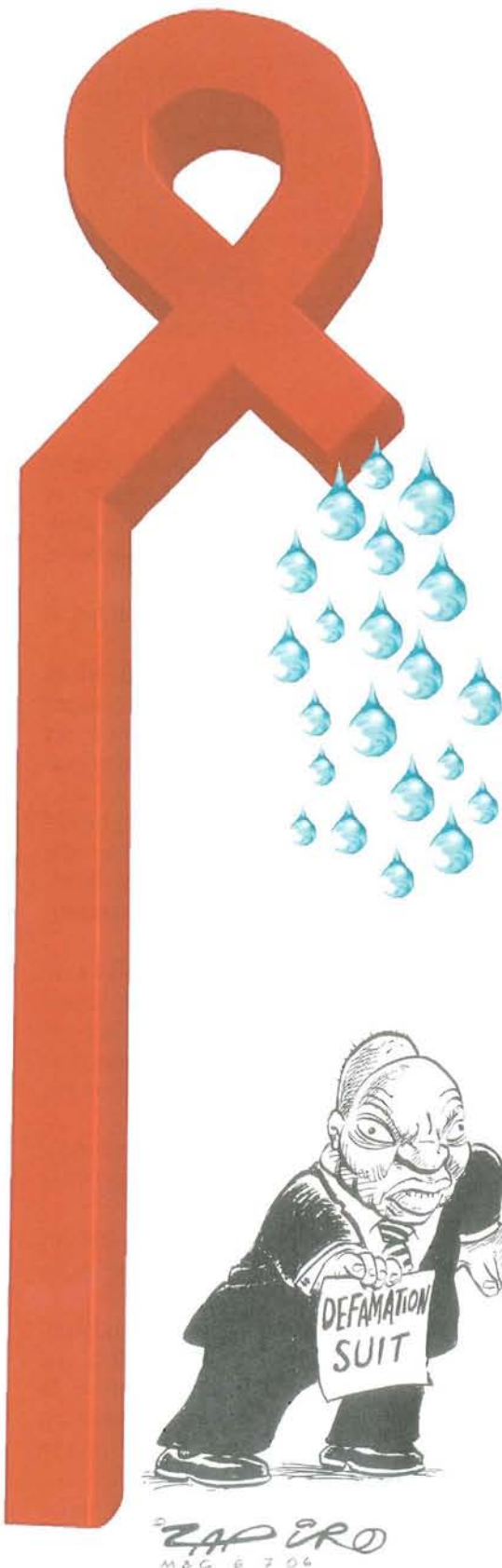
Zuma is acquitted on the rape charge. His future, and the possibility of him being South Africa's next president, is the subject of much speculation in the media. The furore surrounding his shower statement, interpretation of Zulu culture and use of condoms (or lack thereof) has not died down either.

JULY 2006

Zuma threatens to sue various media institutions for defamation, the claims totalling R63 million. Zuma complained that he was insulted and "crucified" by the media, and that they have used his rape trial to boost their circulation.

SEPTEMBER 2006

Zuma receives the National Press Club's Newsmaker of the Year award. The Press Club's chairperson, Patrick Hlahla, says Zuma did not receive the award on merit, but because he generated the most news. Zuma is still criticising the media. 🇿🇦

Oor baba-olie en

Twee maande lank was dit amper daaglik in die koerant. Die daglange uitspraak is regstreeks uitgesaai. Die Zuma-verkragtingsaak is dié nuusgebeurtenis van 2006. Verkragting was egter nie die enigste kwessie in dié saak nie. Die leierskapstryd binne die ANC, mites rondom die MIV-virus en Zoeloe-kultuur het onder die loep gekom. Selfs die media kon nie die kollyg vryspring nie. Die bedryf is beskuldig van sensasionele en partydige beriggewing. **Retha Grobbelaar** het met twee *Beeld*-joernaliste oor hul ervarings tydens die verhoor gepraat.

Dit was adrenalien elke dag, onthou Katrien Smit. "Dit het gevoel asof jy in 'n flik was met die polisie en duisendes wat elke dag voor die hof saamgedrom het," sê Katrien, hofverslaggewer by Beeld.

Katrien en Lucia Swart, misdaad-verslaggewer, het die saak waarin die voormalige adjunk-president Jacob Zuma van verkragting aangekla is, vir Media24 se dagblaaie gedek.

Hulle beklemtoon egter dat daar saam met die opwinding ook 'n verantwoordelikheid is.

"Op een of ander stadium in die hofsaak besluit jy self wie jy dink die waarheid praat en dan is dit jou plig om steeds net te skryf wat in die hof uitkom en nie bevooroordeel te wees nie," sê Katrien.

Lucia onthou ook die mededinging tussen die verskillende media vir die beste storie.

"Dit was verskriklik kompetend. Behoed jou siel as 'n ander koerant iets het wat jy nie het nie."

Kompetisie tussen joernaliste was nie die enigste struikelblok wat Lucia en Katrien moes oorkom nie. Etiese kwessies, soos objektiwiteit en "pornografiese" taalgebruik, het voorgekom.

Objektiwiteit is een van die hoekstene van etiese joernalistiek.

Volgens Katrien was dit vir haar 'n uitdaging om haar eie gevoelens opsy te sit omdat sy weet hoe traumaties dit sal wees om 'n verkragting aan te meld.

"Mens het maar die geneigdheid om die vrou te wil glo, maar omdat dit 'n hofsaak is, is dit makliker omdat jy net skryf wat gesê word."

Katrien glo dat ander publikasies wel 'n waarde-oordeel gemaak het deur kommentaar van ander te plaas om hul eie mening uit te druk.

"Ons moes werk om nie in dieselfde slag te trap nie,

al was ons ook maar soms lus om dit te doen."

Tydens die saak is *Beeld* deur sy lesers beskuldig dat hy sensasie nastreef en te veel besonderhede ingesluit het oor die beweerde verkragting. In die berig oor die klaer Khwezi se getuigenis is die woord ejakuleer byvoorbeeld gebruik.

Katrien en Lucia glo dat hulle nie te ver gegaan het in hul beskrywings nie.

"As lesers dink ons taalgebruik was eksplisiet, moes hulle hoor wat in die hof gesê is. Daar is enige woord toelaatbaar. Daar is nie doekies omgedraai nie. Ons moes dit versag sodat dit vir lesers verteerbaar is," sê Katrien.

Volgens Katrien was *Beeld* se beleid juis om soveel as moontlik van die besonderhede in te sluit om lesers bewus te maak van die trauma waardeur verkragtingslagoffers gaan.

"Omdat hierdie so 'n hoë-profiel saak was, en ons ook nie gewoonlik soveel besonderhede in ander stories insit nie, het ons gevoel hierdie is die geleentheid om mense bewus te maak van hoe erg

verkragting is," sê sy.

Die media is nie net beskuldig van sensasionele verslaggewing nie, maar ook van onverantwoordelike joernalistiek.

Die media het prominensie gegee aan Zuma se stelling dat hy gestort het om sy kanse om die MIV-virus te kry, te verminder.

Manto Tshabalala-Msimang, minister van gesondheid, het daarna die media beskuldig dat dit verwarring saai oor die voorkoming van Vigs deur Zuma se stelling te herhaal. Sy het gesê joernaliste moes eerder die regering se Vigs-voorkomingsplan beklemtoon het en nie Zuma se uitlating nie.

Volgens Lucia en Katrien het hulle nie 'n ander keuse gehad as om Zuma se stelling te plaas nie omdat hy so 'n

breakfastbars

Katrien Smit (links) en Lucia Swart (regs) het die Zuma-verhoor vir *Beeld* en *Die Burger* gedek.

FOTO | Retha Grobbelaar

belangrike politikus is.

"Hy is die voormalige adjunk-president en moontlik ons volgende president. Daar is nie 'n manier wat ons só iets kan ignoreer nie," sê Katrien.

Katrien glo Zuma, en nie die media nie, het eerder onverantwoordelik opgetree. "Zuma is nie dom nie...hy is nie veronderstel om só 'n stelling te maak nie.

"Hy weet sy ondersteuners is voetsoolvlak mense wat alles wat hy sê as die waarheid aanvaar. Hulle hoor wat hy sê en hulle glo dit," sê Katrien.

Moet die media nie onverantwoordelike uitsprake met wetenskaplike kennis verkeerd bewys nie?

"Ons kan die mening van kenners bysit. Dit sal dalk werk vir ons lesers, maar Zuma-ondersteuners sal dit nie glo nie," verduidelik Katrien.

Volgens Lucia was joernaliste onder spertyd-druk en daarom het hulle nie tyd om kenners se menings in te sluit nie.

"Ons is elke dag tot laat in die middag by die hof en dan moet jy nog teruggaan en jou storie skryf. Ons het nie tyd om rond te bel nie.

"In 'n hofsaak sal die staatsaanklaer 'n teenvraag stel. As ons dit insluit, praat die berig vir homself dat Zuma nonsens praat."

Zoeloe-kultuur het ook tydens die hofsaak opgeduik. Zuma het in Zoeloe getuig en ook verwys na kulturgebruik soos lobola-onderhandelinge. Hy het ook in sy getuienis gesê dat volgens Zoeloe-tradisie vroue wat "gereed" is nie sonder seks gelaat mag word nie.

Vir Lucia en Katrien was die verwysings na Zoeloe-kultuur onverstaanbaar.

"Ons het nie geweet wat Zoeloe-kultuur is en wat nie. Ons moes gaan uitvind. Ons het ook na die reaksie in die hof geluister om uit te vind of dit deel is van die kultuur," verduidelik Katrien.

Die Zuma mama's (Zuma se vroulike ondersteuners) se lojaliteit, soos uitgebeeld deur me. Nandi Sathula van Springs, wat elke dag in die hof was en Zuma haar "boyfriend" genoem het, was vir Lucia onbegryplik.

"Baie van sy ondersteuners kan nie dink dat hy iets slegs sal doen nie. In Nkandla (waar hy gebore is) het hy vir baie mense se studies betaal.

"Hulle kan ook nie dink hoekom iemand sal omgee as Zuma jou verkrag nie. Daar is vroue buite die hof wat gesê hoekom het hy haar verkrag en nie eerder vir my nie."

Die lojaliteit van Zuma se vroulike ondersteuners was vir Katrien ook "een ding van Zoeloe-kultuur wat sy nooit sal verstaan nie".

"Seks is nie iets waaroor gepraat word nie. 'n Vrou het nie 'n keuse nie en dis nie vir hulle probleem nie. Dis skokkend dat 'n groot deel van ons bevolking nie dink nie."

In só 'n kontroversiële hofsaak gebeur daar baie dinge wat nooit die koerante haal nie.

Die berugte baba-olie episode

spook by Katrien.

"Volgens Zuma het hy haar masseer met baba-olie. Khwezi het die aand 'n sarong aangehad. As hy haar met baba-olie masseer het, sou daar olie op die sarong gewees het."

Volgens Katrien het die verdediging en die staat die sarong vir forensiese toetse gestuur, maar daar is nooit melding gemaak of daar baba-olie op die sarong was nie.

"As daar baba-olie was, is Zuma se weergawe heel moontlik reg. As daar nie was nie, dan is Khwezi s'n reg. Ek dink dit kon die saak geswaai het."

Noudat die Zuma-saak verby is, is Lucia en Katrien weer terug op kantoor. Albei mis die opwinding.

"Dis maar baie stil," sê Lucia. En sy mis die breakfastbars wat hulle elke dag by die hof geëet het. 🍌

'Daar is vroue buite die hof wat gesê hoekom het hy haar verkrag en nie eerder vir my nie.'

STRUGGLING BETWEEN SELF-CENSORSHIP &

'Self-censorship' has become the commonly accepted enemy of the free press and is seen as being just a step away from state control of the media. But, asks **Elizabeth Atmore**, isn't there a place for its judicious use in South African newsrooms?

SEX

One can already hear the cries of disgust at the appearance of THAT word in this magazine.

Self-censorship.

It surely ranks with 'plagiarism' and 'government control' as the last words any self-respecting hack wants to hear, let alone a novice journalist fresh with the ideals of trail-blazing independence in reporting. One may as well be calling for a government-appointed board with the rights to veto articles before publication.

But the coverage of Jacob Zuma's rape trial earlier this year begs one to question whether there may in fact be a place for self-censorship in the newsroom when it comes to reporting issues surrounding sex.

Now, before I tread any further into this murky ground, it is necessary to make an introductory statement, a disclaimer of sorts.

Self-censorship is not ideal and

mostly stems from fear that anything less will only result in harsher government control. One is all too familiar with the debilitating effect that self-censorship has had on the media of countries such as China and Zimbabwe where journalists choose this over possible arrest and imprisonment.

Zimbabwean journalist Hildah Mupfurutsa, in a seminar paper for *African Media Debates*, highlights this, saying that the root of self-censorship in countries with strict government control over the media is more often fear for one's personal safety rather than sound editorial debate.

"Such a culture (of government control and secrecy) has led to self-censorship by journalists who have to weigh options of preserving the integrity of the profession against their very lives."

An environment such as this will never be ideal, and the veritable horror stories from where this is a reality

colour any debate over self-censorship. But a distinction needs to be made between self-censorship stemming from fear and a well thought-out and debated decision to edit or 'tone down' material where the message is as clearly told as possible.

For those who have chosen to relegate the ordeal of our former Deputy President and head of South Africa's Moral Regeneration Movement's rape trial to the depths of their memory, here is a refresher of how the media covered it.

The *Cape Times*, *Cape Argus* and *Die Burger*, Cape Town's three mainstream daily newspapers, all followed the story in a similar way by devoting much of the front page to each day's testimony.

Banner headlines such as "Zuma tells of night of sex", used by the *Cape Argus* on March 10 2006, topped stories which often contained lengthy verbatim reports of what was said in

ejaculated inside her
After that, Zuma...
agenda before... the same...
CENSORED

CENSORED

court, especially when this was considered especially titillating.

Never mind that the "night of sex" was, at that stage, a night of alleged rape, journalists from all these papers reported in graphic detail the versions of both Zuma and his accuser of what happened on the night in question in a way which brought them into the realm of sex rather than rape.

Despite protestations that this is the only way to report what was said in court, Tawana Kupe, head of the Wits School of Languages and Literature, suggests a way in which the essence of what was said can be reported without it necessarily being a verbatim transcription that borders on sleaze.

He is quoted in a May 6 2006 posting by Anton Harber, Caxton Professor of Journalism and Media Studies and Director of the Journalism Programme at the University of the Witwatersrand on his blog The Harbinger, as saying that the media has reported "everything around this trial and the two people involved in ways that raises questions about uses and abuses of freedom of speech".

Harber goes on to quote Kupe, who made these remarks during a speech at a media freedom seminar, as saying that "also problematic has been the reporting of – in the most salacious, graphic of ways – what the accuser and the accused say about what physically happened".

Kupe suggests that acts and words can be reported on, and their full meaning conveyed to the reader, by referring to these without repeating exactly what was said and done.

The response of many readers of all three newspapers to the reports suggests that this kind of reporting was not chosen. Katrien Smit, court reporter of *Beeld* and *Die Burger*, says that the paper received complaints

about her articles detailing the allegations, whilst one *Cape Argus* reader complained in the paper's letters page on March 15 2006 that "the coverage of the Zuma rape trial in the media reads like a smutty porn novel".

The same reader clearly illustrates Kupe's point that explicit verbatim reports need not necessarily be used. He asks whether Zuma's words, in this case that the sex he had with the complainant was "delicious", needed to be a headline, regardless of whether it was exactly what was said in court or not.

So, in the view of those readers who complained, these newspapers did not choose the option of self-censorship.

Not so, says Smit, who covered the trial and was responsible for convey-

In the same article on his blog, he says that if the "graphic sexual details go 'to the heart of the matter' as Kupe says, then there is no question in my mind that they should be reported fully".

In response to Kupe's argument that there is a dilemma over what to report when the incident being reported is accented by explicit sexual material, Harber argues that no such dilemma exists.

"If you are a reporter, on the ground or in the court, there is no such dilemma. You have to report and allow the readers to make their judgements. Start leaving out anything material to the case and it is, without doubt, indefensible self-censorship."

Despite Harber's principled objections to any form of self-censorship,

**'the essence of what was said
can be reported without it necessarily
being a verbatim transcription that
borders on sleaze'**

ing to readers the essence of what happened each day in court. Her response to readers' criticisms that her stories were too explicit is that if they thought what was published was bad, they should have been in court each day.

"If readers think the language we used was explicit they should have heard what was said in court. There any words are allowed, nothing was covered up. We toned it down so that it was acceptable for the readers."

Taking what Harber wrote on his blog in response to Kupe's statements into account, even this would be going a step too far into the realm of self-censorship.

objections shared by amongst others the Freedom of Expression Institute, a simple question can be asked in the case of the Zuma trial to see whether newspapers could have reported on it any differently.

Would the reader have understood the essence of what was said in court without the verbatim reports? Like Kupe argues, the answer is yes.

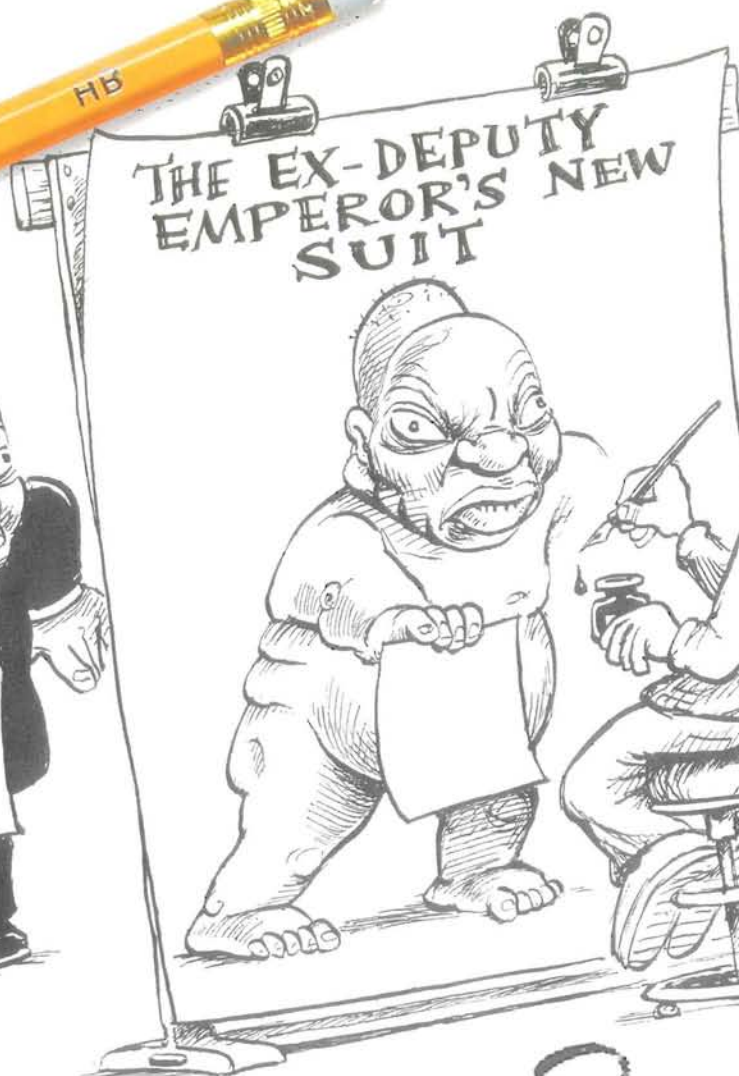
And despite sweeping arguments that there is never place in the newsroom for self-censorship, the media's handling of the case shows that this may be the time for journalists to overcome the emotional burden of the word in order to see that it has value in some cases.

former president, Charles de Beer said. The

CENSORED

vigilant being lubricated

ZAP iRO
M&C 6.7.06

HOLD THAT
POSE!...

ZAP iRO.

ZUMA

and those cartoons

Zapiro's cartoons on ex-Deputy President of South Africa Jacob Zuma's sexual antics incited debate in South African society. Were the cartoons defaming or informing? asks **Thobile Hans**.

AS a member of the disbanded United Democratic Front during the 1980s, Jonathan Shapiro, alias Zapiro, drew cartoons that ridiculed the apartheid government. That caused trouble for him; he was harassed and later detained by the security police. In detention he was asked by the police in an interrogation: "Why do you draw us as pigs?" he responded: "I draw what I see."

Now in the new South Africa, Zapiro is sued by Jacob Zuma for damaging his reputation through his cartoons that depict him as a "male chauvinist pig." (See illustration).

When he responded to Jacob Zuma's public announcement that he is suing him for damaging his reputation, he responded: "Would that be your reputation as a disgraced chauvinistic demagogue who can't control his sexual urges and who thinks a shower prevents Aids?"

Now in the new South Africa, Zapiro is sued by Jacob Zuma for damaging his reputation through his cartoons that depict him as a "male chauvinist pig."

Prof. Steven Robins, senior lecturer at the Department of Sociology and Social Anthropology at the University of Stellenbosch and brother-in-law to Zapiro, explained the cartoons in an interview: It is a visual metaphor, the machine gun symbolises a phallus, and the bullets are sperms. The gun is aimed at women with short skirts. "The cartoon is justifiable, even though it is irreverent," he stated.

The cartoon is based on evidence that Zuma gave in court in his defence on the rape allegation. Zuma stated in court that he had "consensual sex" with the accuser that she wore a kanga and she enticed him.

Since the defamation allegation against Zapiro was published after Zuma was acquitted of the rape charge, Zapiro started to draw him naked in what he calls "his new suit". It is likely that when he is asked why he draws Zuma naked, he would simply say he draws what he sees: the emperor without clothes.

According to some of the letters published in the *Cape Times*, a daily that publishes Zapiro's cartoons, readers are unhappy about Zapiro's sexually explicit cartoons of which Zuma is the subject.

They say the cartoons are crossing the boundaries of what is acceptable.

Among the unhappy readers are the Friends of Jacob Zuma and a News24 columnist, Jon Qwelane.

Qwelane, who has been a staunch

tive to many South African women and gave Zapiro the gap to do what he does best, satirise issues that are in the public domain".

Quintal argues that, Zuma as a public figure, is fair game and she does not believe his reputation is diminished by the cartoons. She says the cartoons generated debate and got people hot under the collar, but that does not mean the newspapers that published the cartoons "trampled" on his dignity as alleged.

Prof Pierre du Toit, chair of the Department of Political Science at Stellenbosch University, finds Zapiro's cartoons consistent with the substance of the print media in terms of the amount of nakedness that people are exposed to.

Du Toit agrees with Quintal that

'When someone of Zuma's stature makes comments that are suspect, like women wearing short skirts is a come-on, or the famous shower statement – then that kind of chauvinistic pig attitude is completely fair'

Zapiro is ridiculing Zuma in a sense that he takes Zuma's defence in the rape case which was just explaining his usual behaviour. He says that Zapiro takes Zuma's defence and draw cartoons that attack him on that very basis, in other words Zapiro says what Zuma uses

to defend himself in the court, he can use to attack him.

"Political cartoonists take certain items that are in the public domain and satirise them. That is also the transition that occurred in the Zuma court case. Zuma can hardly argue that Zapiro is using aspects of his private life to cast him in a bad light," says Du Toit.

According to the article "Response for discussion: Public lecture by Zapiro" written by Prof Herman Wasserman of the Department of Journalism at Stellenbosch University, when Zapiro was interviewed by Prof Francis Nyamnjoh, Zapiro recalled how when he had nightmares as a child, his

supporter of Zuma throughout the rape charge, referred to journalists in his column: "I say Zuma must sue the underpants off the lot of them."

On the other hand, some readers are appreciative, and praise Zapiro for stimulating debate and exposing Zuma's irresponsible sexual behaviour as a political leader who should be setting an example for the youth against the Aids pandemic.

Angela Quintal, Group Political Editor for Independent Newspapers, also sued by Zuma for an article she wrote, defends her co-accused: "Some of the cartoons were provocative, but frankly, Zuma's comments in the court were no doubt equally provoca-

'Some of the cartoons were provocative, but frankly Zuma's comments in the court were no doubt equally provocative to many South African women and gave Zapiro the gap to do what he does best, satirise issues that are in the public domain.'

mother would encourage him to draw them. The article quotes Zapiro saying, "And I got such pleasure out of drawing these monsters with enormous numbers of teeth and claws and things".

Wasserman views this as presenting a metaphorical way of understanding one of the functions of Zapiro's cartoons in our society: he draws our nightmares. He describes himself as a "visual columnist" rather than a cartoonist. Wasserman finds this an apt description of someone who does not merely visually reflect the events of the day or the dominant debates, but gives shape to them, often steering these debates in a new direction.

"Just like a good textual columnist, Zapiro is not afraid to put forward provocative and controversial ideas, and just like a good columnist his drawings makes one think differently about issues of the day. It has been said that an important function of political cartoons,

aside from debunking or building up certain political actors, is also to sum up a complex situation – this I think could also be true of much of Zapiro's work, and again puts his cartoons in the realm of good journalism," says Wasserman.

Zapiro, when asked if he would still use Zuma as a subject in a *Sunday Times* interview, replied: "You know, I used to admire Zuma. He was a strong struggle leader who fought the (apartheid) regime tooth and claws. But when someone of Zuma's stature makes comments that are suspect, like women wearing short skirts is a come-on, or the famous shower statement, then that kind of chauvinistic pig attitude is completely fair game".

Wasserman thinks that the public should be thankful to Zapiro for two things. "He spurs debate and open dialogue and teaches the public to laugh at itself. Even in the middle of a nightmare." 🐷

Gaum

oor die kerk,
media en
seksualiteit

Meer as 'n jaar ná ds. Laurie Gaum se seksuele oriëntasie in 'n tabloidkoerant bekend geword het, is die debat oor gay regte en die kerk steeds heftig. Die onsmaklike uitbasuin van Gaum se sekslewe in die poniepers was olie op die vuur. **Jeanri-Tine van Zyl** het gepraat met dié dominee wat oornag deur die media omskep is in 'n vegter vir gay regte.

FOTO'S | Terence Steenkamp

As ek die vreemde liefde bloot moes lê, wat sou die vrome skenders van die skoonheid sê? Sou hul.

D

Die nuus het gebreek op 1 April 2005. In groot swart letters het 'n opskrif in die *Son* gelees: "Skokkende 'Double Life', Fritz (sic) Gaum se predikant-seun lei glo sedelose lewe". Die berig oor Laurie Gaum se seksuele oriëntasie is sensasioneel uitgeblaker. Hier was 'n gay dominee, seun van dr. Frits Gaum, gewese redakteur van *Die Kerkbode*, wat glo sy kêrel "dertig keer verneuk het". Die storie se sensasionele waarde was te veel om te vermy. En die ondertoon van gay seks was net onweerstaanbaar.

Onder 'n foto van 'n kaal Gaum wat in die branders baljaar, het woorde verskyn wat die integriteit van iets so persoonliks verkleineer het tot 'n storie wat gemik was daarop om mense na hul asems te laat snak. Om te dink "sies". Dit is so gesensasionaliseer dat dit amper soos 'n Aprilgek-grap gelyk het. Die nagevolge van dié nuus was selfmoord, karaktermoord en baie pyn.

In die rapportering van die doodloop van 'n intieme verhouding tussen twee mans het die media daarin geslaag om groot skade aan te rig.

Douw Wessels het verlede jaar na die poniepers gegaan met inligting oor sy verhouding met Gaum, wat op daardie stadium nog nie openlik was oor sy seksuele oriëntasie nie. Die *Son* het berig dat Gaum 'n "sedelose fake" is. In 'n onderhoud aan die *Son* het Wessels Gaum daarvan beskuldig dat hy homself skuldig maak aan "hoereerdery en dwelms". Die nuus het gebreek in die poniepers, en die daaropvolgende Sondag in *Rapport*. Die volgende Maandagaand het Wessels 'n oordosis pille gedrink en is later daardie week in die hospitaal oorlede.

Ek besoek Gaum in sy meenthuis in Durbanville. Hy is vriendelik, maar skugter om my vrae aangaande Wessels en die gebeure te antwoord.

Hy praat sag, en wanneer ek 'n sensitiewe vraag vra, vryf hy oor sy gesig. Sy gestreepte trui sit los aan hom, en hy raak amper weg in die groot leerbank.

Gaum bring die gesprek telkens terug na die kerk, en kruip agter woorde soos "spiritualiteit, interkerklik en rituele reinheid" weg. Wessels se ontbloting van Gaum se privaatheid en hul verhouding was verwerping op een vlak, maar die verwerping van die kerk was vir Gaum 'n stryd op spirituele vlak waarmee hy steeds wroeg.

Nadat Gaum "uit die kas gedwing is", moes hy

verwerping van die kerk in die gesig staar. Hy was leraar by die St. Stephens-kerk in Kaapstad, maar Gaum stry steeds vir sy toekoms in die NG Kerk. Hy wys na 'n blou lêer: "Dit is my finale appèl. Dit is eintlik vertroulik". In kort, verduidelik Gaum, gaan dit oor die prosedure voor die regs kommissie van die ring van die Kaap die Goeie Hoop, wat onregmatig was. Gaum het byvoorbeeld geen regsverteenvoordinging gehad nie. Hy voel daar is onregverdig teen hom gediskrimineer omdat hy gay is. Sy verwysing na die kerk is in die vroulike vorm. Dit herinner aan 'n ma-seun verhouding wat skeefgeloop het.

"Die kerk het haarself van my vervreem," sê Gaum sag, half apologeties. Hy verwys na die kerk se beleid van "geregtigheid, gelykheid en inklusiwiteit". Maar met dié stellings, sê Gaum, "skiet die kerk haarself in die voet". Hy is tans betrokke by 'n Anglikaanse sentrum waar die beleid is om nie te veroordeel nie en mense onvoorwaardelik te aanvaar.

"Daar is verskillende opinies oor die interpretasie van die huwelik in die Bybel", sê Gaum. Hy reken die Bybel moet anders gelees word as dertig jaar gelede. "Dit moet gelees word in die konteks van tyd", sê hy, terwyl hy verwys na apartheid en die feit dat die Bybel ingespan is om dit te regverdig. "Die kerk moet besef as goeie draer maak dit mense seer."

Gaum is in die openbare domein "ingedwing". Tot en met die onthullings in die media was Gaum nie openlik gay nie. Vandag is hy geslaan met 'n ridderskap wat moet veg vir die regte van gays, veral in die NG Kerk.

"Ja, ek *campaign* vir *closeted* mense wat nie vir hulself kan praat nie", erken Gaum, "maar ek het nog altyd my roeping verstaan om 'n stem te gee aan stemlose mense, of dit nou arm swart mense is of vroue".

Hy vertel dat sy skielike "ikoonstatus" 'n "traumatiese rollercoaster" was. "Dit is iets om aan gewoond te raak".

Hy gee 'n ironiese lag. "Ek was baie *disgusted* met daardie eerste private foto op die *Son* se voorblad. Konteks is alles, maar daar was geen." Hy kyk uit by die venster. "Dit is ontnugterend dat dit kan gebeur." Gaum mompel onderlangs: "Hulle, die media, doen wat hulle wil, hulle is totaal oneties".

Terwyl hy dink, tik hy op die vensterbank agter hom.

'Ek was baie disgusted met daardie eerste private foto op die Son se voorblad.'

reiniging hul eer aan my kom wreek? Of sou 'n sprank van hierdie vuur wat in my gloei ook hulle

met heilige verontwaardiging, besoedelende vingers God-waarts steek, en na dié selfregverdigende

"Gaan dit oor maksimum verkope? Wat het geword van basiese verantwoordelikheid?"

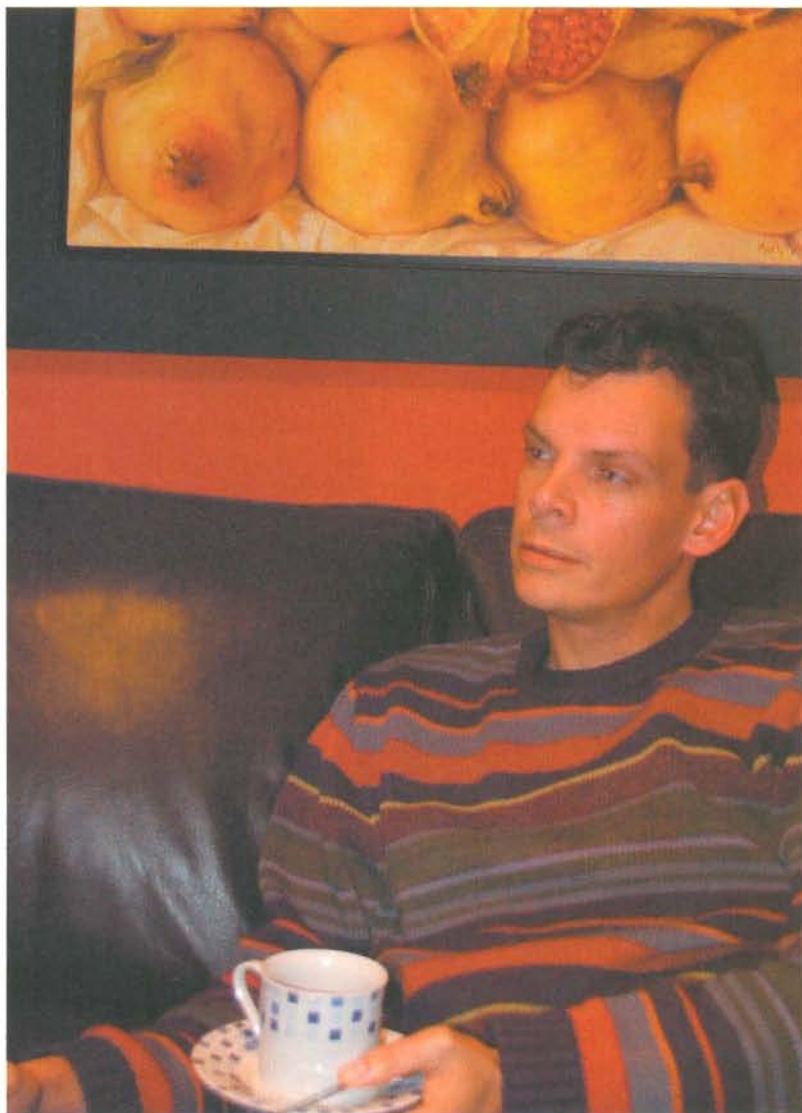
As jy vir Gaum vra wat die media eintlik moes doen, sê hy sonder skroom: "Die media moes Douw beskerm het teen homself, hy was op daardie stadium nie toerekenbaar vir sy dade nie. Hulle het dit ongelukkig nie nodig geag nie, hulle het die storie opgeraap. Hulle het net gedink aan sensasie, net gedink aan die volgende storie; dit is die probleem van onetiese joernalistiek – hulle het hul eie afleidings gemaak."

Gaum se weergawe van Wessels se aantygings teen hom is dat alles "simbolies" bedoel is. Gaum vertel dat Wessels dit as verneuk beskou het as hy iemand se kant vat wat teen Wessels is. "Dit was vir hom simboliese verraad." Die aantying dat Gaum intiem betrokke was by Rudi Buys was ook volgens Gaum "totaal, totaal onwaar". Buys, wat saam met Gaum betrokke was by 'n uitreikaksie, is heteroseksueel. "Aantygings soos dié doen geweldige skade aan 'n vriendskap," is al wat Gaum egter te sê het daaroor.

Stories met 'n seksuele ondertoon is nog altyd opgeraap deur die media. Volgens Gaum is die rede hiervoor drievoudig, met die wortel in die kerk. Hy argumenteer dat die kerk mense "vervreem van hul seksualiteit". As gevolg van dié onderdrukking is die samelewing honger vir seks. En die media verskaf dit. Hy verwys na sy ontslag uit die NG kerk. Volgens Gaum was die mense wat die grootste kapsie teen sy homoseksualiteit gemaak het, "die mense wie se eie onderrokke gewys het". Dit was mense wie se kinders gay is, of gemeentelede wat self nog "in die kas" is.

Gaum was onlangs in die nuus oor die standpunt wat hy ingeneem het om nie selibaat te wees nie. Hy reken die regskommissie sou nie 'n probleem gehad het daarmee as hy gay was sonder om dit uit te leef nie. Dit gaan bloot oor seks.

Ná die onderhoud drink ons tee. Hy het duidelik goeie smaak in skilderye. Hy wys na die twee skilderye "ja, dit was albei Douw s'n." Agter hom is die skildery van granate deur Mark Midgley. Dié skildery het ook die nuus gehaal. Onder die opskrif 'Laurie kry net 'granate' van sy lover, Douw

Gaum voor die granaat-skildery wat ook die nuus gehaal het.

Wessels', het die *Son* weer verwys na die "kaalbas-dominee [Gaum] se ontrouheid", en sy klaarblyklik nederige erfporsie van Wessels.

Het hy vrede ná alles wat gebeur het?

Hy huiwer 'n oomblik voor 'n sagte "ja".

Hy probeer positief wees. Hy dans. Ja, hy gaan vir dié rede na gay-klubs, nie om ouens op te tel nie. "Na alles wat gebeur het, is ek baie versigtig om weer 'n ou te kry."

En die media sal verseker iets daarvoor te sê hê... 🙏

aanraak, sodat hul verstaan die liefde neem 'n duisend vorme aan? Vir my lief – I.D. du Plessis

Het Khwezi (regtig)

Volgens die Suid-Afrikaanse Polisiediens word iemand elke 35 sekondes in Suid-Afrika verkrag. Maar volgens Amanda Gouws, bekende aktivis vir vroueregte, word die erns van gender-gebaseerde geweld nie in die Suid-Afrikaanse media weerspieël nie. **Emmie de Villiers** het met haar gesels.

Verkragting wat verkeerd geloop het. Dis is hoe *Die Burger* verlede jaar 'n forensiese patoloog aangehaal het oor die verkragting en dood van Jessica Wheeler. Volgens die patoloog het Wheeler se verkragters haar waarskynlik "per ongeluk" vermoor.

"Maar wat is 'n verkragting wat verkeerd geloop het?" vra Amanda Gouws, professor in politieke wetenskap aan die Universiteit van Stellenbosch (US). "Dit impliseer dat daar verkragtings is wat 'reg loop'. Hierdie tipe beriggewing wys my hoe afgestomp ons samelewing teenoor gender-gebaseerde geweld geword het."

Gouws, bekend vir haar sterk uitsprake teen die Suid-Afrikaanse media, het haar doktorsgraad aan die Amerikaanse Universiteit van Illinois verwerf en dien tans as voorsitter van US se Seksuele Teistering Advieskomitee. Volgens haar speel die media 'n rol in die "normalisering van gender-gebaseerde geweld".

"Ek probeer nie 'n morele paniek aanvuur nie, maar ek dink daar is rede om bekommerd te wees," sê Gouws. "Ons het 'n morele krisis."

Maar hoe gemaak met 'n samelewing wat volgens Gouws so onsensitief geword het dat niks hulle meer skok nie? Hoe kan die media steeds bewustheid kweek sonder om, soos Gouws beweer, geweld "aantreklik" te maak.

Sy sê verslaggewing in Suid-Afrika is hopeloos te ongebalanseerd: "Ons hoor en sien te min van vroue aan die ontvangkant van gender-gebaseerde geweld. Dit gaan oor meer as die geweld, dit gaan oor vroue se ervaring. Ons leef in 'n samelewing wat deur mans gedomineer word. Gevolglik geld sekere waardes, en dit beïnvloed hoe nuus saamgestel word en ook die

interpretasie daarvan. As die media regtig bewustheid wil bevorder, behoort hulle 'n meer gender-gefokuseerde benadering te hê."

In die verkragting-hofsaak teen oud-adjunkpres. Jacob Zuma vroeër vanjaar het drie vrouegroepe, Tshwaranang Legal Advocacy Centre, die Sentrum vir die Studie van Geweld en Versoening, en die Sentrum vir Toegepaste Regstudies, gevra om as vriende van die hof tot die hofsaak toegelaat te word.

Volgens Gouws sou hulle 'n totale ander fokus na die saak gebring het deur bewustheid rakende gender-gebaseerde geweld te bevorder. Maar nie die hof of die media het hulle die kans gegee nie.

"Ek werk met al drie daardie organisasies. Hulle doen verskriklike goeie werk onder slagoffers van gender-gebaseerde geweld, maar in plaas daarvan om na die groepe te gaan en te hoor wat hulle te sê het, publiseer die media toe eerder Mathatha Tsedu se skreiende berig oor hulle in *Rapport*."

Tsedu, redakteur van *City Press* en voorsitter van die Afrika-redakteursforum, het na die groepe verwys as "do-gooders en kansvatters wat goedkoop publisiteit soek".

Behalwe vir meer gebalanseerde verslaggewing, kan die media volgens Gouws ook 'n rol speel in die bemagtiging van slagoffers. Deur eerder te praat van 'n oorlewende as 'n slagoffer (mits die persoon die verkragting oorleef het), kan 'n mate van bemagtiging toegeskryf word aan diegene wat probeer om hul verkragting te verwerk.

Volgens Gouws spreek dié tipe taalgebruik tot die liggaam en kan jy nie daarsonder die erns van die oortreding beskryf nie.

"Want wat gebeur met geweld?" vra Gouws. "Geweld is wanneer daar 'n direkte impak op jou liggaam is. En met verkragting is dit soveel erger, want dit lei tot 'n totale vernietiging van die integriteit van jou liggaam."

Volgens Gouws het "die pornografie van die Zuma-verkragtingsaak" wat in die media verskyn het die klaer, Khwezi, van haar geloofwaardigheid gestroop. Khwezi, wat "oggendster" in Zoeloe beteken, is so genoem omdat sy 'n "dapper vrou is wat lig in haar lewe gebring het omdat sy nie stilgebly het nie". So sê die Een uit Nege-organisasie, 'n groep wat hul naam gebaseer het op die statistiek dat slegs een uit elke nege vroue wat verkrag word, dit by die polisie aanmeld.

Maar Khwezi se dapperheid het haar duur te staan gekom. Haar seksuele geskiedenis is deur die loop van die hofsaak onder die soeklig geplaas en daar is tot in die fynste detail berig oor dit wat die aand by Zuma se huis gebeur het. En dit is nie *in camera* gesê nie. Die media het oor alles berig.

Volgens Gouws is die argument dat die detail in openbare belang was 'n flou verskoning om Khwezi se hele seksuele geskiedenis oop te vleek.

"Dis maar die argument van mense wat nie soos pornografie-verbruikers wil lyk nie. Wat wil hulle weet? Is die feit dat daar baba-olie gebruik is in openbare belang?"

Daar is ook 'n groot ophef gemaak oor die sarong wat Khwezi in Zuma se huis gedra het. Zuma se dogter, Dudukuzile Zuma, het in die hof gesê Khwezi se kleredrag was "uitlokkend" en daar is geïmpliseer dat sy "daarvoor gesoek het" om verkrag te word.

Volgens Gouws is die poging om 'n lyn te trek rakende kleredrag net

daarvoor gesoek?

'As die media regtig bewustheid wil bevorder, behoort hulle 'n baie meer gender-gefokusde benadering te hê.'

nog 'n oefening wat bydra tot die objektivering van vroue. Daar moet ook krities oor ander aspekte berig word.

"Die hof se argument was belaglik. Waar kom die idee vandaan dat as jy op 'n sekere manier aantrek, jy daarvoor soek om verkrag te word?"

"Mense wil weet wat apartheid moontlik gemaak het. Die enigste manier hoe so iets kon gebeur het, is deur die objektivering van mense. Dieselfde gebeur nou met vroue in hierdie manlik-gedomineerde samelewing. Vroue word nie gesien as persone in hul eie reg met net soveel mag soos mans nie."

In 'n onderhoud met *Behind the Mask*, 'n Internet-tydskrif gewy aan homoseksuele kwessies in Afrika, het Khwezi gesê die media het nie "neutraal" oor die hofsaak verslag gedoen nie. Volgens haar word negatiewe stereotipes van verkrachte vroue deur die media versterk en word vroue gestroop van die mag om uit te styg bo dit wat met hulle gebeur het.

Maar hoekom word die emancipering van vroue die laaste twintig jaar nie in die samelewing weerspieël nie?

Gouws verwys na 'n kontroversiële uitlating van Camille Paglia, 'n sosiale kritikus en skrywer wat groot bespreking in feministiese sirkels ontlok. Volgens Paglia kan 'n vrou nie dink sy kan kaal in die straat afloop sonder om verkrag te word nie. Dis die realiteit van ons samelewing.

"Paglia se uitlatings ontstel feministe vreeslik, maar sy het 'n punt beet. Suid-Afrika is 'n goeie voorbeeld."

Joan Hambidge, direkteur van die Skool vir Tale en Letterkundes aan die Universiteit van Kaapstad, het verlede jaar in *Die Burger* geskryf dat gender 'n konstruksie is wat jy buite jou biologiese aard kan kies. Wat die samelew-

ing as tradisioneel "manlik" of "vroulik" beskou, kan verwerp en verander word te danke aan self-agentskap. Jy as individu het met ander woorde die mag om jou seksuele identiteit te bou rondom dit wat jy self as manlik of vroulik beskou.

Gouws verskil radikaal van Hambidge se siening. Volgens haar kan jy wel jou self-identiteit konstrueer, maar gender-konstruksie vind rondom die idees van man- en vroues wat in die media uitgebeeld word, plaas.

"Die spektrum van seksuele identiteite vir vroue is baie wyd – van iemand wat *butch* is tot iemand wat baie vroulik is. Maar daardie 'vroulikheid' is 'n sosiale konstruksie rondom 'n sekere beeld: 'n maer wit vrou met lang hare, want volgens die media is dit vroulik en sexy."

Gouws sê alles wat nie in dié konstruksie pas nie, word eenvoudig verwerp.

"Vroue word altyd uitgebeeld as óf flerries óf *caregivers*. Ons het dus kaalfoto's op die agterblad, maar terselfdertyd die idee van wat 'n sogenaamde 'goeie vrou' is. Daar is niks tussen-in nie. Verslaggewing in die Suid-Afrikaanse media rakende gender-gebaseerde geweld is uiters ongebalanseerd."

Die South African Gender and Media Baseline Study het gevind dat vroue slegs 19 persent van nuusbronne uitmaak waarvan net 5 persent swart vroues se stemme is terwyl die strugte vir geslagsgelykheid slegs 2 persent van mediadekking in Suid-Afrika geniet.

Die statistiek spreek boekdele. Suid-Afrika het inderdaad 'n probleem.

En 'n media wat onder die vaandel van demokrasie te werk gaan, kan nie langer bekostig om geslagskwessies onder die mat in te vee nie.

FOTO | Emmie de Villiers

A single mom, passionate writer and ex-stripper, Karin Eloff is now the editor of *Loslyf*, South Africa's Afrikaans porn magazine. She spoke to **Craig McKune** about herself, her daughter and her controversial profession.

An editorial page picture shows her rolling seductively on a rough carpet – naked but for the black duct tape that straps her torso and cuffs her wrists. The editorial column is signed, "Voorwaarts naai! Zoë xxx".

Eloff used "Zoë" when she was a stripper and now uses it as *Loslyf* editor.

Pinning her down for an interview took some persuading as she says the office in Johannesburg grinds to a halt when she is not there. But she kindly made time on a Friday afternoon between work and picking her two-year-old daughter up from nursery school.

Her venue choice was the Xai-Xai Lounge on Seventh Street, Melville – a simple spot with wobbly tables, good food and magazine-collage wallpaper.

Xai-Xai was overrun with musicians and journalists – mostly Eloff's friends. One large man with fabulous sideburns and the physique of a latter-day Elvis greeted her particularly warmly. He is Jaxon Rice, singer for a rock band called the Diesel Whores, and is famous for his obnoxious, blasphemous and rude onstage behaviour. He is also Eloff's ex-boyfriend.

"I don't like subtlety," she pronounces as we make small talk and compare tattoos – hers a bold Maori design on the back of her hand, mine a subtle hand on the back of my leg.

Then we discuss pets. Eloff is a cat lover, but she doesn't like dogs. She thinks they are a little daft. "I like arrogant creatures."

Eloff orders a Black Label and I get tea.

"Good for your complexion", she notes.

We shuffle between the wobbly tables to find the least precarious. She wears jeans and a t-shirt, just like a normal person might. I specify this because many people expect different from her: a former stripper at Teazers, Miss Hustler 2003 and a current porn industry leader.

In the words of a friend, who has only read about Eloff in *Huisgenoot*, "She's a bit trashy".

'Sometimes we do
want to be seen
as sex objects.
And what the
fuck is wrong
with that?'

In Eloff's own words, "I thought stripping was a dark and fucking dingy world".

But she has strong feelings about these judgements, and I really get her heckles up by calling porn readers "dodgy".

"Why do you call them 'dodgy'?

You've got a preconceived idea that someone who looks at porn is dodgy."

Eloff says that strippers often face such degrading attitudes. "Some people think that the girl is useless and stupid. They would never think that a stripper could have an honour's degree." Which Eloff has – she studied psychology at the now Johannesburg University between 1994 and 1997.

She understands why people are judgemental: "Those ideas aren't based on nothing. But before I get angry, I'm first going to try and get into your head and understand why you find that."

On her father's advice, "Whatever decisions I make in my life are fine, as long as I can live with the consequences".

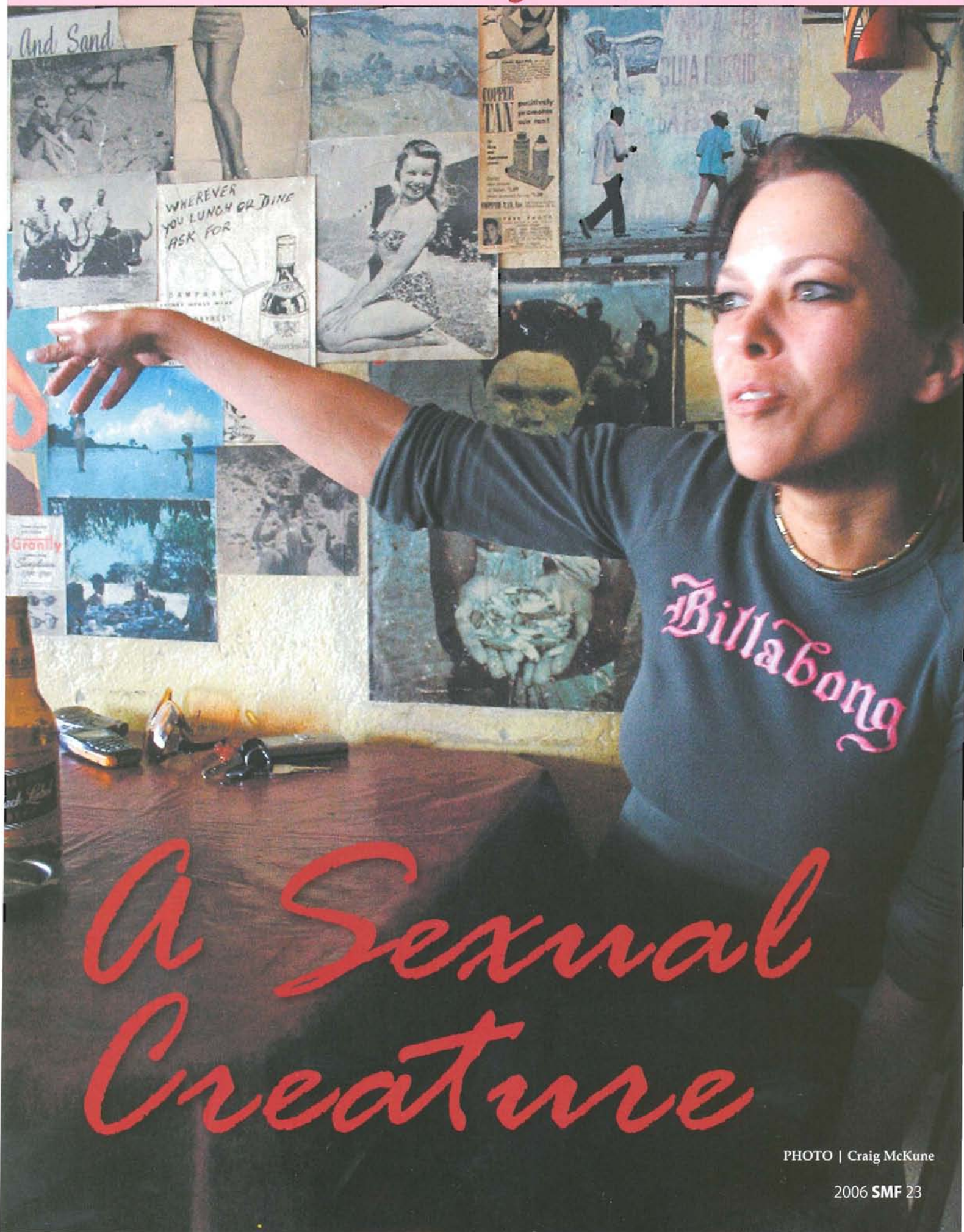
Eloff hopes to teach these same values to her daughter and wants to raise her openly and honestly. But Eloff realises that other people's opinions of herself may still affect her daughter, and she refuses to tell me her name. She says she does not want her daughter to have problems with her school friends and their parents later.

"Not that I'm ashamed of what I'm doing, but parents might not like me. That might affect her negatively."

And, for similar reasons, Eloff plans to leave *Loslyf* soon. Though she would like to remain in publishing – she is a writer at heart.

She speaks humbly of a book she

Karin 'Loslyf' Eloff

A Sexual Creature

PHOTO | Craig McKune

2006 SMF 23

has been working on, but is obviously passionate.

"I love om woorde te wek", she explains. "I love to struggle with words and let them funnel through me."

She said she writes about what it is like to be a single mother "on the second floor of a *woonstelgebou*".

She only writes in Afrikaans because she feels she can be more honest. "I feel in Afrikaans. I breathe in Afrikaans. I fuck in Afrikaans. I write in Afrikaans."

Her manuscripts, she says, have been received well by publishers, but they need editing, which she struggles to make time for, now that she is a mother.

It was, in fact, in 2000 when Eloff moved to Stellenbosch to try and publish her book that she started stripping.

"It was a very naïve plan", she laughs. She had no money and started teaching belly dancing. A student, who thought Eloff danced very sensually, suggested she dance at Teazers in Cape Town.

"I just thought, 'Are you fucking mad? I can't be a stripper'."

But the seed had been planted.

"I even wrote about it in my book. It was a socially acceptable response to say to her, 'No, you're mad'." Yet she applied – and started that night.

"The first night was very funny." Eloff explains that in "sky-high" boots, a g-string and a bikini top, they would dance on tables, each with a pole to hang on to – except for her first table.

"These poles are fucking vital to you so you don't fall off. The g-string hooked on the heel of my shoe and I fell on my arse. It wasn't sexy at all."

Stripping led Eloff through good times, but it also eventually led her to Johannesburg where she developed a drug habit.

"I became one of those people that you have your preconceived ideas about."

In 2004, it was the discovery that she was pregnant that ended the drugs. "It was like a slap in the face.

It's one thing to hurt yourself, but it's another to hurt another human being."

A year later, she was a dedicated mother, drug-free and the first woman editor of *Loslyf*.

Loslyf, Eloff says, began as an Afrikaans novelty, aimed at an alternative market. Alternative artists were often interviewed – Diesel Whores, Koos Kombuis, Fokopolisiekar and Buckfever Underground for instance.

The *Loslyf* reader, says Eloff, "varies from your 20-, 30-something, Afrikaans, funky kind to 40-, 50- and 60-year-old ou ballies working in the post office".

Through *Loslyf* readers, Eloff believes she has learned not to judge people, "because people really sometimes write weird things".

For her there are only three rules: Sex must be consensual, respectful and harmless.

She explains that people often write about sexual fantasies that she doesn't relate to, "but my response to them is not judgemental. I'm not condoning it. I'm simply

asking if it's consensual".

And when challenged on pornography's role in feeding men's negative perceptions of women, Eloff is adamant: "If you respect people, you will not behave offensively. If you are an emotionally and psychologically healthy adult, you should be able to deal with porn in a healthy, non-discriminatory way."

For Eloff, it is foolish to deny that sometimes we do want to be seen as sex objects. "And what the fuck is wrong with that?"

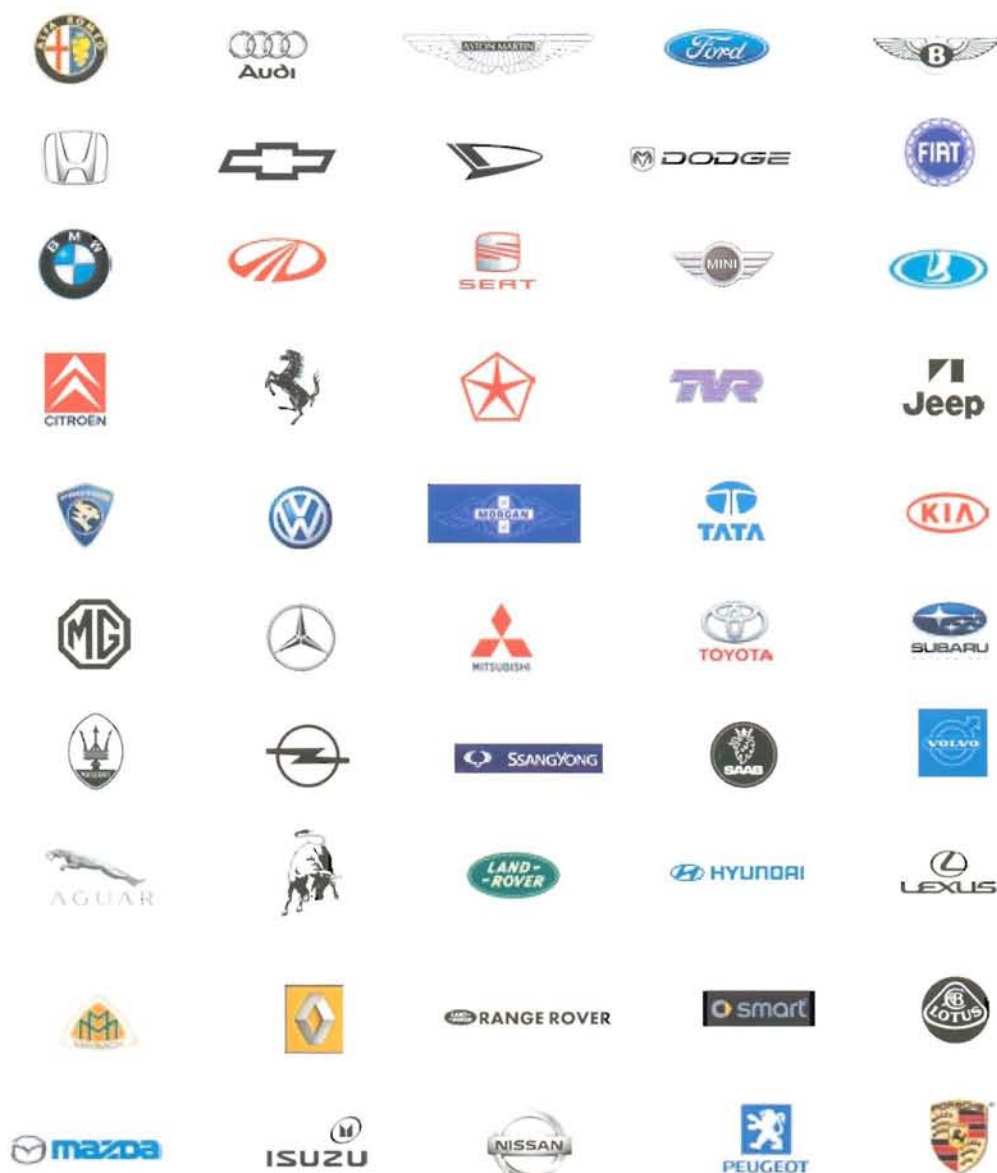
She says it is people's respectful treatment of each other that is important – that people are treated "not only as sexual creatures, but also as sexual creatures".

"If I can just convince one person that sex and sexuality is not dirty, and convince them not to be hung up about it, then I'm happy."

'If you are an emotionally and psychologically healthy adult, you should be able to deal with porn in a healthy way.'

PHOTO | Steve Green

1260 models
50 marques
one **car**

TO SUBSCRIBE: CALL 0860 100 205 • SMS 'CAR' TO 34007 • EMAIL SMART@RSP.CO.ZA • WEBSITE WWW.MAGSATHOME.CO.ZA

BLADSY

We, like the most of our readers, like pretty girls. And if they are pretty as today's Birthday Suit girl, 20-year-old Stephanie Rahn, who cares whether they are dressed or not?

Dit is die byskrif waarmee 'n kultuurverskynsel in poniekoerante op 17 November 1970 gebore is. Die Britse koerant *The Sun*, wat die vorige jaar deur die mediamagnaat Rupert Murdoch gekoop en herposisioneer is,

was die pionier van hierdie neiging.

James Cridland, besturende redakteur van die Britse radiostasie Virgin Radio en direkteur van *Digital Media*, skryf dat Larry Lamb, die redakteur van *The Sun* in 1970, sy

Bl. 3

3

Die bladsy wat saak maak

Son het bostuklose “meisies” op bladsy drie in die gesigte van konserwatiewe Afrikaanssprekendes gegooi. Só het dit geblyk aan die begin. Vandag is die *Son* die grootste Afrikaanse dagblad en die “meisies” pryk steeds op bladsy drie.

JACO VISSER

het gaan kyk waar dit als begin het en wat die invloed van hierdie verskynsel op die voortbestaan van stereotipes oor vroue is.

moet die byskrif wat die model se foto vergesel, inligting met haar naam, ouderdom, woonplek en 'n kort beskrywing van haar persoonlikheid bevat. Interessant: “bladsy drie meisies” is gewoonlik korter as gewone, professionele modelle, wat sowat 1,67m is. Sommige meen dit beklemtoon die grootte van die modelle se borste.

In die Britse poniepers bereik die “bladsy drie meisies” vinnig sterstatus en verdien hulle meer as £100 000 (R1 200 000) per jaar. Dit het 'n bedryf

laat kyk nie. Volgens die *Journal of Sex Research* is daar in dié studie gefokus op die geslag van die kyker, die geslag van die model, die posisie van die model en die klere wat hy/sy aangehad het. Hierdie verskynsel kan gebruik word om te verklaar waarom daar eerder “bladsy drie meisies” as “bladsy drie seuns” is. Die besluit rakende die geslag van die model wat geobjektiveer word, word in die nuuskantore geneem.

Adrian Bingham, 'n post-doktorale genoot aan die Britse Instituut vir

‘Die onmiddellike skade wat deur die uitbeelding van vroue as seksobjekte aangerig word, word oorskadu deur die langtermynimpak wat dit op die samelewing kan hê.’

geword waar modelle met mekaar om die kollig meeding, volgens die webwerf mediauk.com.

En die bladsy drie-revolusie het oor die wêreld heen gespoel.

Gedurende die 1970's het die Britse *Daily Mirror* ook “bladsy drie meisies” gepubliseer. Weens druk vanaf feministiese groepe is dit in die 1980's laat vaar. Die Duitse dagblad *Bild-Zeitung* vertoon 'n bostuklose model, “Seite-eins-Mädchen” (bladsy een meisie), aan die onderkant van hul voorblad. Die Deense koerant *Ekstra Bladet* het in 1976 'n “bladsy nege meisie”, Side 9 Pigen, begin. In Kanadese koerante, veral dié wat deur die Sun Media-groep besit word, verskyn “Sunshine Girls” op bladsy drie. Die Australiese *Sports Truth*, 'n sportkoerant, publiseer ook 'n model op bladsy drie.

Waarom is daar 'n mark vir sogenaamde “bladsy drie meisies”? In 1979 is in die eerste sielkundestudie van sy soort in die VSA bevind dat daar geen enkele erotiese prikkel is wat mense na naakte modelle sal

Gekiedenis-navorsing, skryf op die webwerf historyandpolicy.org dat een van die probleme van hedendaagse joernalistiek toegeskryf kan word aan die gebrek aan diversiteit in nuuskantore. Hy verwys spesifiek na *The Sun* en hoe 'n seksgedrewe kultuur in die 1930's afgeskop het en sy piek bereik het met die bostuklose “bladsy drie meisies” in die 1970's.

Bostuklose modelle op bladsy drie het die afgelope drie dekades reaksies uit talle oorde van die samelewing ontlok. Feministe, sielkundiges, godsdienstige leiers en denkers asook sensuurrade het die “Bladsy drie-gevegsgrond” gevul.

In 1986 het die Britse Arbeidersparty-parlementslid Clair Short 'n wetsontwerp in die Britse parlement voorgelê om die “bladsy drie meisies” te verbied. Dit is nie deur mede-parlementariërs aanvaar nie. Dit is onbekend waarom Short nie kon slaag met haar wetsontwerp nie.

In Suid-Afrika woed die poniekoerant-debat fel. Die debat oor die “bladsy drie meisie”, is waarskynlik

plasing van die bostuklose model regverdig het. Lamb het gemeen dié nuwe bladsy drie is net so deel van die alledaagse lewe as sport en politiek.

Wat behels die “bladsy drie meisie”? Volgens die *BBC Magazine*

in die proses afgeskeep, en die verstewiging van stereotipes oor vroue en hul posisie in die samelewing is nie genoeg gekritiseer nie.

Prof Lizette Rabe, voorsitter van die Departement Joernalistiek by die Universiteit van Stellenbosch, merk op in 'n news24-rubriek dat die "bladsy drie meisie" die lot van vele vroue vererger deur die stereotipering van vroue as objekte.

"In Suid-Afrika neem die voortbestaan van die patriargale magstruktuur verskillende vorme aan, maar uiteindelik is geweld teen vroue – of die dreigemente daarvan – die oorheersende vorm van sosiale beheer oor vroue. Dit hou vroue van die strate af in die nag; in stilte beperk tot hul tuistes. My navorsing toon dat die greep van stamverwantskap (*kinship*) en ander sosiale strukture net een komponent van die totale kompleksheid van geweld teen vroue en sosiale beheer is," het Lilian Artz in 'n studie, naamlik die Gender Law and Development Project, vir die Instituut vir Kriminologie bevind.

Die media moet versigtig wees om nie hierdie stereotipes van vroue te verstewig nie. Die onmiddellike skade wat deur die uitbeelding van vroue as seksobjekte aangerig word, word oorskadu deur die langtermynimpak wat dit op die samelewing kan hê. Hierdie impak spruit uit veral mans se beskouing van vroue en hul rol in die samelewing. So lank as wat vroue tot die posisie van seksobjek beperk word, sal die stryd teen geweld teen vroue moeilik gewen word. Eers sal die algemene publiek vroue as mans se presiese sosiale gelykes moet aanvaar. Hierdie vordering word gestuit deur stereotipering soos dit op bladsy drie gevind word.

Wat dink die publiek van die "bladsy drie meisies"? Daar is al berig dat sommige Moslem-handelaars verseg om die *Daily Sun* en die *Son* op hul rakke aan te hou. So ook weier groot supermark-groepe nie net om dit te verkoop nie, maar ook om daarin te adverteer.

Daar was in 2005 selfs aantygings vanaf die His People Church teen die *Daily Voice* dat die langdurige droogte in die Wes-Kaap die gevolg van dié koerant was.

Ten spyte van kritiek teen die insluiting van die "bladsy drie meisie", is dit 'n sosiale verskynsel wat hier is om, ten minste op die korttermyn, in poniekoerante te bly. 'n Verblydende

**Die
media moet
versigtig wees
om nie hierdie
stereotipes
van vroue te
verstewig
nie.**

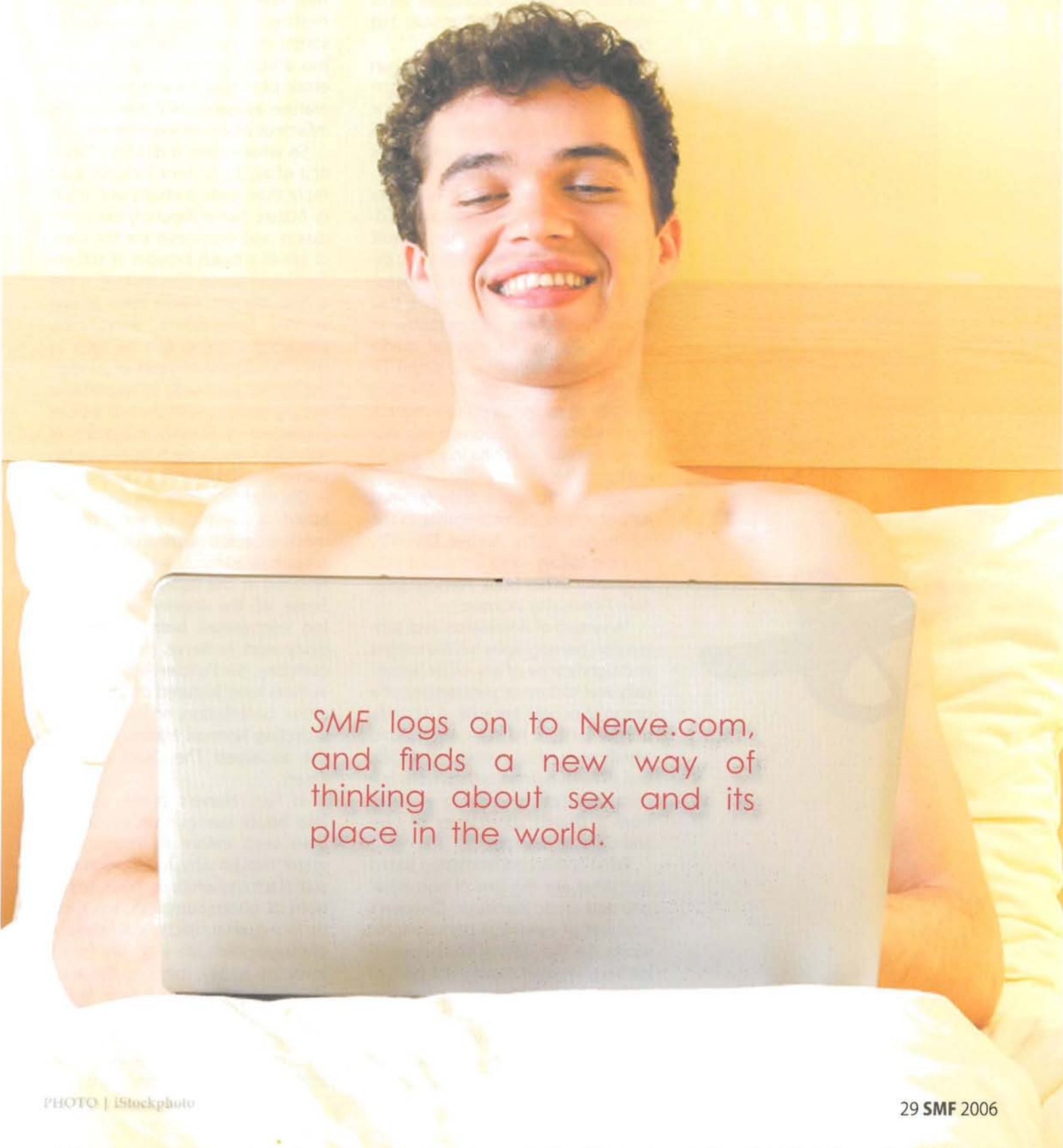
verskynsel, ten minste in die sin van geslagsgelykheid, of dan eerder gelyke stereotipering, is die plasing van 'n "bladsy sewe hunk" in die *Son*. Hiermee word die liggame van mans ook nou as seksobjek verewig.

Die appèlpaneel van die persombudsman het op 22 Junie 2005 ten gunste van die insluiting van die "bladsy drie meisie" beslis. Daar kan gevra word of só 'n beslissing seksisties is. In terme van ons Grondwet mag daar nie gediskrimineer word op grond van, onder andere, geslag, geloof of ras nie. Waarom het die ombudsman dan ten gunste van die insluiting van 'n "bladsy drie meisie" beslis? Die appèlliggaam was "tevrede dat 'n breë proporsie van die publiek"

nie daarmee saamstem dat die "bladsy drie meisie" seksisties en 'n oortreding van die reg op geslagsgelykheid is nie.

Te midde van sulke tegniese duwweltjies in die pad na geslagsgelykheid in Suid-Afrika, kan daar vir eers 'n baie sagte sug van verligting wees met verwickelinge by poniekoerante. Die insluiting van "bladsy sewe hunk" is 'n vae flikkering van hoop in die duistere tunnel van poniepers-vryheid-van-spraak. Die evolusie vanaf "bladsy drie meisies" tot "bladsy drie meisies" én "bladsy sewe hunk" is 'n belangrike tree in die objektivering van menslike, teenoor slegs vroulike, liggame as seksobjekte.

the new smut

A young man with dark, curly hair is lying in bed, smiling broadly with his eyes closed. He is shirtless and holding a silver laptop in front of him. The background is a warm, yellowish-orange wall with some faint, illegible text visible. The bed has white pillows and a yellow blanket.

SMF logs on to Nerve.com,
and finds a new way of
thinking about sex and its
place in the world.

by

Niel

Bekker

Nerve's packaging can be seen as the culmination of years of pandering by the sex media to respectable society.

Ariel Levy, in her bestselling book *Female Chauvinist Pigs*, laments the attitude of the Girls Gone Wild generation – the short-skirted, chest-flashing, promiscuous new wave of anti/neo/post-feminist young women in America. Conservative Christians are launching successful campaigns to bring back old, old values regarding sex & dating. In general, the sexualisation of the media and the onset of a broader set of sexual preferences and morals has society up in arms.

At stake is the future of human sexuality. Should it be private, interpersonal, hush-hush? Or should it be a banner-waving, organised social phenomenon, like so many other things, open to social participation?

There is no doubt that sex is very much a part of public life, unavoidably so even. However, the almost uniform response of academics, established society and political leadership has been that this is a bad thing. Particularly pornography, of which "sex" in the general media is seen as a derivative, is slated by liberals and conservatives alike as a menace to society, a poison degrading the integrity of women and distorting sexual relations in society as a whole.

Arguably the leader of the feminist anti-pornography movement in the 1970s and 1980s, Andrea Dworkin, had the following to say about pornography in her book *Pornography: Men Possessing Women*:

"A system of dominance and submission, pornography has the weight and significance of any other historically real torture or punishment of a group of people because of a condition of birth; it has the weight and significance of any other historically real exile of human beings from human dignity, the purging of them from a shared community of care and rights and respect."

What is this condemnation based on? What are the sins of pornography and erotic literature? Dworkin's critiques of canonical pornographic works like *The Story of O* in her seminal text, *Woman Hating*, are primarily based on their usage of repetitive patterns of eroticised violence against women. This violent behaviour is not met with resistance, but with relish. The needs of these female

characters, the *Wanton Women* porn is so famous for, are simple, Dworkin says: "rape, violation, cruelty". "If only real women's needs were so simple. If only our needs had anything to do with it all," she adds.

Well, what if they did?

Increasingly, alternatives to the perceived values of the mainstream sex media are being offered. One such case is that of Nerve.com, a New York-based website that caters to thousands of users who are after something smart and sexy. Nerve has a huge archive of professional erotic photography and naughty literature, available 24/7 thanks to the infamous power of the internet.

So what makes it different? Well, first of all, its content includes a lot more than nude portraits and smutty fiction. Nerve regularly publishes essays and interviews on the topic of sex in a much broader (if still enthusiastic) sense. This in itself is not a first: the sex media have always wanted mainstream acceptance. Nerve's packaging can be seen as the culmination of years of pandering by the sex media to respectable society, starting with the first articles published in *Playboy* magazine in the 1960s under such names as Ian Fleming and Hunter S. Thompson.

Oh, and that smut we just talked about? It's written by some of the most respected names in modern literature. Rick Moody, whose work has featured in *The Believer*, the Rolling Stone of the literary community, has contributed both fiction and essay work to Nerve. He is in good company. Six Pulitzer Prize-winning authors have featured on the site as either contributors or interviewees, including Norman Mailer, author of the acclaimed *The Quick and the Dead*.

In fact, Nerve's photo archives also house names that you might have seen before in *Vogue*. That might explain why, in between sensual black and white portraits, collections of photojournalistic work can be found, on subjects as diverse as a photographer's life with her French lover (no nudity, mind) to the sexual lives of the disabled. Seen in this light, there may be some sense to why Nerve has drawn positive coverage from magazines like *Vanity Fair* and *Newsweek* and now boasts two

PHOTO | iStockphoto

prestigious Webby Awards – including the 2005 Judge's Choice award.

Nerve is a community, with a parallel dating site and regular photo contributions by its members running strong in the 10th year of its existence. Under the Nerve banner, over 850 000 people, most of them under 35, commune to find love, sex or companionship online. This amounts to a wide public ratification of the new, interactive model of sexuality that Nerve and all websites like it bring to the world.

At the time of writing, the site featured a blogging competition where members would blog about their dates with others through the dating site and get voted in or out of the competition by other users, based on their writing. Another feature, now passed, required users to contribute video clips fulfilling two requirements: they had to be sexy and had to involve John Ashcroft, a recent symbol of political intolerance in the United States. The near-naked lampooning that followed seems, if not normal, hardly a blow to the dignity and self-respect of Modern Woman.

This raises the question: is Nerve, for all its university education swagger, really exempt from those values that make common internet pornography and bikini wrestling on TV so repulsive to our social conscience? After all, no one could claim that making sex and desire more esoteric equates to making them safer, making them more wholesome.

Dworkin herself gives us a clue: "if only [women's] needs had anything to do with it all".

For starters, Nerve at least aims

pretty squarely at appealing to female sexual sensibilities. On their "contributions" page, their requirements for photography submissions read as follows: "Submissions of male nudes, work in colour and honest depictions of hot coupling encouraged. Headless images of women's bodies discouraged".

Nerve brings a fresh mix of sex and information, sex and art, to a public that has long been thirsting to interact with each other's desires and a broader sense of sexuality.

In Nerve's photography archives, there are traces of sexual objectification that may irk the socially-conscious mind. You will also find, however, a fair share of men put on a pedestal in a similar fashion, which negates probably the most harmful property of sexual objectification: its gender-bias. Nerve might even claim to have invented the omnipresent Female Gaze! This anyway appears

to be more a case of varying artistic approach than an inherent dehumanising aesthetic permeating Nerve's archives. In fact, the overall emphasis is on the humanity of sex: Nerve's ideal photo series shows nothing more than the body language of a sublime human moment. Sexily so, if appropriate.

In the end, the main thing many will find repulsive in Nerve is its honesty. Homosexual and heterosexual sexuality are celebrated in a way that, even when combed and sifted for misogyny or oppression, yields little fruit. Instead it brings a fresh mix of sex and information, sex and art, to a public that has long been thirsting to interact with each other's desires and a broader sense of sexuality, without treading on the principal values of healthy gender relations.

Sex is in the public conscience, that has long been true, but the public has not yet truly engaged with sexuality in an open way, free of finger-pointing and shame. To date, the reasons have almost been good enough. Sex has been persistently brutalised by the mainstream media, making it a dangerous object of our fascination and unworthy, so the perception has been, of enlightened society. But now, real alternatives to the old, intensely private model of human sexuality are coming forward in a big way. They are practiced within a community context like Nerve, and they leave society with a choice: in our sexually-active global village, those of age and inclination can either bring their yearnings out in the open, or retreat back to their homes and try the other way of warming themselves. 🌊

Porno

Die Amerikaanse mediaoloog Brian McNair praat in sy boek *Strip-tease Culture* van die “amazing, expanding pornosphere” – ‘n pornografiebedryf gesetel in die San Fernando-vallei in Kalifornië. In 2001 berig die Britse koerant die *Guardian* dat hierdie kern van die globale pornografiebedryf nagenoeg 10 000 volwasse films per jaar oplewer, 20 000 mense werk gee en jaarlikse inkomste van tot 4 miljard dollars vir dié streek genereer. In terme van volume oortref dit beide hoofstroom film én populêre musiek. Pornografiese film is dus, volgens McNair, die VSA se kenmerkende kultuurproduk – en een van die belangrikste kultuurvorme in die wêreld.

Wat is porno?

Die Nobelpryswenner Joseph Brodsky het op ‘n keer gesê dat pornografie, in die algemeen, “lewelose dinge is wat ereksies veroorsaak”. Hy het verwys na ‘n stel verbode ensiklopedieë wat hy as kind in die Sowjetunie gevind het. Dié staaltjie maak egter steeds ‘n belangrike punt omtrent eietydse porno as gemeindeerde seks in boek-, film- en digitale formaat: dit het te make met mans.

Pornografie is steeds amper eksklusief ‘n manlike tydverdryf. Klein nisse gemik op veral lesbiese vroue ten spyte, het porno ten doel om mans seksueel op te wek – ereksies te veroorsaak. Soos McNair noem, is pornografie ‘n hulpmiddel vir masturbasie. Dit is hierdie “gebruikswaarde” wat pornografie skei van ‘n toenemend seksueel eksplisiete populêre kultuur.

Pornografie is dus ‘n spesiale klas van mediaproduk: Jy kyk en dan dóén jy. En soos die Britse skrywer Martin Amis in ‘n artikel vir die *Guardian* vra:

“Is masturbasie hip? Dit voel nie hip nie. Dit lyk ook nie hip nie, jy sien nooit iemand dit doen nie.”

Porno, argumenteer hy, sal altyd apart van werklike populêre kultuur staan,

Wat is pornografie en waarom lyk dit soos wat dit lyk? DEWALD VAN RENSBURG bekyk Suid-Afrikaanse porno en ontdek ‘n bedryf eweneens gevorm deur morele, regulerende én kommersiële druk.

want dit is uiteraard moeilik om masturbasie te verheerlik of selfs te beken.

Die bedryf is natuurlik ook uitsonderlik deurdat dit die saamsnoer van wetlike en morele oorwegings nodig maak.

Porno-bekamping

Selfs die mees konvensionele porno verheerlik seks sonder persoonlike verantwoordelikheid of regte-wêreldse inhibisies. Dit bemoei dit, per definisie, met dinge wat oor die algemeen nie toelaatbaar of wenslik is nie.

Die vraag is dan natuurlik “waar trek mens die streep?” Woordvoerders van die Suid-Afrikaanse pornobedryf stem saam met die Film- en Publikasieraad, die liggaam wat plaaslik porno beheer dat mense wat porno wil vermy, dit moet kan doen.

Die Wet op Films en Publikasies is gedeeltelik op dié beginsel gegrond. Alhoewel dit nêrens “pornografie” noem nie, maak dit voorsiening vir “X18” beeldmateriaal wat slegs binne die perseel van ‘n gelisensieerde sekswinkel verkoop of vertoon mag word. Jy sal dit dus nie raakloop as jy nie daarvoor soek nie (sien Seksobjekte en die wet oor die klassifisering van pornografie).

Die Wet maak egter ook voorsiening vir ‘n “XX” kategorie wat nóg sterker gereguleer word.

Die uitbeelding van bloedskeide, verkragting of gewelddadige seks en bestialiteit is steeds taboe – al is dit nagemaak. Daarby is dit onwettig om minderjariges enigsins as seksueel begerlik uit te beeld of met seks te koppel.

Die regulering maak aannames omtrent die invloed van pornografie op die kyker. Die idee is dat uitbeeldings die verbruiker na werklike oortredings sal dryf – of ten minste sy beskouings daarvan positief kan beïnvloed. Dus dra die verbruik van porno volgens sommi-

ges by tot vrouehaat, verkragting en patriargie.

Alhoewel daar volgens McNair geen bewyse bestaan vir dié vermeende verband nie, is daar steeds 'n redelike streng onderskeid tussen legitieme en ontoelaatbare seksobjekte, al is dit slegs van toepassing op sekere dele van die pornobedryf (sien Porno en wetstoepassing).

Local is nie lekker nie, *local* is duur. *Hustler* en *Loslyf*, twee van Suid-Afrika se mees populêre porno-tydskrifte, word besit deur Joe Theron Publishing (JTP) – 'n maatskappy wat ook die invoer van pornografiese DVDs en seksspeelgoed plaaslik oorheers. Saam met twee ander maatskappye, die Adult World Groep en Alleycat Video, is JTP verantwoordelik vir byna alle wettige pornografie in Suid-Afrika.

Behalwe vir *Loslyf* word byna alle beeldmateriaal in plaaslike porno-tydskrifte – en DVDs – van oorsee verkry. JTP dien grotendeels as die plaaslike verspreider van die *Hustler*-maatskappy se Amerikaanse films.

Selfs op die internet, met die veel laer kostes van publikasie in 'n digitale medium, vind mens bitter min plaaslike pornografie (sien SA porno-entrepreneurs).

Die voorkeur vir buitelandse porno, asook die voorkeur vir 'sagte' porno by plaaslike en kleinskaalse vervaardigers is verstaanbaar. Dit is eenvoudig goedkoper om inhoud vanuit die buiteland te werf, nes dit makliker en goedkoper is om "sagte" porno te vervaardig. Die meeste plaaslike porno-verskaffers verkry hul inhoud by buitelandse "agentskappe" en herverpak dit bloot vir die plaaslike mark – 'n algemene gebruik by koerante.

Matthew Wolfen, *Hustler* se Suid-Afrikaanse redakteur, vergelyk die

bedryf met hoofstroom mediamaatskappye en húl neiging tot internasionale homogenisering.

"Jy kan *Hustler* vergelyk met iets soos die mediamaatskappy Independent Newspapers. Dis só groot en invloedryk dat dit 'n norm skep wat dien as die maatstaf vir wat 'hoofstroom' is. Alles wat dan buite dié hoofstroom val definieer ditself in terme daarvan.

"Die *Hustler*-vrou is ietwat ouer – hier om en by haar dertigs – en het gewoonlik groot, nagemaakte tiete. Sy is ook oorheersend wit, alhoewel daar oor die afgelope paar jaar 'n effense verskuiwing in pigmentasie is.

"Ek weet nie waarvandaan dit kom nie. Dis seker maar 'n tipe waarvan Larry Flint (*Hustler* se stigter) hou. Nogtans, dit is amper die maatstaaf van pornografie as sulks."

Dié veronderstelling, dat die *Hustler*-vrou die toonbeeld van 'n porno-seksobjek is, verklaar die soms bizarre konvensies binne die pornosfeer.

Daar is 'n enorme hoeveelheid subgenres waaronder meeste vervaardigers en verspreiders hulself kategoriseer. Dié subgenres wentel inderdaad rondom die *Hustler*-ideaal van 'n wit vrou met groot borste.

Die mees algemene subgenres is rasverwant. Plaaslike webwerwe soos South African Beauties sowel as 18SNL bied "etniese" pornografie aan as 'n volslae genre. Swart is 'n genre. Oostelik is 'n genre. Veelrassig is 'n genre.

Wit is nêrens in die pornosfeer 'n genre nie.

Selfs die enorme mark vir homoseksuele mans verkondig ditself as "gay porno", nooit slegs "porno" nie. Orals waar jy pornografie vind, is dit belaaï met byvoeglike naamwoorde wat dit distansieer van die basiese norm van goed bedeelde wit

* Porno en wetstoepassing

Adv. Ivayar Chetty, hoofbestuurder van die Film- en Publikasieraad, erken dat die meeste mense pornografieregulering omseil deur eenvoudig nie produkte aan die raad voor te lê nie.

"Die polisie beskou nie die toepassing van die regulering as 'n hoë prioriteit nie."

In beginsel moet enige verskaffer van enige beeldmateriaal, elke beeld en video by die raad aanmeld vir klassifikasie. Tans is amper alle mediaprodukte op selfone en op Suid-Afrikaanse webtuistes tegnies onwettig – en is hul verskaffers se gebruikergetalle dikwels té laag om winsgewendheid te haal, sou hulle die raad se klassifikasiefooie wél betaal.

Daarby is digitale pornografiese materiaal dubbeld onwettig deur dat dié materiaal, kragtens die Wet op Films en Publikasies, slegs vanuit gelisensieerde persele versprei mag word.

Buiten die groeiende internet en sellulêre sektors van die pornografiebedryf, het die raad ook bitter min beheer oor die invoer van films en tydskrifte.

"Daar is weekliks omtrent 100 voorleggings aan die raad, maar dit verteenwoordig minder as 'n kwart van wat eintlik die land binnekom," sê Chetty.

Matthew Wolfen, Suid-Afrikaanse redakteur van die pornografiese tydskrif *Hustler*, glo dat die raad 'n beperkende invloed op volwasse produkte het – veral dié wat klein nismarkte bedien.

"Anders as vir meeste hoofstroom films het volwasse tydskrifte en DVDs as 'n reël 'n baie beperkte mark vir enige enkele titel of uitgawe."

"Die raad se fooie is in die volwasse sektor 'n meer merkbare bedrag, relatief tot eenheidskoste. Dit dra beduidend by tot die markprys."

Proefkopieë van albei Suid-Afrikaanse uitgawes van *Hustler*, sowel as *Loslyf* (wat deur dieselfde uitgewer gedruk word) moet elke maand deur die raad goedgekeur word voordat dit na die drukkers gestuur word. "Dit lyk soos 'n geldmaaskema," sê Wolfen.

'Swart is 'n genre. Oostelik is 'n genre. Veelrassig is 'n genre. Wit is nêrens in die pornosfeer 'n genre nie.'

FOTO | iStockphoto

'Pornografie is 'n hulpmiddel vir masturbasie. Dit is hierdie 'gebruikswaarde' wat pornografie skei van 'n toenemend seksueel eksplisiete populêre kultuur.'

vroue. En met die ontwikkeling van geïntegreerde nismarkte is pornografie die hoofstroommedia vër vooruit. Soos Mark*, die eienaar van CapeHorny.com dit stel: "Daar's 'n webwerf vir elke smaak of neiging". Porno-verbruikers word deeglik bedien.

Die ander groot tendens in eietydse media, konvergensie van mediums, is óók al ou nuus in die pornosfeer. *Hustler* se fotoblaaie word altyd vergesel met telefoonnommers vir foonseks en geoutomatiseerde volwasse sms-dienste. Al die klein plaaslike pornografiese webwerwe is kruisbestuif met skakels vir – of volslae geaffilieer met – ander volwasse sektors, insluitend seks- en gesel-linklubs.

Omdat porno as 'n reël goedkoper is om te vervaardig as meeste ander mediaproduk-

te – en omdat dit duidelik in enorme aanvraag is – neig die pornosfeer om tendense in die mediabedryf te antisipeer. Dit pas viniger aan by nuwe tegnologieë.

McNair wys hoe al die nuwe mediums sedert die 19e eeu amper dadelik, en gereeld heel eerste, vir die verspreiding van pornografie aangewend is.

Sedert die ontdekking van fotografie, deur die opkoms van film en die videokasset, dwarsdeur die internet en DVDs se opbloei, tot en met die ontwikkeling van sellulêre telefone is pornografie dié voorloper.

Dit maak dus miskien sin om 'n ogie daarop te hou – vir wenke oor waar die media volgende gaan. 📺

*Volledige name weerhou op aanvraag

*Seksobjekte en die wet

Die Film- en Publikasieraad is kragtens die Wet op Films en Publikasies in 1996 gestig en is verantwoordelik vir die klassifisering van alle beeldmateriaal wat die land binnekom.

Enige Suid-Afrikaner wat 'n film of publikasie maak of invoer, en beplan om dit te versprei of verkoop, moet dit eers by die raad aanmeld, 'n fooi (R1 650 vir 'n "volwasse" film, tot by R1 100 vir 'n publikasie) betaal en 'n ouderdomsbeperking ontvang. Wat porno betref, kan die raad enkele onderskeidings maak.

Die kategorie "X18" is dit wat algemeen as "volwasse" bestempel word en mag slegs verkoop word binne die perseel van 'n gelisensieerde sekswinkel. Hieronder val enige "eksplisiete uitbeelding, werklik al dan nie, van seksuele gedrag".

Die sigbaarheid van die geslagsorgane is deurslaggewend – 'n bepaling wat uitsendings van sogenoemde soft-core (d.w.s. porno sonder geslagorgane) op bv. e.tv toelaat om slegs 'n gewone 18-ouderdomsbeperking te dra en vrylik in gewone videowinkels uitgehuur te word.

Daar is egter nóg 'n kategorie – "XX" – wat nie eens in seksinkels toegelaat word nie. Alhoewel die raad geen beperkings plaas op die besit daarvan nie, mag niks binne dié kategorie in Suid-Afrika verkoop word nie – en ook nie deur Suid-Afrikaanse burgers in die buiteland versprei word nie.

"XX" dek gewelddadige seks, seksuele gedrag wat menswaardigheid aantast, bestialiteit, bloedsande en verkragting – werklik óf nagemaak.

Dan is daar kinderpornografie wat bloot onwettig is, selfs al lyk 'n akteur net minderjarig.

* SA porno-entrepreneurs

Mark*, die eienaar, bestuurder en filmmaker van CapeHorny.com, 'n klein webgebaseerde porno-maatskappy in Kaapstad, meen hy het min mededinging wat porno met 'n "local angle" betref.

Hy is, in sy eie woorde, 'n gesiene IT-spesialis en bedryf CapeHorny.com deelyds sedert 2001. Daarby het hy die sagteware waardeur dié webwerf video's verskaf, sowel as die paaientstelsel daarvoor ontwerp. Dié verskaf hy nou aan ander pornografiese webwerwe.

Mark se sakeplan is eenvoudig.

Vroulike modelle gewerf in Kaapstad word na sy ateljee genooi waar hulle 'n onderhoud aflê en – indien hulle instem – 'n ontkleedans uitvoer en dan "tot orgasme masturbeer".

Die hele proses word verfilm en dan opgesny in 12 video-knipsels en 'n aantal prentjies wat dan geleidelik op die webwerf verskyn – en aflaaibaar is indien jy teen R149 per maand inteken.

Dié relatief 'sagte' porno is volgens Mark meer "titillating" as "harde" pornografie – en "nogals" populêr. CapeHorny.com het oor die afgelope vyf jaar al 10 000 maandelange lidmaatskappe verkoop.

"Sagte" porno is egter ook bloot eenvoudiger – en goedkoper – om te maak. Jy kry makliker gewillige modelle en boonop is dit heelwat moeiliker om egte seks te verfilm, sê Mark.

Nóg 'n plaaslike porno-entrepreneur is Stefano* wie se eenmansaak in Johannesburg, Intermagic, 'n wye verskeidenheid van pornografiese webwerwe besit.

Waar CapeHorny.com relatief "sagte" pornografie vervaardig, en slegs enkele "harde" video's oorkoop by buitelandse webwerwe, is Intermagic toegespits op die nismarkte.

Stefano besit, onder meer, porn.co.za, Teens South Africa, Amateurs South Africa, South African Beauties, Hookers South Africa en 18SNL, waaronder heel party ander meer spesifieke fetisj-webwerwe val.

Sy onderneming het in 1998 begin met Amateurs South Africa – waarvoor hy foto's gekry het by 'n vriend wat destyds vir *Hustler* se amateurblad gewerk het.

Meeste van Stefano se webwerwe bied steeds plaaslike inhoud, maar skakel almal met filiaalmaatskappye in die buiteland waarvandaan die meerderheid van hul beelde verkry word.

Dr Eve, seksopvoeding en die jeug

Skok terapie op sy beste

Help seksopvoeding
op skool, of dra dit
net by tot meer
promiskuiteit onder
die jeug?
En is dié
promiskuiteit 'n
gevolg van media-
blootstelling?

LARA ATSON
het gaan
ondersoek
instel.

Dr Eve
tydens 'n
byeenkoms
in die
Neelsie.

FOTO / Lara Atson

Seks in die media is geen vreemde verskynsel nie. Die Suid-Afrikaanse samelewing word daagliks met die realiteit gekonfronteer. Tye het immers verander. Vergete is die dae van vry agter die skuur of op die agtersitplek van jou motor by die inry-teater.

Tye het sommer behoorlik verander. Die jeug word gebombardeer met eksplisiete seksbelaaide programme, en hulle word onbewustelik sekondêre slagoffers van "seksualisering".

MTV, musiekvideo's en televisiereekse soos *Sex in the City* is 'n paar voorbeelde van dié seksfenomeen. Dit is nou as jy nie reeds verblind is deur dié sagte en harde pornografie nie.

Selfs musiekvideos is deurtrek met halfkaal meisies, ongewenste lirieke en gedrag wat skrik vir niks. Die *rapper* 50 Cent is menige kind se ikoon, maar enige moeder se nagmerrie. Een van sy liedjies bevat die lirieke: "I'll take you to the candyshop, I'll let you lick my lollipop." Dit laat nie veel vir die verbeelding oor nie.

Die vraag is egter of die jeug weerstand teen dié aanslag kan opbou. Veral in die lig van die MIV/Vigs-pandemie móét dié vroe gestel word. Aan die een kant is onthouding die boodskap, aan die ander kant word seks as net nóg 'n kommoditeit voorgestel.

Seksoopvoeding op skool kan as

teenwig dien vir dié nuwe verbruikersmania, maar word deur vele gekritiseer. Albie Sachs sê in sy boek, getiteld *Protecting Human Rights in a New South Africa* (1990), dat seksoopvoeding nie net draai om biologie-lesse oor hoe die voëltjies en die bytjies dit doen nie. Vandag se jeug is baie wyser.

Twintig jaar gelede sou dit ongehoord wees dat 'n moeder vir haar swanger, veertienjarige dogter babakousies brei. Kinders is ryker en meer wêreldwys as hul ouers. So meen Gillian Bowditch in haar boek, *Child of our time*. Jongmense word aan meer keuses as ooit tevore blootgestel. Seks is een van dié keuses.

Skole het die geleentheid om stigma en diskriminasie te verminder en jongmense in te lig oor voorsorgmaatreëls vir die handhawing van 'n gesonde sekslewe. Aan die hand hiervan kan seksoopvoeding op skool dus voordelig wees. Volgens www.health-e.com is een derde van babas se moeders onder die ouderdom van 19, en dus steeds op skool. Die Suid-Afrikaanse Skolewet beskerm die regte van verwagte skoolmeisies.

Estienne Rheinicke, skoolhoof van De Heide Primêre Skool op Bredasdorp, sê dat die vlag van tienerswangerskappe kommer wek en dat seksoopvoeding by dié skool top-prioriteit geniet.

Dr. Marlene Wasserman, beter bekend as Dr Eve, stem hiermee saam. Sy glo seksoopvoeding moet op skool op 'n volwasse vlak aangebied word. Sy meen

dat onderwysers meer moet doen, selfs meer as ouers.

Rheinicke verskil: "Alles moet

alewig op onderwysers gepak word. Daar is net soveel wat ons kan doen."

Dr Eve het bekendheid verwerf met haar berugte seksprogramme op radio. Sy het tans 'n program op Good Hope FM-radiostasie, genaamd *Pillowtalk*, wat ook regstreeks op SABC 3 gebeeldsend word. Luisteraars kan inbel en hul probleme met dié seks-ghoeroe bespreek.

Dié program het al baie opskudding veroorsaak en het selfs verlede jaar 'n draai by die Uitsaaiklagte-Kommissie van Suid-Afrika gemaak. Die registrateur het 'n klag ontvang dat Dr Eve se program die gebruik van pornografie bevorder. Die klaer het gemeen dat dit oneties vir 'n familie-radiostasie is om pornografie te bevorder. Dit ná Dr Eve glo aan die einde van die program aangekondig het dat luisteraars haar webtuiste kon besoek, waar pornografie bygevoeg is.

Die Kommissie het bevind dat Dr Eve geen wet oortree het nie. Indien sy die gebruik van kinderpornografie aangemoedig het, sou dit wêl in konflik met die Film en Publikasie Wet 65 van 1996 gewees het.

Baie mense bevraagteken Marlene Wasserman se geloofwaardigheid as seksberader.

Dié vrou weet egter waarvan sy praat. Sy het 'n doktorsgraad in Menslike Seksualiteit en 'n Magister in Kliniese Maatskaplike Werk. Wasserman is ook 'n geregistreerde seksterapeut in Suid-Afrika en die VSA, met jare se ondervinding in seksterapie. Sy gee ook deelyds klas by die mediese skool van die Universiteit van Kaapstad en die Suid-Afrikaanse Kollege van Toegepaste Sielkunde. Haar groot passie lê egter by haar werk as seksberader.

Dié vrou het al vele se harte vinniger laat klop met uitlatings wat menige konserwatiewe omies en tannies aan hul kos sal laat stik. Haar webwerf, www.dreve.co.za is nie vir die *faint-hearted* nie. Hiér kan jy alles kry, van die nuutste seksspeelgoed tot sagte en harde pornografie. Jy kan selfs raad vra om jou sekslewe op te kikker.

Dit is dus met groot opgewondenheid dat ek 'n persoonlike uitnodiging na een van haar praatjies aanvaar.

Dit vind plaas in die Neelsie-studentesentrum op Stellenbosch in die Sanlamsaal, en dis gou duidelik

**'Mans soek
net 'n gat vir
hul lat.'**

FOTO | Samarie Smith

dat dié vrou nie nonsens vat nie.

"As hier mense is wat homofobies is, loop ek. *People fuck*. Daar is niks wat ons daaraan kan doen nie. Ons kan hulle net help om dit te geniet en hoop dat hulle veilige seks beoefen." Sy ag haarself as 'n seksualiteitsopvoeder en nie as iemand wat onsedelikheid bevorder nie.

Sy het glo 'n groep wat vir haar siel bid. "Iemand moet seker bid vir my." Of sy mense op hol wil jaag, is oop vir debat.

"Ek is 'n seks-aktivis. Ek raak hartseer as ek sien dat die regering mense aan moedig om hul van seks te weerhou," sê sy. Sy meen dat die regering te veel fokus op aspekte soos MIV/Vigs, geweld en beskerming. "Dis als goed en wel, maar wat van plesier?"

Volgens Dr Eve toon MIV-statistieke dat baie kinders seksueel aktief is. Ouers moet wegbeweeg van die idee dat seksopvoeding in die huis promiskuiteit bevorder. "Dit is die kern van die probleem. Ek raak uitge-freak as ek sien wat ons kinders in skole leer. Ons moet hulle leer van liefde."

Volgens 'n *Communication Impact*-nuusbrief van Junie vanjaar op www.avert.co.za het die Suid-Afrikaanse televisie-drama op SABC 1, *Tsha-Tsha*, 'n positiewe impak op die jeug omdat dit seksuele gedrag beperk. Dié program is die breinkind van die SABC en verskeie ander belangegroepes. Dit fokus op die lewe van jongmense wat daaglik met kwessies soos seks,

'Ek raak uitge-freak as ek sien wat ons kinders in skole leer,' meen Dr Eve.

verhoudings, MIV en verskeie ander dilemmas gekonfronteer word.

Navorsing het getoon dat diegene wat *Tsha-Tsha* kyk, meer geneig is om veilige seks te beoefen. Van dié kykers was 44% getrou aan hul lewensmaat, teenoor 27% van nie-kykers. Mediaprojekte soos dié is effektief omdat die jeug met die karakters wat hulle op televisie sien kan identifiseer.

Dr Eve sê dat mans en vroue seks verskillend benader. Vroue soek langtermynverhoudings, mans nie. "Dit is waar die probleme begin," sê sy. "Mans soek net 'n gat vir hul lat."

Sy sê een uit elke vyf kinders word seksueel mishandel, en dat jong seuns meer seksueel mishandel word as vroue. Dit skok menige in die gehoor tydens haar praatjie.

Minette Emmerich, 'n opvoedkundige sielkundige van Centurion, meen jong kinders is veel meer

geseksualiseer as in die verlede. In 'n *Keur*-artikel van Julie vanjaar sê sy dat kinders op laerskool met seks eksperimenteer. "Kinders van graad 4 is by naskoolsentrums tydens die seksdaad betrap." Sy blameer die media en seks in advertensies wat so prominent misbruik word.

"Kinders word aan televisie-advertensies blootgestel waar mense vinnig van hul klere ontslae raak en seksualiteit bewus is en voortydig geseksualiseer word. Hulle word van hul onskuld beroof," sê sy.

News24.com het in Julie vanjaar berig van 'n tienjarige seun wat drie meisies, ook tien jaar oud, verkrag het. Hulle was by dieselfde skool. Plaaslike inwoners het eksplisiete televisieprogramme blameer. Een ouer, Julia Xulu, het gesê: "Dit is skokkend wat die televisie deesdae uitsaai. Dit is seksbelaa. Dit is duidelik dat die kinders dié gedrag daar leer."

Dr Eve is tans besig om 'n boek oor seksualiteit in Afrikaans te publiseer. "Wat is 'n *blowjob* in Afrikaans?" vra sy tydens haar praatjie.

As mens verstaan waarvoor Dr Eve veg, sal jy seker haar uitlatings kan sluk. Sy wil hê die jeug moet veilige seks beoefen en dit ook geniet. Dit kan slegs bereik word deur openlik met jongmense daaroor te praat. Seksopvoeding op skool is die meganisme wat dié doel sal realiseer en die invloed van die media op die jeug sal hok slaan. 🌈

Die aktivis en die media

MIV/Vigs is regoor die wêreld 'n skrikwekkende realiteit. Met die hoogste persentasie besmettings in Afrika, bekruipt dié siekte baie meer Suid-Afrikaners as wat 'n mens dink. Die media speel 'n noodsaaklike rol in die voorkoming van dié epidemie. *Cherice Smith* het die media onder die vergrootglas geplaas en met 'n Vigs-aktivis gesels oor die rol van die media.

DIE grootste persentasie van MIV/Vigs word deur onveilige seks oorgedra. Die mees onlangse statistiek van die Verenigde Nasies toon dat vyf miljoen nuwe gevalle in 2005 gerapporteer is. Volgens die webwerf www.healthinsite.net het die aantal mense wat wêreldwyd met Vigs leef die hoogste vlak nóg bereik, met 'n geraamde 40.3 miljoen mense wat Vigs het. Meer as drie miljoen mense is in 2005 dood as gevolg van Vigs, waarvan 'n halfmiljoen kinders was.

Die uitsaaimedia soos radio en televisie, die drukmedia soos tydskrifte en koerante, en buitelugmedia soos reklameborde speel 'n groot rol in die bewusmaking van MIV/Vigs en die implikasies van onveilige seks. Groepe soos Love Life, Khomanani en Soul City doen uitstekende werk met veldtogte deur verskillende mediums. 'n Voorbeeld van 'n Love Life reklamebord is die foto van 'n paartjie met die treffende stelling "Almal met wie hy geslaap het, slaap met jou". Die probleem is dat nie alle veldtogte suksesvol is nie omdat dit te oppervlakkig is en nie altyd die bul by die horings pak nie.

Tussen die veldtogte van veilige seks in die media is daar ook verkeerde boodskappe wat subtiel weergegee word. Talle Suid-Afrikaners, jonk en oud, is daagliks vasgenaai voor die televisie om hul gunsteling sepie te kyk. Die probleem is dat daar in sepie soos *Days of Our Lives* en *The Bold and the Beautiful* gereeld sekstonele voorkom tussen ongetroude mense sonder die gebruik van kondome. Fliks maak hulle ook gereeld skuldig daaraan

om eksplisiete sekstonele te wys sonder die gebruik van kondome of die boodskap van weerhouding of veilige seks.

Liedjies soos "I wanna sex you up" van Colour me bad en kunstenaars soos 50cent se lirieke is eksplisiet en teenstrydig met die boodskap van veilige seks. Hierdie mediums verkondig die boodskap dat seks voor die huwelik normaal is en dat onveilige seks die norm is. Akteurs en sangers kan juis die boodskap van veilige seks oordra omdat hulle so 'n groot impak op die publiek het.

'n Persoon wat 'n groot rol speel in die bewusmaking van veilige seks en MIV/Vigs en terselfdertyd haar oog op die media hou, is die Universiteit van Stellenbosch (US) se MIV koördineerder, Monica du Toit. Monica het sonder enige kennis van Vigs ná haar internskap van Kliniese Sielkunde by Tygerberg Hospitaal aansoek gedoen vir 'n pos by die Stellenbosch Vigsaksie, 'n nie-regeringsorganisasie.

"My passie vir die werk het dus eers gegroei toe 'n nuwe wêreld vir my oopgegaan het binne die Vigs-veld en ek die voorreg gehad het om self te sien hoe mense se gees so 'n verskil maak aan hul fisieke gesondheid," sê sy. Monica is nou drie jaar betrokke by die US, waar sy die MIV-program vir studente en personeel koördineer.

Monica sê dat 90% van MIV deur seksuele verhoudings oorgedra word en dat onveilige seks die grootste oorsaak van Vigs is. Wat haar bekommer, is dat baie mense dink MIV word slegs deur perverse seks, teisterende seks, en gewelddadige seks oorgedra. "As jy regtig gaan kyk na die storie van MIV, dan is dit nie net in daardie tipe verhoudings nie, maar in baie betekenisvolle verhoudings, en dit is vir mense moeilik om daardie verband te trek," sê sy.

Volgens Monica is die publiek dalk bewus van die oorsake en implikasies van onveilige seks, maar hulle glo dat dit net in ekstreme, perverse verhoudings voorkom. Dit is dalk om hulle beter te laat voel en om die sekuriteit van hul families te behou. "Dit is nie 'n kwessie van die inligting is nie daar nie, ons wil dit net nie hoor nie," en Monica vertsaan hoe mense daarvoor voel. Dit is 'n geval van, sê sy, "ek wil nie hê my kind moet eendag

MIV hê nie. Ek wil dit nie weet nie en ek wil nie daarvoor dink nie." Monica meen dat bewusmakingsprojekte dit nie in ag neem nie. Dit kan dalk die groot oorsaak wees van die miskommunikasie tussen die media en die publiek.

Monica sê daar is genoeg inligting oor dié dodelike virus in die media, maar dat die publiek nie altyd daarmee kan identifiseer nie. Daar kan maar soveel inligting oor MIV in die media wees, maar daar is een punt wat Monica nie genoeg kan onderstreep nie: "Kennis verander nie jou gedrag nie." Baie mense kry al die inligting, maar hulle kies om dit te ignoreer. Volgens Monica is dit as gevolg van emosionele onkunde.

Hoewel Monica voel daar is genoeg MIV inligting in die media, stem sy nie noodwendig met al die benaderings saam nie. "Die media maak hulle baie skuldig daaraan om mense 'moeg' te maak deur konstant pamflette in mense se hande te druk of deur die inligting te onderdruk deur die sensasionele." 'n Voorbeeld is die aandag wat die media gegee het aan die mite dat as mans met 'n baba seks het, hulle van MIV genees gaan word. Omdat die media so erg op die sensasionele aspekte van MIV fokus, is dit later ál wat die publiek gaan onthou. "Daar is baie 'gemengde' inligting wat mense kies om te hoor, en op te reageer," sê sy.

Monica se ander probleem met die media is dat die kwessie van kondome en weerhouding van seks vereenvoudig word. Haar redenasie is: waarvan weerhou jy? "Vry jy met ander woorde onder die klere, bo die

klere, hou jy op voordat jy penetreer, weerhou jy van penetrasie?" Binne haar werksomgewing het sy agtergekom dat weerhouding, onder andere, vir baie mense iets verskillend beteken en dit is wat die media nie duidelik stel nie.

Die media gebruik ook baie die "ABC"-strategie (*Abstain; Be safe; Condomise*) wat van Uganda oorgeneem is. Volgens Monica stel die media dit voor asof dit voor die hand liggend is, terwyl sy bevind het dat daar nie 'n verhouding tussen die "ABC" is nie. "Dit is nie óf weerhou óf wees veilig óf gebruik 'n kondoom nie," omdat daar 'n kombinasie van strategieë is, met spesifieke redes hoekom hulle verskillende dinge doen.

Monica sê die "regte dinge", soos menseverhoudings, word nie goed deur die media aangeraak nie.

"Die media gee vir mense wat hulle wil hoor en beklemtoon dit wat daarvoor gepraat word," is haar mening. "Die gesprek is belangrik," en volgens Monica moet die media 'n gesprek tussen mense uitlok. "Jy moet nie vir mense vertel wat hulle weet van MIV/Vigs nie, maar jy moet vir hulle vra wat dit in hulle lewens beteken," want sy voel as mense self moet begin dink daarvoor, kan hulle die moontlike risiko's in hul omgewing verstaan.

Dié aktivis glo nie net dat die gesprek so belangrik is nie, maar sy pas dit ook toe binne haar werksomgewing. "Ons het studente wat ons oplei om deurslaggewende, uitnemende persone op kampus te wees, wat mense uitlok om te gaan dink oor presies wat beteken dié konsepte."

Monica sê dit is waarom sommige van die Vigs-veldwerk so uitdagend is, omdat jy die gesprek moet prikkel. "Die media kan 'n uitstekende fasiliteerder van daardie gesprek wees."

Joernaliste moet dus 'n goeie verstaan en oog op die MIV stelsel hê om daardie gesprek uit te lok. Volgens Monica moet daar op 'n ander manier geskryf word, wat meer prontuit is en gemaklik op onderwerpe soos seksualiteit kan fokus. "Die artikels moet mense só prikkel dat hulle daarvoor wil gesels en die gesprek verder voer." Dit, volgens dié aktivis, sal groter sukses hê. 🌟

Gender en Media-mag

Suid Afrika
se Grondwet
sorg vir gelyke
regte, wat
geslagsgelykheid
insluit. Maar dit
lyk of die media
nog nie daarvan
gehoor het nie.
Deur Richard
Roberts.

Twaalf jaar ná 'n "nuwe" Suid Afrika lyk dit of die media nog nie agtergekom het dat geslagsgelykheid 'n grondwetlike reg is, en dat dit in ons koerante en tydskrifte, oor die radio, TV en op die internet weerspieël moet word nie.

Wat sê 'n deurwinterde joernalis hieroor? Heinrich Wyngaard, politieke redakteur vir *Rapport*, lewer vanuit die persgalerie in die parlement verslag en is ook aanbieder van 'n aktualiteitsprogram, *Wat's die Storie?*, op kykNET.

Ek het ook Zubeida Jaffer, skrywer van *Our Generation* en voormalige parlementêre redakteur vir die Independent Newspaper-groep genader.

As politieke joernalis Heinrich se antwoord op die vraag of vroulike parlamentslede genoeg erkenning vir hul stryd tydens apartheid en mediadekking ontvang het, 'n kort en kragtige "Nee". En dit word opgevolg deur 'n lang lys redes.

Die Suid Afrikaanse media dek daaglik nuus oor politici. Tog is daar 'n verskil ten opsigte van geslag in die manier waarop hulle dit doen. Dié verskil word ook deur die regering beïnvloed, omdat politieke partye sekere rolspelers bo ander verkies.

Wyngaard sê daar word baie klem op die rol van mans geplaas en bitter min op dié van vroue. "Ek praat nou hoofsaaklik van die ANC", sê hy. Volgens hom is dit 'n party wat ook meer erkenning aan manlike vryheidsvegters gee as aan vroulike strydters.

Vroue het 'n groot rol in die land se geskiedenis gespeel en verdien gelyke erkenning daarvoor in die media. Die stryd teen apartheid is grotendeels deur mans gelei as gevolg van die manlik gedomineerde samelewing waarin ons woon. Hulle was die mense wat om dieselfde redes in die openbare oog was.

"As jy niks weet van die land nie, sal jy dink dis net mans wat aan die stryd teen apartheid deelgeneem

het," sê Wyngaard. Sou mens iets oor dié geskiedenis weet, sou jy dink dat mans die leiersposisies beklee het, omdat hulle in die voorgrond verskyn het. Dus is dit vanselfsprekend dat party mense so sal dink, sê hy.

Wanneer 'n mens aan die apartheidstryd dink, is die helde Nelson Mandela, en ander soos Govan Mbeki, Oliver Tambo, Chris Hani en Joe Slovo. Name wat volgens Wyngaard "outomaties" by mense opkom. Dit is gewoonlik eers wanneer jy meer navorsing oor 'n spesifieke onderwerp doen wanneer mens meer daaroor leer: vroue het net so hard gewerk tydens die vryheidstryd.

'n Mylpaal was byvoorbeeld die ontstaan van die Federation of South African Women (FSAW) in 1954. Dié organisasie, wat grotendeels uit lede van die ANC se Vroueliga bestaan het, was toegewy aan die afskaffing van apartheid en "dompasse". Volgens 'n uitstalling in die Apartheidsmuseum in Johannesburg het dié organisasie in 1956 met sowat 20 000 vroue na die Unie-gebou in Pretoria gemarsjeer in opstand teen die passtelsel. Diegene wat deel van daardie leierskap was, kry steeds nie vandag genoeg erkenning in die media nie.

Daar was egter ook 'n skadukant. Sommige vroue het publisiteit gekry, party meer negatief as ander.

Volgens Wyngaard kan Winnie Madikizela-Mandela, voormalige vrou van die oud-president, se skuldigbevindinge aan bedrog nie onder die mat gevee word nie. Dié bedrogsaak het onder meer bygedra om aan haar 'n slegte reputasie te gee en dra steeds by tot die negatiewe dekking wat sy vandag kry.

Helen Suzman, voormalige parlementeslid en anti-apartheids-aktivis, is ook een van die meer invloedryke vroue wat aan die stryd deelgeneem het. Volgens Wyngaard het sy haar stem gebruik om namens die stemloses te praat, iets waarin die huidige regering en ander politieke partye volgens hom faal. Tog, sê hy,

'Dit is so dat wie ook al die mag het, die geskiedenis skryf'

FOTO | Richard Roberts

word Suzman se rol nie vandag deur die media erken nie.

"Dit is 'n skreiende skande dat sy vandag eintlik geïgnoreer word," sê hy. Die rede hiervoor is dat ANC-leiers vrees dat hulle in die proses ook erkenning aan die Demokratiese Alliansie (DA), die nakomeling van die Progressiewe Party waaraan Suzman behoort het, sal moet gee. Volgens hom is daar in die Apartheidmuseum nie genoeg erkenning aan haar gegee nie.

"Dit is so dat wie ook al die mag het, die geskiedenis skryf," meen hy. Die "oorwinnaars" bepaal dus wie erkenning gaan kry. Ook in die media.

Wat is dan die rol van die media, en hoe kan erkenning gegee word aan vroue se bydrae, in die verlede en vandag? Die nie-regeringsorganisasie Gen-der Links, waarvan Thenjiwe Mtinso die voorsitter en Colleen Lowe Morna die uitvoerende direkteur is, het 'n studie onderneem waarin die rol van die media ten opsigte van geslag ondersoek is. Volgens dié studie is daar 'n liefde-haat-verhouding tussen politici en die media. Vir vroue is dié verhouding egter nog meer kompleks.

Patricia Handley, media-dosent aan die Universiteit van Wes-Kaapland (UWK), en joernalis tydens die 1980's, sê daar bestaan geen twyfel dat die media vroue anders as mans behandel nie. Ook in die politiek word verskillend oor die twee groepe gerapporteer, sê sy.

Die Media Monitoringsprojek wat

in 2005 onderneem is, het bewys dat vroulike parlamentslede meer streng deur die media veroordeel word as manlike parlamentslede.

"Die verskil in dié behandeling is 'n gevolg van seksisme in die media en seksistiese houdings, eerder as 'n doelbewuste vooroordeel deur die media teenoor ander partye," sê Handley.

Volgens Wyngaard is daar egter nie so iets soos 'n doelbewuste poging by die media om vroue uit te sluit of te ignoreer nie. Wyngaard meen die feit dat besluitneming in nuuskantore hoofsaaklik deur mans gedoen word, is 'n belangrike oorsaak oor hoe oor vroue gerapporteer word.

'n Studie deur die Media Instituut van Suid-Afrika (MISA) en Gender Links, het getoon dat slegs 22% van joernaliste in die drukmedia vroue is. Dit is nog 'n rede waarom vroue so min dekking kry.

In 'n onderhoud met Jaffer, sê sy dat redakteurs slegs in nuus oor vroulike parlamentslede geïntereseerd is as dit bespotlik van aard is. Dus is nuus oor dié persone taamlik beperk. Dis 'n bose kringloop: vroue word onderverteenvoerdig, en maak dus minder nuus.

"As politieke redakteur laat ek my deur die nuus lei," sê Wyngaard. Wanneer daar 'n kommentaarberig geskryf word, moet die joernalis op die nuus fokus, en dit gaan gewoonlik oor mans. Tog, sê hy, is die ANC dié party wat nog altyd geslagsgelykheid ondersteun het.

Volgens Jaffer is 43,3% van die

parlamentslede vroue. 'n Belangrike getal vir Suid Afrika as dit met ander eerstewêreldlande vergelyk sou word, sê sy. "Die ANC het baie goed gevaar op daardie vlak," meen Jaffer.

Die ANC is ook die party wat daarna strewer om die parlement, en elke ander vorm van wetgewing tot op munisipale vlak, 50% vroulik te maak. Hoewel dit die beleid mag wees, sê Wyngaard, is die meerderheid senior lede in die parlement steeds mans.

In 2005 is Phumzile Mlambo-Ngcuka as eerste vroulike adjunk-president aangestel. Hoewel Mlambo-Ngcuka, volgens Jaffer, 'n moontlike president in die volgende vyf jaar kan wees, blyk dit tans nie die geval te wees nie, weens die politieke onrus oor die huidige opvolger waarin voormalige adjunk-president Jacob Zuma betrokke is.

Wat dink Wyngaard van 'n toekomstige vroue-president? Volgens hom is die ANC self nog nie gereed vir 'n vroulike president nie. Maar: dit sal 'n baie goeie ding wees omdat ons weet 'n vrou die werk net so goed kan doen as 'n man, sê hy.

Die regering en die media behoort meer aandag te skenk aan vroulike parlamentslede en veral hul rol in die bevrydingstryd. Op regeringsvlak moet die monumente, gedenksentrums en lughawens dalk na vroue vernoem word, in plaas van mans, sê Wyngaard. Die media, op hul beurt, moet fokus op die manier waarop oor vroue berig word en harder probeer om die twee groepe as gelykes te behandel.

Vertel háár storie ook

Selfs op terreine waar vroue 'n groter rol as mans speel, soos landbou, word meer mans se menings gevra.

Nagenoeg die helfte van Suid-Afrika se bevolking is swart vroue, maar in Suid-Afrika se nuusdekking is hulle byna heeltemal afwesig. ALDI SCHOEMAN het ondersoek hoe swart vroue in die media uitgebeeld word en wat hul posisie in nuuskantore is.

Sedert die einde van apartheid word ook die media uitgedaag om te transformeer. Die inhoud van nuusberigte en die samestelling van nuuskantore moet meer verteenwoordigend van die algemene bevolking wees.

Dit blyk 'n moeilike taak te wees.

Nie net moet alle rasse verteenwoordig word nie, maar ook mense van albei geslagte. Vroue, en veral swart vroue, sukkel steeds in 'n bedryf wat deur mans gedomineer word.

In 2003 het MISA (die Media-Instituut van Suid-Afrika) in 'n gesamentlike studie met Gender Links bevind dat swart vroue se mening in slegs 7% van nuusstories gevra word. Nuuskantore se samestelling lyk nie veel beter nie. Net 8% van joernaliste is swart vroue. Dit terwyl swart vroue 45% van die bevolking uitmaak.

Blanke vroue se posisie lyk heelwat beter as dié van swart vroue. Luidens MISA en Gender Links se studie word blanke Suid-Afrikaanse vroue, wat maar 7% van die bevolking is, ook in 7% van mediaberigte verteenwoordig. Maar dit beteken nie noodwendig dat blanke vroue se mening gelyk aan mans s'n gestel word nie.

Selfs op terreine waar vroue 'n groter rol as mans speel, soos landbou, word meer mans se menings gevra.

Volgens die VN se Voedsel en Landbou-organisasie doen vroue meer werk as mans as dit by landbou kom. Tog dui MISA en Gender Links se studie daarop dat 79% van landboustories in Suider-Afrika, mans aanhaal.

Wanneer vroue wel in die media is, is dit hoofsaaklik in "sagte" nuusstories en stories oor gesondheid of MIV/vigs. Selfs dan is vroue se menings slegs 'n derde van die totaal.

In ekonomiese en politieke berigte lyk

die situasie nóg erger. Hiér word vroue in onderskeidelik 9% en 10% van die inhoud verteenwoordig.

Een verduideliking hiervoor is natuurlik dat daar min vroue in bestuursposisies is by ekonomiese en politieke instellings. Joernaliste is geneig om mense in die hoogste poste vir kommentaar te nader. Solank as wat hierdie bronne oorwegend mans is, sal vroue se verteenwoordiging in die media laag bly.

Maar hierdie verduideliking is nie 'n waterdige verskoning nie. In Suid-Afrika is 31% van die parlamentslede vroue. Maar net 8% van politici wat aangehaal word, is vroue.

Die neiging om nie vroue se menings in veral harde nuusstories te vra nie, lei tot stereotipering.

Phumla Mthala, 'n senior navorser by die Media Monitoring Project, skryf in die artikel 'Gender: the next step' in die *Rhodes Journalism Review* dat die nuusmedia swart vroue stereotipeer as slagoffers en mense met geen beheer oor hul toekoms nie. Sy sê swart vroue is hoofsaaklik in stories oor onderontwikkeling, onderdrukkende tradisies, ongeletterdheid, armoede, godsdienstige fanatisme, oorbevolking, rampe en geweld teen vroue.

Franz Krüger, die *Mail & Guardian* se ombud, verduidelik in sy boek oor media-etiek, *Black, White and Grey*, waarom joernaliste stereotipes moet vermy.

"Stereotipes verwing die realiteit op 'n individuele en sosiale vlak," sê hy. Hierdie verwinging veroorsaak dat die media onakkuraat is.

Dit is ook 'n kwessie van regverdigheid, omdat vroue se perspektief uitgesluit word. As hul menings nie gevra word nie, ignoreer die media byna die helfte van die bevolking.

Foto | Emmie de Villiers

Stereotipering dui ook op joernaliste se eie vooropgestelde idees. Joernaliste se onafhanklikheid word dus bevraagteken.

Baie van hierdie stereotipes het hul ontstaan in die onderdrukking van swart vroue gedurende die koloniale tydperk en die apartheidsjare.

"Swart vroue het ingestem dat Suid-Afrika 'n nie-rassige samelewing moes word voordat geslagsverhoudinge geherstruktureer kon word," sê Nicole Lorenz in haar M-studie oor swart vroue se reaksie op die geslagsdinamika tydens die apartheidsjare.

Swart mans en vroue moes saamstaan teen die blanke oorheersers. Volgens Lorenz het dit veroorsaak dat daar min ruimte was vir swart vroue om hulle met wit vroue se feministiese bewegings te vereenselwig.

Lorenz verduidelik dat hierdie feministiese bewegings nie swart vroue se daaglikse omstandighede aanspreek het nie.

Terwyl hul mans by myne in die stede gaan werk het, het swart vroue in die tuislande agtergebly.

"Daar was nie geld vir vervoer nie en ook nie 'n manier om geld daarvoor te kry nie. Die grond waarop hulle gebly het, se waarde was laag en daar was geen infrastruktuur, telefone, dokters, skole of sosiale geriewe nie," sê Lorenz.

Vroue is dus fisiek van mans geskei. Volgens Lorenz is hulle vervreem van die publieke sfeer waar die impak van apartheid bespreek en geïnterpreteer was.

"Mans en seuns was die tussen-gangers wat die onderdrukking aan vroue verduidelik het," sê Lorenz.

"Swart vroue was veronderstel om hul politieke toewyding te bewys deur betroubare, getroue, ondersteunende vennote te wees," verduidelik sy.

"Dié vroue wat wel na die stede getrek het, het hulself aan die onderpunt van die stedelike hiërargie bevind," sê Mthala. Swart vroue kon in die stede as bediendes in blankes se huise gaan werk. Baie van hulle het aparte kamers in hul werkgewers se erwe gehad. Hoewel hierdie swart vroue in die stad gebly het, was hulle steeds nie deel van die sosiale strukture nie.

"Bediendes is byna alle vorme van gemeenskaplike ontspanning in die blanke gebied waar hulle gebly het, ontsê," sê Lorenz.

Swart vroue het dus in die onderdrukkers en die onderdrukte se huishoudings gewerk.

Volgens Lorenz het hierdie onderdrukking daartoe gelei dat swart vroue nou "'n gebrek aan selfvertroue in hul intellektuele en bestuursvermoëns het, veral in mans se geselskap".

Lorenz sê verder dat die gebrek aan navorsing oor swart vroue hul ondergeskikte posisie in die samelewing weerspieël. "Die studie van geskiedenis moet uitgebrei word om die vroulike, swart wêreld in te sluit," sê sy. "Nie net sal dit tot 'n dieper verstaan van die posisie van vroue lei nie, maar ook van die samelewing as 'n geheel."

Daar is al gesê dat die joernalistiek die eerste weergawe van die geskiedenis is. As die geskiedenis tot dusver "history" was, moet die media meewerk om haar storie te help skryf. Die media het dus 'n verantwoordelikheid om swart vroue by hul berigging in te sluit.

Buiten dat joernaliste swart vroue se menings moet insluit, moet swart vroue se posisies in media-organisasies ook aandag geniet.

Ondanks die feit dat die Suid-Afrikaanse media reeds meer as 'n dekade lank probeer om sy strukture te transformeer, voel swart vroue in

bestuursposisies steeds hul gesag word ondermyn.

In haar M-studie oor swart vroue in bestuursposisies by koerante in die Wes-Kaap, sê Mandy Eachells dat hierdie organisasies ernstig is daarvoor om swart vroue aan te stel.

"Hierdie ideale word egter nie vervul nie," sê sy. "Die koerante het die meeste van hul swart, vroulike werknemers verloor."

Terwyl sy haar navorsing gedoen het (van 1998 tot 2002), het vyf van die ses vroulike respondente uit hul senior posisies bedank. Swak salarisse en werksbevrediging was die twee hoofredes vir hul bedankings.

Eachells sê organisasies sal mededingende salarisse moet betaal as hulle swart vroue in bestuursposisies wil hou.

"As daar nie dringend daaraan aandag gegee word om swart vroue in bestuursposisies te hou nie, kan dit die moraal van jonger joernaliste breek," sê Eachells. Hulle kan moedeloos raak omdat hulle nie 'n moontlike loopbaan vir hulself kan sien nie.

"Transformasie van die gedrukte media sal tot 'n wen-wen situasie vir werkgewers, werknemers en verbruikers lei," sê Eachells.

"Gelykheid beteken die geleentheid om potensiële talente en vaardighede te ontwikkel," sê Hilkka Pietilä en Jeanne Vickers, die skrywers van *Making women matter: The role of the United Nations*.

Transformasie gaan dus nie daarvoor om mense van die "regte" ras en geslag aan te stel of nuusdekking te gee ter wille van die skyn van regverdigheid nie. Dit gaan daarvoor om die samelewing beter te verstaan.

Dit kan net gebeur as die media ernstig is daarvoor om na swart vroue te luister. 🇳🇱

Doring in die vlees: **MANLIKE**

Mans word ook verkrag, maar Suid-Afrikaanse wette erken dit slegs as onsedelike aanranding. Dit is te wyte aan hoe ons dink oor die rol van vroue en mans, die sosialisering van die gekonstrueerde idee oor vroue en mans, dat vroue die "prooi" en mans die "jagters" is. Watter rol kan die media speel om dit te verander? Rowena Leibrandt het ondersoek ingestel.

Volgens die strafregskrywers Burchell en Milton in hul boek, *The Principles of Criminal Law*, definieer die Suid-Afrikaanse verkrachtingswet manlike verkrachting as onsedelike aanranding omdat daar die persepsie is dat die manlike penis as wapen gebruik word om vroue en kinders te verkrag.

Die feit dat mans tradisioneel as die "jagter" en die vrou as die "prooi" gesien word, het daartoe gelei dat dié sosiaal gekonstrueerde idee oor verkrachting aanvaar word. Alhoewel daar al jare probeer word om die bestaande wet oor verkrachting te verander om manlike slagoffers in te sluit, het 'n Pretoriase regter onlangs beslis die wet diskrimineer teen manlike slagoffers en dat die omskrywing van verkrachting verander moet word sodat dit ook manlike verkrachting erken.

Volgens die direkteur van die nie-

regeringsorganisasie Rape Crisis, Reinette Evans, is die wet om die omskrywing van verkrachting te verander sodat dit manlike verkrachting ook erken al in 1993 voorgestel, maar het dit elke keer net "verdwyn".

Sy meen dit is omdat die regeringsbeamptes "oningelig" is oor die realiteit van verkrachting in Suid-Afrika, daar 'n "sosiale persepsie" van verkrachting is en dat die "mite" geglo word dat mans nie verkrag kan word nie.

Die kwessie rondom die ontkenning van manlike verkrachting en die sloering van die voorgestelde wet het onlangs nuwe momentum gekry.

Regter Natvarial Ranchod, 'n regter in die Pretoriase hooggeregshof, het beslis dat die bestaande wet teen manlike verkrachtingslagoffers diskrimineer en dus uitgebrei moet word.

Volgens die dagblad *Die Burger*

het regter Ranchod beslis dat die bestaande definisie uitgebrei moet word sodat dit alle gevalle waar seksuele penetrasie met 'n manlike of vroulike slagoffer sonder toestemming plaasvind, as verkrachting beskou moet word. Die bestaande wet is teenstrydig met Suid-Afrika se wette oor menseregte.

Dit is nie so maklik om aan manlike verkrachting erkenning te gee nie omdat dit taboe in ons samelewing is. Manlike slagoffers bieg ook nie maklik nie. Verkrachting tas hul ego's en manlikheid aan en skend hul tradisionele beeld as diegene in wie se hande mag is. Mans voel verneder en skaam, omdat die samelewing die beeld aanhang dat mans die magtige geslag is.

Julian Jansen, joernalis by die Sondagblad *Rapport* en oud-onderwyser, meen egter dat die verkrachting van mans meer dikwels

VERKRAGTING

Verkragting tas hul
ego's en manlikheid
aan en skend hul
tradisionele beeld
as jagters.

plaasvind. Hy stem volkome saam dat daar 'n leemte in die wet op verkragting in ons land is en glo dat die media kan help om die denke rondom verkragting in vandag se samelewing te verander.

Evans omskryf verkragting as alles "seksueel wat die private dele van 'n ander persoon skend" en meen daar is baie manlike verkragtingslagoffers wat nie voorvalle aanmeld nie. Sy is al vir die afgelope twaalf jaar 'n berader by die Rape Crisis-sentrum in Somerset-Wes.

Sy sê daar is verskeie redes hiervoor, soos dat daar die tradisionele rolle van mans en vroue in die samelewing is; mans voel skaam, verneder en ontwikkel 'n lae selfbeeld; hul ego's aangetas word; hulle minderwaardig voel; hulle leef in ontkenning en voel skuldig oor wat gebeur het; hulle dink indien hulle die voorval aanmeld, hulle nie geglo gaan word nie; dat dit 'n vroue-kwessie is; dat net gay mans verkrag word en die belangrikste rede vir die stilsweye is dat die wet nie manlike verkragting erken nie, maar dit as onsedelike aanranding beskou.

Foto ter illustrasie

'Regeringsbeamptes is oningelig oor die realiteit van manlike verkragting in Suid-Afrika.'

Die media kan 'n groot rol speel om denke te beïnvloed en om die publiek op te voed oor manlike verkragting. Hoe meer die media daaroor berig, hoe meer sal die samelewing daarvoor leer, dit verstaan en aanvaar.

As 'n manlike joernalis meen Jansen dat die media 'n groter rol kan speel in die opvoeding van die samelewing oor manlike verkragting deur bewustheid te bevorder. "Ek het nog g'n storie oor verkragting aangedurf nie, maar ek sal nie huiwer om sulke stories te doen nie," het hy gesê.

Manlike verkragting word slegs erken wanneer 'n slagoffer gay of in die tronk is. Maar hulle word nie ernstig opgeneem nie, omdat dit as 'n "normale daad", wat in tronke en die gay-gemeenskap plaasvind, gesien word.

Volgens Evans word mans gewoonlik nie soos in die geval van vroue en kinders deur 'n individu verkrag nie, maar gewoonlik deur groepe mans in veral tronke. Daar word van mans "vroue gemaak" deur ander mans wat hul mag wil bewys aan die ander gevangene.

Mans en vroue ervaar dieselfde gevoelens as hulle verkrag is. Mans voel ook verneder, skaam, ontwikkel 'n lae selfbeeld en ly aan depressie. Dus is dit belangrik dat manlike verkragtingslagoffers ook hulp vra en dit ontvang.

Die Rape Crisis-sentrum is maar een van die vele opsies wat slagoffers het. Dit bied berading aan slagoffers en gee medikasie om MIV en ander siektes wat die slagoffer kon opdoen, te stuit.

Daar is dus hulp vir slagoffers, ook mans, alhoewel dit nie "uitgestal" word nie. "Die hoofredes waarom mans na vore kom, is hul vrees vir MIV/Vigs, depressie en die agteruitgang van verhoudings, veral wanneer die slagoffer getroud is," meen Evans.

Evans sê daar is verskeie redes waarom verkragting toeneem in Suid-Afrika. Onder die redes is die misbruik van dwelms en drank, die slegte omstandighede in tronke, die vrees vir misdaad, werkloosheid,

mans se behoefte na mag. Die feit dat Suid-Afrika uit 'n multi-kulturele samelewing bestaan beteken dat baie mans bedreig voel deur die bemagtiging van vroue, omdat daar in die meeste tradisionele kulture geglo word dat vroue onderdanig moet wees aan mans.

Evans en Jansen meen dat daar "geweldig baie mans" is wat deur hul vroue mishandel en aangerand word. Hulle ly egter in stilte, omdat hulle bang is dat die samelewing hulle gaan spot en dat hulle onmanlik voel. Dis waarom die media die publiek oor manlike verkragting moet inlig en opvoed, deur meer daaroor te berig. Hoe meer mense van iets hoor of lees, hoe beter vir verkragtingslagoffers.

Burchell en Milton verduidelik dus dat as ons landswet oor manlike verkragting hersien word, dit 'n geslagsneutrale definisie moet inkorporeer wat beide vroue en mans erken as slagoffers en oortreders van verkragting.

WAT MANS MOET WEE

Mans wat verkrag word, moet weet dat daar hulp vir hulle is.

Dit is die boodskap van Rape Crisis in Somerset-Wes, een van vele organisasies wat berading en medikasie aan manlike verkragtingslagoffers verskaf.

Rape Crisis Kaapstad streef daarna om die Suid-Afrikaanse gemeenskap van verkragting en alle vorms van onderdrukking te bevry. Hulle werk in vennootskap met talle ander landwye organisasies soos Childline, Lifeline, RAPCAN en Safeline.

Hulle werk ook saam met die departement van gesondheid en die departement van korrektiewe dienste om verkragtingslagoffers te help.

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

CRIMINAL LAW (SEXUAL OFFENCES) AMENDMENT BILL

VERBOD

(As introduced in the National Assembly as a section 75 Bill; explanatory summary of Bill published in Government Gazette No. 25282 of 30 July 2003)
(The English text is the official text of the Bill)

(MINISTER OF JUSTICE AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT)

die wet van verandering

Die voorgestelde Wetsontwerp op Seksuele Misdrywe het gedurende Jacob Zuma se verkrachttingsverhoor weer eens aandag in die media geniet. René Vollgraaff het probeer om meer hieroor te wete te kom.

Die bestaande definisie van verkrachting is onlangs in 'n ongewone stap deur 'n regter van die hooggeregshof in Pretoria in sy uitspraak ongrondwetlik verklaar.

Volgens berigte in *Die Burger* en *The Pretoria News* het regter Natvarial Ranchod in sy uitspraak gesê die gemeenregtelike definisie van verkrachting diskrimineer teen slagoffers van anale penetrasie

en is "ongrondwetlik, onlogies en onregverdig".

Hy het ook verklaar dat sekere bepalings van die Strafproseswet en die Wet op Minimum Vonnisse, wat geslag-spesifiek is, ongrondwetlik is en dat waar die bepalings na 'n sekere geslag moet verwys, dit deur die woord "persoon" vervang behoort te word.

Regter Ranchod se uitspraak spruit uit die verhoor van 'n 44-jarige man

wat daarvan aangekla is dat hy 'n 9-jarige meisie in 2004 gesodomiseer het. 'n Landdros van Lydenburg het die man skuldig bevind aan verkrachting en nie onsedelike aanranding soos die reg in sulke gevalle voorskryf nie.

Weens die erns van die misdaad waaraan die man uiteindelik skuldig bevind is, is die saak na die hooggeregshof verwys vir vonnisoplegging. Regter Ranchod kan hier egter slegs die voorgerekwe

HOE WORD WETTE GEMAAK?

Presidente en ministers kan nie sommer na willekeur wette maak en uitvaardig aan landsburgers nie. 'n Wet of wetswysiging moet deur 'n uitgerekte proses van voorstelle, voorleggings en wysigings gaan voor só 'n stuk papier regs krag kan hê. Die Suid-Afrikaanse wetgewingsproses werk kortliks soos volg:

'n Minister of 'n lid van die Nasionale Vergadering inisieer gewoonlik 'n wet. Só 'n geskrewe voorstel word 'n groenskrif genoem en dien as 'n besprekingsdokument om debat in die kabinet rondom die wet te stimuleer.

Wanneer die kabinet tevrede is met die voorstel, word dit 'n witskrif genoem en kan 'n konsepwetsontwerp na aanleiding daarvan deur die staat se regsadviseurs opgestel word. Dit word dan in die *Staatskoerant* gepubliseer as 'n konsepwetsontwerp. Die doel van die voorgestelde wet word ook verduidelik en die publiek (dit wil sê enige persoon of organisasie) word uitgenooi om insette te lewer of verhoë aan die parlement te rig oor die voorgestelde wet se inhoud.

Indien dit blyk dat daar geen groot besware is of verdere wysigings vereis word nie, word die konsepwetsontwerp aan die parlement voorgelê. As die parlement ten gunste van die wetsontwerp stem, word dit aan die president voorgelê vir ondertekening.

As die president enige bedenkinge het oor die inhoud of grondwetlikheid van die wet, kan hy dit terugwys na die parlement vir wysigings of na die konstitusionele hof vir uitspraak. Wanneer die president uiteindelik die wetsontwerp geteken het, moet dit amptelik in die *Staatskoerant* gepubliseer word voor dit uiteindelik 'n wet is en in werking tree.

*Uit *The New Constitutional and Administrative Law Volume 1* deur professor Iain Currie en advokaat Johan de Waal.

maksimum vonnis vir verkragting op lê as hy die eng bestaande definisie van verkragting, naamlik vaginale penetrasie, ignoreer.

Die konstitusionele hof moet nou beslis of die 9-jarige meisie inderdaad verkrag is en of sy net "onsedelik aangerand is". Haar aanvaller sal daarvolgens gestraf word.

Hierdie insident is bloot die jongste simptoom wat dui op die frustrasie van die regbank oor hoe om seksuele oortreders gepas te straf. Frustrasie wat spruit uit die verkragting van agt jaar in die opstel, finalisering en inwerkingtreding van die Wysigingswet op Seksuele Misdrywe.

Maar wat staan in dié langverwagte nuwe wet? Hoekom sloer dit so en hoe sal die uiteindelijke wet moontlik die media se beriggewing oor seksuele oortredings beïnvloed?

Die *Burger* het op 20 Desember 2001 in 'n voorbladberig aangekondig 'n voorgestelde "streng nuwe sekswet" is ná drie jaar deur die regs kommissie gefinaliseer. Die voorgestelde wetsontwerp wat hieruit voortgespruit het, is die Wysigingswet op Seksuele Misdrywe en is in 2003 die eerste keer aan die parlement voorgelê.

Die wet is egter terugwys na die Regskommissie en die departement van justisie met voorstelle vir wysigings en ander besware. Sedertdien het die wet rondbeweeg tussen die Regskommissie, parlement en kabinet en is verskeie bepalings geskrap, hersien en dan weer ingevoeg.

Kort ná die Jacob Zuma-verkragtingsverhoor is die wet wêre aan die parlement voorgelê nadat die kabinet dit 'n week tevore goedgekeur het. Dat die huidige weergawe die stem van die parlement gaan kry, is egter geensins 'n uitgemaakte saak nie.

Die mees ingrypende veranderinge wat in die wetsontwerp vervat is, is 'n verandering in die definisie van verkragting en regsgevolge wanneer iemand sou nalaat om sy of haar MIV-positiewe status aan 'n sekspartner bekend te maak.

Klausule 3(1) van die wetsontwerp definieer verkragting nou soos volg: "Enige persoon wat opsetlik en onregmatig 'n ander persoon seksueel penetreer sonder só 'n persoon se toestemming, is skuldig

aan verkragting."

Dié klausule bring dus mee dat mans ook volgens die wet verkrag kan word. Die uitgebreide definisie van "seksuele penetrasie" verwys na "enige voorwerp" en impliseer dus dat vroue ook skuldig bevind kan word aan verkragting van manlike óf vroulike slagoffers.

Die ander en meer omstrede verandering wat die wetsontwerp bevat, is die kriminalisering van die optrede van 'n persoon wat seksuele kontak met 'n ander persoon het sonder om sy of haar MIV-positiewe status aan die persoon bekend te maak.

Vroeëre weergawes van die wetsontwerp het eers bepaal dat só 'n persoon skuldig bevind sou kon word aan verkragting. Daarna is voorgestel dat die persoon aangekla moet kan word van moord indien die virus oorgedra is, of poging tot moord indien dit nie die geval was nie.

Die huidige weergawe van die wetsontwerp skep egter 'n nuwe misdad vir só 'n geval: die nie-bekendmaking van jou MIV- of Vigsstatus.

Volgens Mary Nel, dosent in strafreg aan die Universiteit van Stellenbosch, is die omstredeheid van hierdie bepaling moontlik een van die redes vir die verkragting in die goedkeuring van die wetsontwerp.

"Dit sukkel nou al jare, ek is net so gefrustreerd," sê Nel. "Die meeste mense besef dat dit nodig is om die wet te verander en ek dink regter Ranchod se optrede dui net weer eens op regters se frustrasie met die hele situasie," sê sy.

Die invloed wat die wetsontwerp op die media se beriggewing oor seksuele misdrywe kan hê, hang volgens Lize Mills, dosent in privaatrecht aan dieselfde universiteit en lid van die Film- en Publikasieraad, van die media self af.

"Die media sal 'n rol kan speel deur mense bewus te maak daarvan dat mans ook verkrag kan word en dat daar ander maniere is om iemand te verkrag as waarvoor die gemeenregtelike definisie voorsiening gemaak het," sê Mills.

Veranderinge wat volgens Mills wel 'n direkte invloed op die media kan hê, is die wysiging van dele van die Strafrisproeswet deur die

wetsontwerp. Dié wet bepaal tans dat die publikasie van die identiteit van sekere persone in hofsake oor seksuele misdrywe strafbaar is met 'n boete en/of tronkstraf.

Die wetsontwerp verhoog die voorgeskrewe bedrag van hierdie boete en die termyn van die tronkstraf en bepaal ook dat die media of die instansie wat skuldig is aan die publikasie, gelas kan word om vergoeding te betaal aan die persoon wie se identiteit onregmatig bekend gemaak is.

Die wetsontwerp stel ook voor dat hoe minder streng behoort te wees wanneer aansoek vir *in camera* verhoor oorweeg word. Meer sulke verhoor kan die media dus uit die hofsaal hou tydens baie verhoor van beweerde seksuele oortreders.

Volgens Mills het die hof egter steeds die finale sê en kan die regter uiteindelik besluit of die media toegelaat moet word of nie. "Tydens Jacob Zuma se verkragtingsverhoor was die openbare belang byvoorbeeld só groot dat die hof nie die media die hofsaal sou kon verbied nie," sê sy. "Die hof kan egter nou in terme van klousule 15 van die wetsontwerp 'n getuie as 'kwesbaar' verklaar en dan die media spesifiek verbied om sekere detail te publiseer."

Tydens die skryf van hierdie artikel het groot onsekerheid steeds geheers oor die presiese inhoud van die wetsontwerp wat tans voor die parlement dien.

Daar is ook geen manier om te bepaal wanneer die parlement die wetsontwerp uiteindelik aan president Thabo Mbeki sou stuur vir ondertekening nie.

Die rol wat die media in hervorming van die reg oor seksuele misdrywe kan speel, moenie onderskat word nie. Mills sê in dié verband die media kan help om die stigma uit die weg te ruim en mense se persepsies te verander.

Dalk sal regter Ranchod se optrede die proses bespoedig. Of dalk sal die 9-jarige meisie altyd moet leef met die wete dat haar verkragter weens die gesloer van die staat met 'n ligte vonnis kon wegstroom.

Wat seker is, is dat met die toenemende aantal seksuele misdrywe in Suid-Afrika, verandering bitter nodig is. 🌧

'Die hof kan egter nou in terme van klousule 15 van die wetsontwerp 'n getuie as "kwesbaar" verklaar en dan die media spesifiek verbied om sekere detail te publiseer.'

Die beeld van die vrou as slagoffer in verkragtingsake is dalk binnekort iets van die verlede.

FOTO | René Vollgraaff

ART | Eric Drooker (drooker.com)

Taking **tips** from **THE PAST**

Next year a Bill which proposes to amend the Film and Publications Act goes before parliament. The Bill could easily be misused to censor the media, even though the Bill's chief aim is to stamp out child pornography. **Edward-John Bottomley** argues that fear should not be allowed to compromise our freedom of expression.

Please tell us this is a joke," said Anton Harber, columnist and Caxton Professor of Journalism and Media Studies at the University of the Witwatersrand. "Otherwise, we have a fight on our hands."

He was referring to the controversial Bill which could potentially introduce media regulations worse than the censorship under the Nationalist government. The Bill is being finalised to go before parliament in 2007.

On his personal website, www.big.co.za/wordpress, Harber has launched scathing attacks questioning the motivation behind the Bill.

Originating from the Home Affairs Ministry, the Bill amends the Film and Publications Act of 1996 and removes

the exemption from the law that the media has always enjoyed. The clause was even honoured by the Apartheid government.

The Bill implies that media will have to submit material for classification before publication or apply for individual exemption.

The former, Harber contends, would be impossible given the pace of modern news publication, and the latter totally unacceptable, in that it would essentially give the authorities power to license news media.

According to the Bill, creators and publishers must submit their material for classification if they contain presentations, or even descriptions, of sexual conduct, propaganda

for war, incitement for imminent violence, or the advocacy of hatred based on any identifiable group characteristic.

Any news story that violates these requirements could be banned.

According to Jane Duncan, executive director of the Freedom of Expression Institute (FXI), the Bill discards the carefully constructed balance between free speech and other rights contained in the original Act, which is based on the assumption that adults should be able to access any material they choose. A very small and carefully defined section is classified as banned.

"The Bill seeks to introduce a classification system that will make it impossible to access sexually explicit material, and controversial views without state approval."

"This requirement is so censorious, it is laughable," says Duncan. Controversial expression would be regulated through pre-publication censorship. "It amounts to seeking a license to create or publish."

Press censorship may not necessarily be the intention of the government, but future generations could use the loopholes created by the Bill to impose real and unsubtle censorship.

Reporters Without Borders, an international watchdog group, said that although "protecting children against harmful material is a sensitive issue in South African society at the moment" they rejected "morality policing" at the expense of freedom of information.

In a jointly released statement the South African National Editor's Forum, the Freedom of Expression Institute and the Media Institute of Southern Africa condemned the action and said they were "deeply shocked by the government's intention to impose direct censorship on the print and broadcast media."

"The media industry is regulated by the Press Ombudsman, Icasa and the Broadcasting Complaints Commission which hold the media accountable...As there is no need for the Film and Publications Board (FPB) to usurp this function, the only reason that can be advanced for the government's move is that it wishes to censor the media."

If the Bill is approved by parliament, then we're all going to have to do some policing of our own bookshelves.

If any material relating to sexual conduct must be submitted for consideration, things are going to start getting silly.

Magazines containing articles on how to improve your sex life, or the best sexual positions of all time, or a simple article condemning pornography will have to be submitted. The clause could cover any magazine from *Men's Health* to *Cosmopolitan*.

Literature containing descriptions of sex might have to be submitted. Authors such as Antjie Krog and DH Lawrence will have to be approved for distribution.

For that matter, will advertisements be included under the Act? All those steamy perfume adverts could disappear from our lives. And where would we be then?

As for political speech, South Africa would have been much worse off if Umkhonto we Sizwe had to send their pamphlets for approval first. Perhaps the FPB will acknowledge the Bill's political godfathers and resort to the outright banning of certain organisations.

Looking wider, ideologies should then also be scruti-

nized. "Marxism," says Duncan, "urges the overthrow of the capitalist system." Is it also included? Is Jeremy Cronin going to gain credentials for being in another struggle?

The old, unamended Act made the distinction that all adults had a democratic right to access pornography.

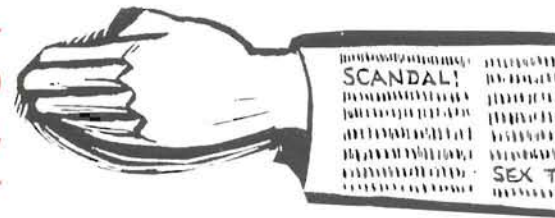
Only hard porn would be confined to adult shops. The new Bill, however, regulates all pornography to the XX category, and into the adult bookstores.

Home Affairs is correct to be concerned about the levels of child and women abuse in the country. But, Duncan argues, "the causes leading to abuse are complex" and cannot be reduced only to the prevalence of pornographic or controversial material.

"They relate to fragile economic positions women and children occupy in society. The causes of these problems will not be addressed by censoring the symptoms."

Harber later added that the real damage caused by the Bill is that

"Magazines containing articles on how to improve your sex life, or the best sexual positions of all time, or a simple article condemning pornography could be banned."

government has not taken a stance, causing the media to speculate wildly and the international community to shake their heads in disapproval. The damage could have been prevented by quashing the Bill quickly and silently.

As it is, Harber notes, the Bill will be fought all the way to the Constitutional Court before being struck down.

The country's reputation, however, will already have suffered.

Nixon Kariithi, associate professor of journalism and media studies at the University of Witwatersrand, told Reuters that President Mbeki would be unlikely to risk his good international standing by clamping down on such an important institution of democracy.

"I'm actually putting it down to a clerical error rather than a systematic attempt to muzzle the media. They would need a small army to implement this law," he said.

Perceptions of South Africa would be severely dented. According to Chris Moerdyk, a business analyst and contributor to Bizcommunity.com, the damage the Bill will cause has nothing to do with reality and everything to do with perception.

International condemnation will be swift and harsh. Investors are unlikely to look favourably upon a country that has reinstituted press censorship.

Preventing the news media from fulfilling its role as an informer of society is not going to reduce the levels of abuse. It will, however, make people more ignorant.

If the intent behind the Bill is not to censor the media, then Home Affairs has crafted a surprisingly naïve and exceedingly clumsy way to address the issue of access to child pornography.

The purpose of the news media is to educate and inform citizens, not to damage them.

Child pornography is, and should be, illegal. The news shouldn't.

POPPIE KULTUUR

Is *die Afrikaanse vrou* uiteindelik besig om haarself los te wikkel uit die stereotipes en metafore wat die geskiedenis so vrygewig op haar karakter afgedwing het, of loop sy weer die gevaar om opgeslurp te word in die seksualisering van kultuur en media?

Foto en artikel
deur
Samarie Smith

**Sedert die einde van die
Anglo-Boereoorlog
het stereotipes soos vlieë
aan 'n taai vlieëvanger in
'n plaaskombuis aan die
Afrikaanse vrou begin kleef.**

Die beeld van 'n sterk en vasberade vrou wat die trek in 1838 aangepak het, is skielik getransformeer tot dié van 'n meer "gepaste beeld" van "stille, lydende, weerlose en passiewe" vrou wat die grusaamheid van konsentrasiekampe moes verdra.

Haar politieke rol is gesmoor terwyl haar beeld as "lydende vrou" na dié van "lydende moeder" getransformeer en voor die Vrouemonument in Bloemfontein as "verhewe maagd" in koper vergestalt is.

Só is haar seksualiteit in die Voortrekkerjare soos 'n koeksister verdraai: afgestomp tot uitdrukkings van "stoere en konserwatiewe volksmoeder", "kaalvoet in die kombuis" en as 'n "meisie wou fluit", word sy by die deur uitgesmyt.

Die volksmoeder het die embleem geword van die voorbeeldige Afrikaanse vrou waar sy haar plek as versorger van familiewaardes ken, soos verwag deur die kerk en huweliksformulier waarby sy haar kop gedweë geknik het.

Die vrou het, soos Robert Hamilton in sy boek *Liberation of Women* sê, die voorbeeld gedra van die "kleiner kerk" waarin sy die edele rol, ingeperk tot 'n lys van verwagtinge, as konstruksie van haar seksualiteit moes aanvaar.

Volgens Elsabé Brink, 'n kultuurhistorikus, kon pogings om die "vloek" oor die vrou se seksualiteit te verbreek, steeds nie al die kwaliteite wat 'n "goeie vrou" toekom, onder hul kappies wegsteek nie: gedienstig, gedweë, geduldig en diensbaar.

Maar onder die gewig van kerklike doktrines en onvleiende rokke het sy

steeds nie gaan lê nie, behalwe as boeretannie, met rok, voorlaaiër en al, plat op haar maag in die voor om haar huis en gesin te beskerm. O, en natuurlik, af en toe plat op haar rug vir prokreasie.

Dat die uiteindelijke emansipasie van die vrou ook fisies soos 'n (Drakens)berg voor haar gelê het, is ook die waarheid, maar sy was vasberade om tot bo te klim. Maar dit is deur 'n konserwatiewe Afrikaner-etos belemmer.

Terwyl die smeulende Marilyn Monroe Amerikaners reeds aan haar voete gehad het, het die wit Afrikaanse vrou dit net-net buite die "heilige sirkel" gewaag om met ontblote kuite, sonder 'n hoed, sondag-kerk by te woon.

So ook bekoor Amerikaanse seksikone hul presidente terwyl die Suid-Afrikaanse vrou steeds in 'n Paul Kruger-era vasgevang is waar die nou "sosiaal en seksueel buite beheer[de] vrou" vir haar bravades moet boet en in die stereotipiese beeld van onderdanige volksmoeder op die voorblad van *Die Boerevrou* hervestig word.

Kapitalisme, of die patriargale wolf in skaapklere, het stadig in Suid-Afrika posgevat – 'n medium waardeur menige liggelowige vrou haarself aan die neus sou laat lei om verder met valse beloftes en onbereikbare ideale onderdruk te word.

'n Popkultuur is gevestig waarin fiksie, popmusiek, die internet, televisie en die glans van beroemde persoonlikhede elke vrou die geleentheid gee om te fantaseer oor die ideale en hoop wat die kapitalistiese samelewing vir die vrou het. Die meer naïewe vrou word deur die media geprogrammeer om te glo dat dit is wat sy vir haarself wil hê.

'n Visuele beeld (of resep om jou eie pop aan mekaar te sit) is geskep in die media waar die ideale vrou met lipstiffies, wonderrome en wonderbra's, Madame Monsieur se selluliet behandelinge, botoks, silikoon en dieetpille alternatiewe paaie na die "ideale skoonheid" kan vind.

Volgens Sut Jhully in die boek *The Anthropology of the media* is die huidige popkultuur

waarin ons leef só oorweldigend dat dit moeilik is om te reflekteer op die verlede wat daartoe aanleiding gegee het.

Andy Warhol was een van die popkunstenars wat hierdie evolusie of popularisasie van die vrou se seksualiteit voorspel het. Hy het die "reclining nude" in die geskiedenis van die skilderkuns uitgedaag toe hy die passiewe Venus se naakte liggaam in die gestalte van 'n werklike vrou van die skilderdoek laat afklim het.

Hy het reeds in 1960 die vrou se liggaam as kommoditeit en verbruiksartikel voorgestel.

Maar dit was eers in die laaste drie dekades dat sy voorbode in 'n nuwe pop(pie) kultuur ontwikkel het. Die evolusie vanaf die skilder se palet tot met Sopia Loren op die silwerdoek en tot hier tuis met Charlize Theron met haar Oscar op *Huisgenoot* se voorblad, was genoeg om die samelewing te verlei. So vër dat die 21ste eeuse vrou as die tipiese pop in 'n winkelvenster vertoon met plastiek borste, sonder hare op die "verkeerde" plekke en 'n plooi-lose vel.

Die pop(pie)kultuur het sinoniem geword met hierdie drogbeeld.

Dit lyk eerder of die hendaagse popkultuur dus 'n pop vereis: 'n vrou so oppervlakkig en onwerklik as moontlik wat die realiteit met sensasie kan vervang.

Die geskiedenis het die vrou dus nóg 'n streep getrek – dié keer 'n grens waaroor die voller figuur, in teenstelling met die winkelpop, tog net nie moet trap nie.

Kapitalisme stel nuwe vereistes – 'n popkultuur waarmee die gemiddelde man of samelewing steeds assosieer, 'n verbruikerskultuur waarvan die man die rol as leier (verbruiker) en die vrou die passiewe rol, (of sal 'n mens sê, die verbruikte), van die geskiedenis geërf het.

Dis nét daar wat die popkultuur en die mediakultuur hul gewig saamgooi om met 'n "elektroniese polsslag" kommoditeite te vervaardig wat die verbruikerskultuur gelukkig sal hou. En wat verkoop beter as seks?

Volgens die joernalis Richard Reeves het die verkope van erotiese en pornografiese boeke met 150% toegeneem oor die laaste dekade, het skoot-danse in ontkleeklubs 'n florerende bedryf geword, sekswinkels die nuwe supermark en die internet 'n reservoir vir seksuele materiaal.

Marilyn French bespreek in haar boek *The War Against Women* hierdie onbereikbaarheid as 'n subtile manipulasie om die vrou steeds ondergeskik te hou aan kapitalistiese standaarde.

'n Vrou met 'n goeie selfbeeld sal tog nooit in haar passiewe rol bly, of die desperate beeld van die vrou in die media vir soetkoek opeet nie, of hoe?

Tog is vrouetydskrifte deel van hierdie manipulasie, omdat dit 'n produk van die publieke patriargale terrein is. Hierdie pop(pie)kultuur beheer weer eens die vrou se vryheid oor haar eie seksualiteit deur subtiel te bepaal hoe sy moet optree, dink en lyk.

Haar liggaam word 'n oorlogsveld waarop geïdealiseerde en geëksploteerde beelde van haar liggaam en persoonlikheid geloods word teen haar demokratiese vryheid wat sy met waagmoed en stemreg wyser geword het. Sy is van private eiendom na 'n publieke spektakel getransformeer waar haar seksualiteit deur die wêreld verorber word om produkte te verkoop en die konstante begeerte daarnatoe te skep.

Maar waar hoort die toekomstige Suid-Afrikaanse vrou in hierdie globale pop/pie kultuur as die ideale vorm só onbereikbaar bly dat nét die plastiese chirurg se snymes daarby kan uitkom?

Of word dit verwag dat die Afrikaanse vrou dan iets van haar Afrikaans-wees en kultuur moet prys

Dat
die uiteindelijke
emansipasie van die
vrou ook fisies soos
'n (Drakens)berg
voor haar gelê het,
is ook die waarheid,
maar sy was
vasberade om tot bo
te klim. Maar die
vooruitsigte is deur
'n konserwatiewe
Afrikaner-etos
belemmer.

gee om hierdie globale pop(pie) kultuur na te jaag, of is dit juis haar bevryding van 'n preutse verlede waarin die Afrikaanse vrou té lank toegesluit was?

Volgens Lizette Rabe in haar professorale intreerede word die Afrikaanse vrou steeds gemanipuleer op 'n manier wat die patriarge van hul tyd gepas het. Maar die huidige popkultuur het die vroulike vorm só uitgebuit en gestroop van alle vroulikheid, dat 'n behoefte ontstaan het om ware sensualiteit terug te bring.

Het die Afrikaanse vrou nie geswig voor die verleiding van die popkultuur nie, sou dit nooit kon slaag om die samelewing waarin ons leef, te reflekteer nie.

Soos Joke Hermes skryf in *Re-reading Popular Culture* sou die vrou nooit die aansporing gehad het om te dink oor wie sy is, waaroor die lewe gaan en hoe sy daarby inpas nie. Vroue veg teen hul eie voorkoms, pleks van teen die sisteem wat hul reeds vir eeue aan stereotipes geketting hou.

Alhoewel vandag se populêre kultuur fundamenteel van die Afrikaanse tradisie en verlede verskil, hunker baie vroue (ongelukkig) stéeds daarna om in daardie stereotipiese vorm gegiet te bly, dat die beelde en kodes van kapitalisme haar vryheid ontnem en die pad aanwys na hoe sy haarself kan skep en herskep volgens die globale droom.

Min inhoud word in tydskrifte afgestaan om te fokus op die moderne vrou en hoe haar rol in die samelewing ingrypend verander het. Nie dat seksualiteit en sensualiteit moet verdwyn nie, omdat dit van die unieke essensies van vrouwees en menswees illustreer, maar smag ons nie na meer natuurlike voorstellings van die vrou, eerder as om op rekenaars staat te maak om langer bene, groter borste, en die vel glad te toor nie?

Dit bied 'n uitdaging aan vrouetydskrifte om gebalanseerde boodskappe oor te dra en die diversiteit van vrouwees te vier en haar onafhanklikheid in die media te bevorder.

Vrouetydskrifte het 'n groot verantwoordelikheid om hulself nie skuldig te maak om hierdie onderdrukking voort te sit nie.

As hulle minder ingesteld kan wees op bemerkingsveldtogte, kan hulle dalk slaag om te bewys dat die egtheid van vrouwees verder strek as die stereotipiese uitbeelding van die "ware vrou".

Hulle het 'n verpligting om die vrou en haar liggaam nie net uit te buit vir kommersiële gewin nie, maar om aandag te skenk aan voorstellings van wie en wat sy werklik is, en dit wat haar volwaardig méns maak. Dit geld dalk veral ook vir Afrikaanse vrouetydskrifte wat vroue van vrome Afrikaner-voorstedelikhed moet verlos...

Voor in die koor

☒ **TEKEN IN OP *Weg!* EN *SPAAR 20%***
OP DIE OMSLAGPRYS VAN R21.95
 Skakel ☎ 0860 10 5300 óf 🌐 www.weg.co.za

Media 24

Beste tydskrif in SA - AdMag
 JOU REIS BEGIN HIER

Different shades

Nonzumo*, 18, glances through the pages of her newly bought magazine and notices the difference between her and the black models sprawled across the page. Every time she picks up a magazine she compares herself to them. They make her hate her dark skin and ample physique. She has tried various diets in order to look like them, but none have worked. Now she has refused to eat altogether.

TEXT | Marilyn Stanfield

Nonzumo* is amongst the growing number of black females suffering from an eating disorder.

According to Professor Christopher Szabo, a Johannesburg psychiatrist, the first reported case of eating disorders amongst black females was in 1995. He says that even though the numbers are small in comparison to white girls, it is on the rise.

Flicking through the pages of fashion magazines should be a fun pastime. But for many adolescents and young adults these magazines only bring about feelings of inadequacy and low self-esteem.

The concept of beauty is constantly changing. A few decades ago the fuller figure was *en vogue*, but since the fashion debut of Kate Moss, a slender figure was heralded as the new fashion.

According to psychologist Kenna Cormie from Crescent Clinic in Claremont, Cape Town, however evolving the concept of beauty might be, one thing is certain: the notion of what constitutes beauty is set by Western standards.

She says in the South African society these notions, due in some part to their culture and traditional values, have sheltered black females. But this sheltered existence is dwindling.

Is the fashion industry to blame?

Fashion spreads in magazines show black females donning the latest fashions from Europe and up and coming South African designers. Apart from the changing designs and fashions gracing these pages, one thing is certain, all the black models look the same. Long weaves flowing gracefully down their backs, features that are characteristically European perched on top of their caramel faces and figures not reminiscent of Venus, but of famine starved victims.

With the entry of black models in our magazines and the social and economic transformation of South Africa, a silent crisis arose facing the mostly affluent black community: the rise of eating disorders.

According to Cormie the end of apartheid has not only brought along economic and political change, it has brought along social change. Affluent black women are

now being exposed to mainstream culture to the same extent as white women. They read the same magazines and follow the same fashions.

They are experiencing a culture change. In contemporary South African culture thinness equates beauty. Role models for black females in our entertainment industry fit into this Western ideal of beauty.

"Mainstream cultural values shape public perceptions regarding thinness and give rise to eating disorders. The fashion and entertainment industry play a significant role in creating low self-esteem issues in women."

She says twenty years ago the average model weighed eight percent less than the average woman. Currently the average model weighs twenty two percent less. When the fashion industry dictates what beauty is, this difference in weight between the models and ordinary females creates problems.

Social and Economic changes

The abolition of segregation in schools allowed children of different backgrounds to attend the same schools.

Many people would see this as a positive development, as it allows different racial groups and cultures to learn from each other. But Cormie says it also created a dilemma. Black females were exposed to two sets of cultural values regarding what is sexuality and beauty, amongst others. After the de-segregation of schools, psychologists noted an increase in eating disorders, such as bulimia and anorexia nervosa in black females whereas the problem was never reported before.

According to the cultural active theory, individuals may experience a culture change when they are exposed to another culture and this may explain the sudden increase in eating disorders amongst black females. Traditionally, full-figured women, especially in our indigenous cultures, were considered wealthy and displayed proudly as a sign of beauty.

However, this view is changing amongst the younger generations. Mainstream culture rather than race dictates what is considered beautiful and sexually desirable.

of black

identiteit

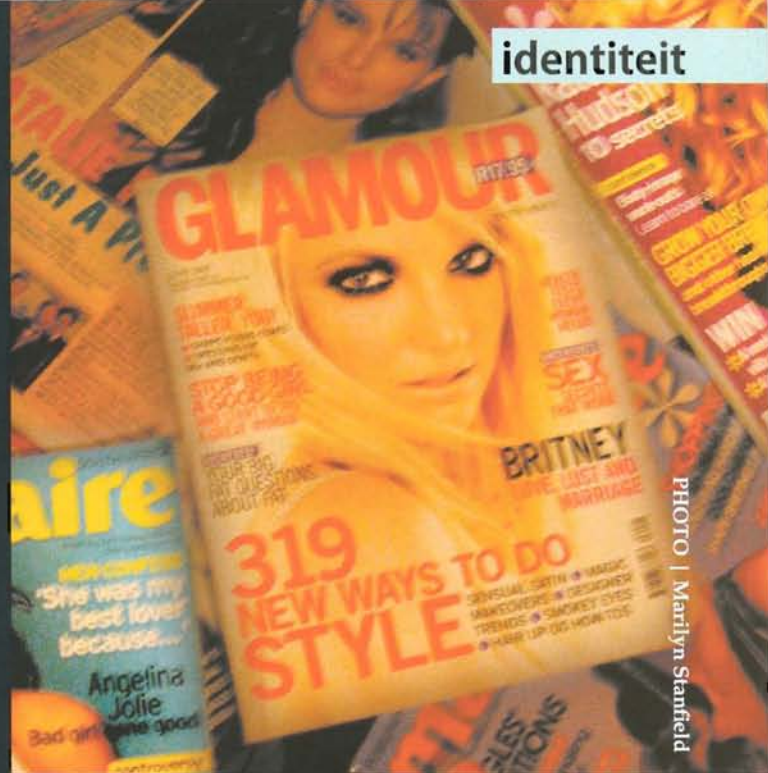

PHOTO | Marilyn Stanfield

The theory suggests their traditional view on thinness can be eroded. They, like their Western counterparts, equate beauty with having a slender figure.

Cormie says eating disorders are not inherent in Western cultures. "Not all white Western girls will suffer from the disorder. It is usually prevalent in those with a higher income and social status."

According to Cormie, "the young black adults suffering from these disorders come from a higher social and economic class. They can afford to buy magazines and send their children to private schools. It is this social class that is more exposed to the mainstream culture."

A study done by researchers David Edwards and Samantha Malden of the Department of Psychology at Rhodes University shows that between 2002 and 2004, forty two percent of black first year students tried to reduce their weight. This was similar to the percentage of white South Africans and Americans.

Linda,* a 22-year-old student from the University of Cape Town, suffers from Bulimia. She grew up in a small, middle class suburb. Being the only coloured girl in school with white friends, and a high academic achiever, she has always felt like an outsider. "I always suffered from low self-esteem, even when I was little. I'd compare myself to everyone and it didn't help that all my friends were thinner than me."

She started throwing up at thirteen because she wanted to fit in with her friends.

"All my friends were thin and I was always the chubby

one. I also liked this boy who lived next door to us and I wanted to lose weight to get his attention."

"The first time I threw up was difficult. It would take hours to get the food out of my system because my body was not use to it. After I got it right I became obsessed with finding out what bulimia was. I'd go to the library and find books about the disorder. I learned that for your body to be deprived of nutrients, I would have to throw up within the hour. After this I'd throw up after every meal, about five times a day."

The disorder started consuming her time and at her worst she threw up every hour. But it was only after seven years of having the disorder, that her parents found out. "They took so long to find out because I've learned to deceive. I'd start to hide my food in my room, give my lunch to friends and tell them I ate it."

"If you have something like this, you can be the biggest liar. You can convince anybody of anything. But the lies become even too big for yourself, and they found out."

After counselling, Linda still finds it hard to keep her bulimia under wraps. "Mostly I eat normal, but if something bad happened, or if I'm in a bad mood, it would start."

According to Cormie, "it's a continual process and there is no magic cure for anorexia or bulimia. Sufferers have to work on it themselves daily to keep the disorder at bay."

"There is no quick fix."

* Names have been changed

After the desegregation of schools, psychologists noted an increase in eating disorders, such as bulimia and anorexia nervosa in non-white females whereas the problem was never reported before.

Is jy MAN genoeg?

Manstydskrifte is gewoonlik oorlaai met teks en beelde van seks. Mans word ook vertel wat presies die seksuele identiteit van die oomblik is. **Gerhard Mulder** het dié tydskrifte van nader bekyk.

FHM, Suid-Afrika se top-verkoper manstydskrif, drrrrrrrrup van seks. Die rede hoekom dit elke maand in 'n plastieksakkie verkoop moet word, is waarskynlik om al daardie seks binne te hou. Vroue wat eet terwyl hulle seks het. 'n Sexy slumberparty. 'n Halfkaal seksoloog. Verskeie fotosessies met modelle in skrapse onderklere. Lesers se sekskapades. Alles in een uitgawe.

Suid-Afrika se drie groot manstydskrifte, *FHM*, *Men's Health* en *GQ*, belowe elke maand beter seks, 'n beter liggaam en 'n beter lewe.

Hierdie tydskrifte is gemik op "die man wat glo hy kan enigiets doen, as dit net nie was vir sy babelaas nie", sê James Brown, die stigtersredakteur van *loaded*. Brown en sy Britse tydskrif word beskou as die bloudruk waarop die meeste hedendaagse manstydskrifte gebaseer is, met die klem op "seks en bier".

Manstydskrifte werk baie hard daaraan om vir mans te laat weet presies wé hulle nou eintlik is. Is jy 'n

metro-, retro-, of überseksuele man?

Dit was *salon.com*, 'n joernalistieke webruimte, wat in 2002 'n nuwe term aan die wêreld bekend gestel het. Die metroseksueel.

Hulle definieer dit as 'n heteroseksuele man wat 'n sin van die estetiese het met 'n sweempie self-liefde. Hy is goed versorg – en bewus daarvan.

David Beckham, die Engelse sokkerspeler, word genoem as die hoogste vorm van hierdie "nuwe" man, veral nadat hy op die voorblad van die gay-tydskrif *Attitude* verskyn het. Hy is bekend vir sy unieke styl en vreeslose dra van sarongs en naellak.

Wat egter nooit genoem is nie, is dat die metroseksuele ikone die tyd en die geld het om hulself tot op só 'n vlak te kan versorg.

Verder is daar 'n span bemarkers en skakelbeamptes wat daaraan werk om hierdie een-dimensionele mens te skep. Hierdie beeld word dan verkoop aan die wêreld. Geen normale man het die luuksheid om só selfbetrokke te wees.

Die woord metroseksueel het, soos 'n skinderstorie, orals versprei.

Selfs Afrikaanse koerante het ook die woord gereeld begin gebruik om mode-ikone te beskryf.

En, natuurlik, was daar ná 'n ruk 'n teenreaksie.

Een van die beste voorbeelde daarvan was die film *Closer*, van regisseur Mike Nichols. Dit handel oor die twee soorte mans, 'n metroseksueel (gespeel deur Jude Law) en 'n retroseksueel (soos dit later bekend sou word, gespeel deur Clive Owen). Die twee mans is as 't ware in 'n stryd vir die hart en siel van twee vroue.

Die metroseksueel kom baie, baie ver tweede.

Die retroseksueel is die tipiese ou wat *FHM* sonder skaamte sou lees.

Meer onlangs is 'n nuwe identiteit geskep vir mans. Die überseksueel. Volgens *GQ* is dit mans wat die beste eienskappe van beide die metro- en retroseksuele mans bevat.

Nicole Beland, 'n rubrieksrywer van *Men's Health*, beskryf dit as "die ou wat kan praat oor hoe die wind deur die bome waai, maar ook bene kan breek met sy blote hande".

Met al hierdie ideale vir mans wat elke paar jaar handomkeer verander,

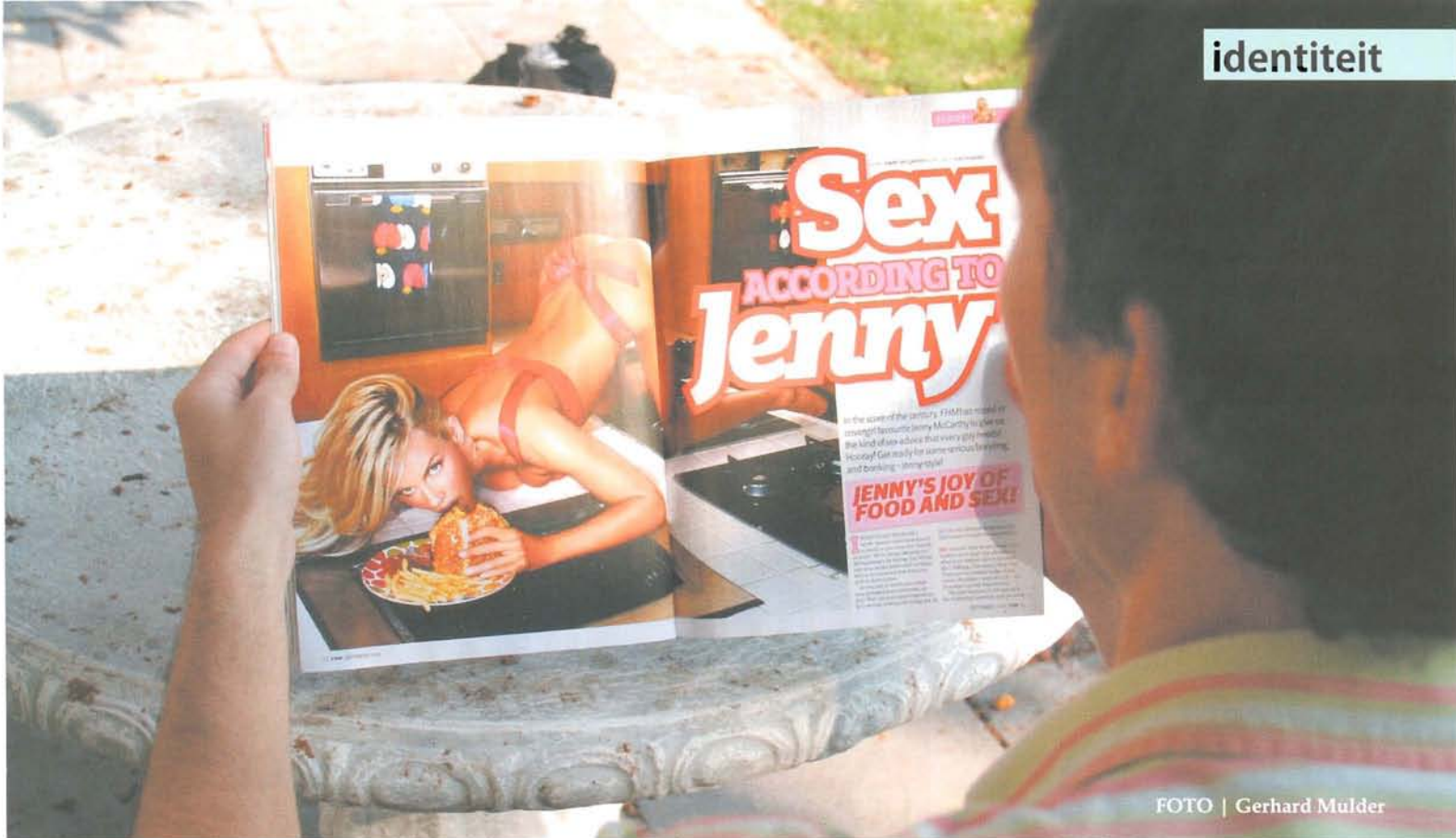

FOTO | Gerhard Mulder

is dit g'n wonder dat Roger Horrocks die boek *Masculinity in crisis* geskryf het nie.

Hy sê dat manlike seksuele identiteite 'n negatiewe masker geword het. Dit kan selfs, volgens hom, skade doen aan mans.

Ten spyte daarvan dat al hierdie identiteite voorgehou word, is dit egter steeds 'n geval van "verpligte heteroseksualiteit", volgens die boek *Masculinity and men's lifestyle magazines*, onder redaksie van Bethan Benwell.

Gay mans kan gesien word as die "queer eye for the straight guy", maar nie as 'n geldige uitlewing van seksualiteit nie. Die Amerikaanse televisieprogram met dieselfde naam wys hoe vyf gay mans die lewens van hulpelose heteroseksuele mans regruk.

Die gay mans is almal flambojant en nie bedreigend vir heteroseksuele mans nie.

Biseksualiteit word nog minder as 'n geldige opsie uitgebeeld. Behalwe natuurlik waar twee vroulike modelle in onderklere vir die voordeel van 'n man vry – 'n cliché manlike fantasie.

**Manstydskrifte
is gemik op
'die man wat
glo hy kan
enigiets doen,
as dit net nie
was vir sy
babelaas nie'**

Maar waar los dit die elkeman?

Men's Health het in Mei 2006 'n brief gepubliseer van 'n 25-jarige man. Hy was nog 'n maagd en was bekommerd daaroor.

'n Mens sou verwag dat 'n tydskrif wat seks so ophemel hom sou aanbeveel om "'n kondoom te kry en te gaan daarvoor", soos een brieffskrywer dit in Julie gestel het. Maar *Men's Health* het vir hom aanbeveel om sy eerste seksuele ervaring betekenisvol en stadig aan te pak.

Vreemd, in 'n tydskrifmark waar seks as die eerste en laaste ding beskou word.

Maar die seksuele waardes van *Men's Health* is eintlik konserwatief. In elke seksrubriek is daar 'n onderliggende aanname dat seks binne 'n verhouding plaasvind. Geen *quickies* hier nie.

FHM, aan die ander kant, beeld seks letterlik baie losweg uit.

In die September 2006 uitgawe is daar 'n fotosessie met 'n 22-jarige nagraadse student van Johannesburg. Met 'n leë staar vir die kamera buk sy oor 'n rekenaar. Sy is, soos *FHM*

REGS *FHM*, *GQ* en *Men's Health* is slegs drie van Suid-Afrika se vele tydskrifte wat gemik is op mans. Ander titels sluit *Blink*, *Manwees* en *Maksiman* in.

FOTO | Gerhard Mulder

dit vereis, in onderklere. In 'n kort onderhoud met haar verduidelik sy hoekom sy nie net vrywillig deelgeneem het aan die fotosessie nie, maar sêlf vir *FHM* genader om haar af te neem.

"Mense het die persepsie dat meisies wat in sexy fotosessies in tydskrifte verskyn onnosel en 'n bietjie dom is. Dis irriterend en klein van hulle. Ek is hier om daardie idee tot 'n einde te bring."

In dieselfde uitgawe gee die voormalige *Playboy* Playmate Jenny McCarthy haar seksraad aan die manlike lesers. Een daarvan is om tydens seks te eet. Haar raad "om jou vrou aan beide kante te bevredig" bevat beelde en beskrywings van vroue, seks en kos.

In een foto bied McCarthy haarself ook speels as kos uit.

Stella Viljoen van die Universiteit van Pretoria, redeneer in haar artikel *From Manet to GQ* dat hierdie

beelde 'n tipe "gentleman's pornography" is. Ten spyte daarvan dat die beelde en teks as ironies en tong-in-kies aangebied is, word vroue steeds geobjektiveer.

Die lesersmark vir mangsgefokusde media groei by die dag.

Daar het vanjaar 'n nuwe Afrikaanse manstydskrif, *Manwees*, die lig gesien.

Struik Uitgewers het vroeër vanjaar 'n nuwe uitgewery begin, Two Dogs, wat spesialiseer in boeke wat gemik is op mans, sogenaamde lad lit of dick lit.

Daar het reeds verskeie Two Dogs boeke verskyn, onder meer *293 things every SA man should know* en *In search of South Africa's perfect woman*.

Tim Richman, die uitvoerende redakteur van die uitgewer, glo dat hulle die logiese volgende stap ná manstydskrifte is.

"Baie van ons boeke het ontwikkel van 'n idee wat eers in 'n *Men's Health*

of *GQ* artikel verskyn het, en meer ondersoek en diepte verdien het."

As deel hiervan beplan Richman om 'n boek in November vanjaar uit te gee met die titel *Modern man is a wimp*. Hierdie boek gaan volgens hom 'n kritiek wees op die metroseksueel.

In Suid-Afrika doen die twee grootste manstydskrifte, *Men's Health* en *FHM*, baie goed. Elk het 'n maandelikse leserstal van meer as 650 000.

Hulle bied egter 'n baie een-dimensionele en gesegmenteerde beeld van manlikheid en seks.

Richman glo dat daar 'n groot lesermark van mans in Suid-Afrika is. Sy bewys?

Women's bodies: a user's manual van die Two Dogs uitgewer is die boek wat die meeste by die 2006 Cape Town Book Fair gesteel is.

Dalk is mans net nog nie heeltemal bereid om hierdie identiteite in die openbaar aan te gryp nie. 🐶

**Geen normale man het
die luuksheid om só
selfbetrokke te wees.**

FOTO | Samarie Smith

In klubs en teaters vermaak fopdossers gehore met toneelspel, sang en dans. Ook op televisie, veral ook as aanbieders van volwasse kletsprogramme, waar hulle die vrae vra waarvoor ander bang is. Gaan dit oor sensasie of is dit eintlik onskuldige vermaak? Amanda Tongha het gaan kyk na dié kletsprogramme wat op laataand-TV uitgesaai word.

TV_{se} fop-dossiere

Vat dit *drag* om oor seks op televisie te klets? Dit lyk so, as gekyk word na volwasse kletsprogramme op televisie waarin daar oor dié en ander verbode onderwerpe gepraat word.

Suid-Afrikaanse televisie het nie juis baie volwasse kletsprogramme nie, maar onder dié wat daar is, is 'n klein getal fopdossers as aanbieders. Van dié programme is, of eerder was, *Intimate Connexionz* met Somizi Mhlono en sy alter-ego, Madame Gigi, asook *Below the Belt* met die kontroversiële, maar vermaaklike Barones Coral von Reefenhausen.

Op die oomblik word nie een van die programme uitgesaai nie, maar ingeligtes in SABC se programskeduleringsafdeling sê daar is sprake van 'n tweede seisoen van *Intimate Connexionz*. *Below the Belt*, wat die mees gewaagde van die twee programme was, is permanent van die lug nadat die barones Suid-Afrika vir eers vir Europa verruil het.

In laasgenoemde program is gesien hoe die barones onderhoude voer met van Suid-Afrika se top persoonlikhede, asook diegene in die seksbedryf. Hulle is nie net oor hul alledaagse lewe uitgevra nie, maar ook oor hul intieme en private lewe. In een episode het sy/hy byvoorbeeld die sanger Danny K gevra of hy besny is. Nie iets wat jy op 'n kletsprogram soos *3Talk* met Noeleen Maholwana-Sangqu as aanbieder gaan kry nie.

Maholwana-Sangqu mag nou wel onderwerpe soos pornografie of *swinging* op haar program bespreek, maar sy gaan nie gaste tromp-op loop met ongemaklike vrae oor hul sekslewe nie. Selfs geselskoningin Oprah Winfrey sal nie haar beste vriend, John Travolta, op haar program vra of hy besny is nie. Met titels soos *Below the Belt* en *Intimate Connexionz*, wat al reeds genoeg aanduiding gee van die soort program, is ongemaklike vrae juis waarom dit vir Mhlono en die barones gaan.

En dit lyk asof dit presies is waarvan die publiek hou. Alhoewel Oprah en *3Talk* se kykersgetalle meer is as dié van *Intimate Connexionz* en *Below the Belt*, is dit oor laasgenoemde programme waarom die meeste gepraat word.

Francois Rabie, 'n meestersgraadstudent in sielkunde aan die Universiteit van Stellenbosch, sê programme soos *Intimate Connexionz* en *Below the Belt* gee mense "toegang tot 'n wêreld waartoe hulle nie maklik toegang het nie. Mense het sekere voyeuristiese

behoefte om te sien wat ander mense agter toe-deure en gordyne doen. As daar dus programme op televisie is wat dit vir hulle wys, sal hulle dit wil sien".

Rabie, wat op menslike seksualiteit in sy studies fokus, sê daar is reeds 'n oorskryding van wat "normaal" is vir fopdossers, omdat hulle verbind word met 'n gay-identiteit. Hulle staan dus buite die samelewing se definisie van "normaal", wat gewoonlik heteroseksualiteit beteken. "Daarom sal hulle geïnteresseerd wees in onderwerpe buite die 'normaal', waarmee ons nie elke dag kontak het nie. Hulle werk dus nie net buite dié normaal nie, maar lewer ook kommentaar oor dinge buite dié 'normaal'. En omdat die publiek 'n fassinatie het met diegene wat nie inpas nie, wil hulle daarom hoor wat mense soos Mhlono en die barones sê en ook hoe hulle dit sê."

Vista Kalipa, media-koördineerder van Triangle Project, die Kaapstadse gay en lesbiese organisasie, sê bogenoemde programme skep egter die indruk "dat alle gay persone fopdossers of transgender is", wat nie die geval is nie. Kalipa sê fopdossers verskyn in dié programme omdat "sommige hoofstroom media net belangstel in sensasie en hype".

Dit is dan ook wat fopdossers, bekend vir hulle baldadigheid, in ruim mate aan televisie-kykers verskaf. Mhlono se *Intimate Connexionz* is byvoorbeeld die eerste keer aan die publiek voorgestel as 'n program waar kykers skandale kan verwag.

Dit is nie net op televisie waar met gewaagde vertonings weggekom word nie. Pieter-Dirk Uys, seker die bekendste fopdosser in die land, wat hom grootliks op teater toespits, kom self weg met gewaagde vertonings. Evita Bezuidenhout, alias Uys, wat bekend is vir haar draakstekery met politici, het onlangs weer die spot gedryf met afgedankte vise-president Jacob Zuma toe sy in 'n *Mail & Guardian* rubriek skryf sy ontken dat sy 'n buite-egtelike kind met Zuma het.

Vir diegene wat gewoon is aan Uys se humorsin, is dit speelse vermaak. Tog, wanneer gekyk word na die eis wat onlangs teen die media ingedien is deur Zuma se regspan, waar selfs die

**'Mense het sekere
voyeuristiese behoeftes
om te sien wat doen mense
agter toe-deure en gordyne.
As daar dus programme op
televisie is wat dit vir hulle
wys, sal hulle dit wil sien.'**

"Madame" Somizi Mhlono FOTO |Rage

spotprenttekenaar Zapiro gedagvaar is, is dit duidelik dat fopdosers met vele kan wegkom.

As een van die mees uitgesproke kampvegters vir die regering se Vigs-voorkomingsprogram, reis Uys ook die land vol om met jong mense oor seks en die virus te praat. Hy doen goeie werk, maar 'n mens moet tog vra of sy sukses met jong mense nie eerder toegeskryf kan word aan sy alter-ego nie.

Hieroor sê Uys jong mense het minder *hang-ups* en hou daarvan om van 'n 71-jarige ikoon dinge te hoor waarvoor hulself te bang is om oor te praat. Oor sy bekendste karakter, Evita, sê hy, "Mense hou van die fantasieë om te glo 'n vrou bestaan, terwyl hulle weet sy bestaan nie. My werk is om Evita so realisties te maak dat vroue die vrou in Evita herken en mans die man vergeet".

Uys, wat self al kletsprogramme soos *Evita's Indaba* en *Funigalore* op televisie aangebied het, sê "Evita is 'n konserwatiewe Afrikaanse dame, en doen nie programme soos *Below the Belt* en *Intimate Connexionz* nie. Die barones is 'n tert en dis haar manier van eksperimentering".

Met al die "eksperimentering" is daar tog ook reëls

waarby hulle, nes ander volwasse televisieprogramme, moet hou. Nes ander gewone televisieprogramme, waar groot gedeeltes oor seks gaan, moet hulle ook hou by die waterskeiding-tyd van dié programme. Hiervolgens mag volwasse programme net tussen nege-uur in die aand en vyf-uur in die oggend gewys word.

Intimate Connexionz en *Below the Belt* is albei na nege-uur die aand gewys, eersgenoemde op SABC 2 en laasgenoemde op SABC 3. Die ander twee televisie-kanale, e-TV en M-Net, het nie plaaslike volwasse kletsprogramme nie, wel programme soos die *Jerry Springer Show*.

M-Net het 'n paar jaar gelede 'n plaaslike weergawe van *Jerry Springer* gehad, met die omstrede Springer self as aanbieder.

Nuwe kletsprogramme word wel in die tussentyd geskep. Pieter-Dirk-Uys byvoorbeeld, verskyn vanaf Oktober in 'n nuwe televisieprogram, *Dinner with the President*. Die reeks van 13-episodes word op SABC 2 uitgesaai.

Aanhangers van die gure kan ook uitsien na die tweede seisoen van *Intimate Connexionz*, waar Somizi Mhlango, oftewel Madame Gigi, weer die vrae gaan stel waarvoor ander bang is. 🏠

Fopdoyenne

RuPaul

Die Amerikaner is dalk die bekendste fopdosser ter wêreld. Nie net vermaak hy mense as fopdosser nie, maar ook as sanger en akteur. Hy is ook die eerste fopdosser ter wêreld wat 'n modelkontrak losgeslaan het, *drag* en al. Die kontrak is van die MAC-kosmetiekhuis.

Granny Lee

As RuPaul die bekendste fopdosser in die wereld is, was Granny Lee een van Suid-Afrika se bekendstes. Leonard du Plooy was nie net bekend omdat hy Granny Lee se alter-ego was nie, maar ook omdat hy 'n bruin man was, opgedos as 'n wit vrou in die apartheidsjare. Hy is in 1989 op sewentigjarige ouderdom oorlede.

Wat de Fop?

Mense verwar die term fopdosser gewoonlik met transseksueel en transgender of dink dit is dieselfde begrip.

Daar is wel verskille tussen die drie. Volgens inligting op Triangle Project se webblad is fopdosers meestal homoseksuele mans wat vroueklere aantrek om ander mense te vermaak.

Die term kan ook verwys na lesbiese vroue wat manskere aantrek vir dieselfde doel. In Engels staan hulle bekend as dragkings. Dis egter nie net homoseksuele wat fopdosers is nie, daar is ook heteroseksuele mans wat vroueklere aantrek om mense te vermaak.

Die Engelse term *drag* verwys na die klere wat hierdie vermakers aantrek. Dié is kostuums, pruie en selfs grimering. Volgens inligting op Wikipedia se webwerf kom die term van teaterjargon vir vroueklere wat mansakteurs vroeër gedra het.

Transseksuele is persone wat biologies 'n sekere geslag is, maar in terme van geslagsidentiteit soos die teenoorgestelde geslag voel. Transgender is 'n sambreelterm vir transseksuele, transvestiete, mense wat met manlike en vroulike geslagsorgane gebore is of mense wat hulle nie met 'n sekere geslag wil verbind nie.

Sexy

saucy ads

Do they really sell?

Everyday we are bombarded with advertisements that are filled with sexual innuendoes because 'sex sells'. Is the media filled with so much sex that the public has become passive to it?

Words: Tebogo Monama.

beautiful
from the inside out.

Simply Aloe Yoghurt innovatively combines a great tasting yoghurt with the holistic health benefits of nature's wonder plant, Aloe. Rich in minerals; calcium, chromium, copper, iron, magnesium, potassium, sodium and zinc, Aloe is also a natural source of antioxidants, which combat free radicals on the skin, plus it contains vital enzymes that keep your body beautiful from the inside too.

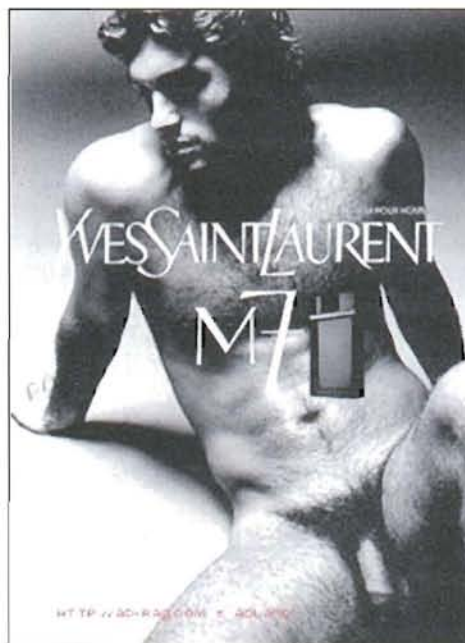
Sex was traditionally used to sell clothes, cosmetics and certain foods (mostly desserts). It has now graduated to even sell unlikely products such as bread in the Sasko ad: feel comfortable naked. Newspapers and magazines also use sex to attract readers. Newspapers have the "page three girls" and the back page. In an advertisement to make readers aware of their ratings, *SoccerLaduma* placed the words: "so you think THIS is hot?? You should see OUR figures" next to a half-naked female figure.

Gallup and Robinson, a marketing and advertising firm, states that advertising reflects society's mores and attitudes more than it forms them. With the amount of sexual adverts that we are surrounded with, does this mean we are a perverted society that can associate almost anything with sex?

Kim Penstone, the sub-editor of *Brand* magazine, says that advertisers "take their cue from popular culture". She adds that "sexual imagery is being incorporated into our daily lives more easily - whether that is as content on television, magazine or the lyrics of popular music. If sexual and violent imagery is what is popular in popular culture then, that is what attracts audiences."

Some advertisements use subtle innuendoes, but others blur the line between advertising and pornography. One that comes to mind is the Yves Saint Laurent M7 perfume advert. The advert shows a naked (and very hairy) man sprawled on the floor. This is said to be a "natural illustration of male beauty" and a way of celebrating "raw physicality". The perfume is supposed to attract the man who is "intensely elegant and sensual at once". This is not the first time Yves Saint Laurent used nudity in their advertising campaigns. For the Opium campaign they used nude pictures of model Sophie Dahl.

'With the amount of sexual adverts that we are surrounded with, does that mean we are a perverted society that can associate almost anything with sex?'

YSL advertisement

The use of sex in advertising comes from the assumption that sex sells. But does sex really sell? Or have people become so used to it that they do not notice it anymore? In the book *Media Sex: What are the issues*, Barrie Gunter notes that while nudity and erotic content can increase consumer attention to an advertisement, it does not necessarily enhance recall or positive attitudes toward a brand. Gunter further points out that the

woman-as-sex-object representation reinforces stereotypical male fantasies about women and promotes a wider ideology of masculine dominance in society. This is because when men are used in adverts they are portrayed as dominant, cool and masculine. Women on the other hand are portrayed as sexual objects.

In the online Business Report, Matthew Lynn in his article "Sex no longer sells like it used to because saturation point has been reached", states that the "constant barrage of sexual imagery" in adverts does not sell anymore. He states that research done by Britain's Chartered Institute of Marketing found that only six percent of people aged 15 and older "enjoyed or were influenced by sexual images".

One of the reasons why young people are uninterested in the adverts might be because sex is used to sell things that are not relevant to it. According to the South African Non-Governmental Organisation Gender Links, in 1992 the National Working Party on the Portrayal of Women in the Media in Australia conducted research that found that "consumers object to the use of overt sexuality that has no relevance to the product at hand".

Penstone adds that "one of the natural side effects" of the increased availability of sexual images is that "it makes the audiences a bit more discerning about the imagery they seek out - so they will turn away from the sexual imagery that's shown simply for the sake of it (sexual imagery) and perhaps be more drawn to imagery that has a reason for being".

But why then does the media still use adverts with "overt sexuality" if they do not appeal to consumers? Gender Links says in the print media adverts are used because they generate income. An explanation of the sex sells attitude of newspaper editors is that it helps them sell the

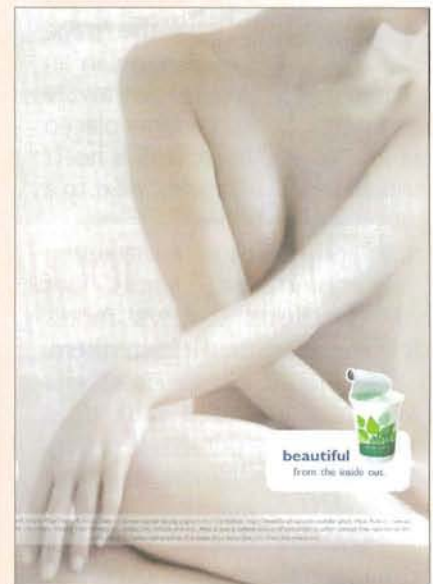
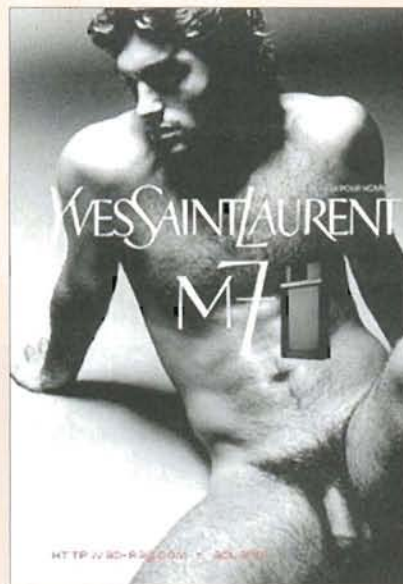
paper to advertisers, not consumers. Advertisers are a source of income to the paper. In order for them to generate income they have to carry sexy ads in the paper.

Penstone says that although people have become immune to sexual images "that does not mean they are not attracted by it anymore".

There are those who say that the only way to maintain this attraction is to give the audiences more, and make it more 'hard core'. I believe that is a cynical way of looking at it," she adds. Advertisers should scale down the sex in advertisements, and then consumers will be interested. Advertisers take their cue from popular

culture. If society is interested in sex, then advertisers will use it in their ads. Whether it sells or not, is another thing. It all depends on personal preferences. Some consumers might be offended by the overt use of sexual imagery in one product and others might find the same advert appealing. Advertisers should know the audience. 🏠

What consumers think

From left to right: Advertisements for bread, for a men's fragrance and for yogurt.

For the purpose of this article respondents were asked whether they think it was right to use sex in the Sasko's Nature's Harvest, Yves Saint Laurent M7 and the Parmalat adverts. And whether the adverts motivated them to buy the product.

Gerhard: 'I don't think the half-naked woman has anything to do with the bread she is advertising. The naked man is a bit relevant to the perfume.'

Moses: 'I see nothing wrong with the use of sex in the adverts. You get to notice them and that's exactly what the advertisers are aiming for. The M7 ad might be a bit extreme but it works, but I don't think a lot of magazines would run it. Though the ads captured my attention I would not be motivated to buy the product.'

Karien: 'The use of the naked women in the bread and yoghurt adverts reinforces stereotypes that women are objects. What do the women's bodies have to do with bread or yoghurt? Wasn't there a better way of advertising their products other than using the women? The perfume ad is just vulgar and disgusting. Sure, they are advertising perfume and it goes on the skin but that amount of nudity is unacceptable. The man needs to shave. The only thing that's good about it is that for once they used a man and not a woman.'

Vicky: 'There is nothing wrong with the use of sex in adverts as long as it is not too much. Young people are attracted by it, so advertisers are cashing in on it. I see nothing wrong with all the ads except for the naked dude. That's going a bit overboard, I think.'

Merriam: 'I really don't mind anymore whether advertisers use sex or not. I'm used to it. Sexual images are part of our lives. All the ads are okay.'

From these respondents it is clear that consumers are not against the use of sex in advertising. One of the main points that they look for is the relevancy of sex in the adverts.

Vrouwen door de ogen van Mtv

Dutch exchange student, *Talitha Stam*, explores the way music videos portray women. She finds that sexually charged videos could lead to a misconception of the relationship between men and women, and that parents and the authorities should ensure that children are properly informed on what they are seeing in these videos.

Wie wel eens zapt naar MTV weet genoeg. Schuddende billen en half naakte vrouwen die rappers adoreren komen uitgebreid in beeld in de zogenoemde hiphopclips. Van de meest extreme videoclipps zijn zelfs twee versies, één geschikt voor alle leeftijden en één die alleen uitgezonden kan worden na tien uur 's avonds.

Maar dat is al jaren zo, dus wat is precies het probleem? In 2005 werd Nederland opgeschrikt door een aantal groepsverkrachtingen waarbij de daders en slachtoffers niet ouder waren dan 15 jaar. De advocaten van de verdachten vertelden dat hun cliënten hun seksuele ideeën baseerden op voorbeelden uit muziekclips van MTV.

MTV Network bestaat uit muziekzenders MTV, TMF, de box en het kinderprogramma Nickelodeon, vier digitale themakanalen en enkele websites. In Nederland is het razend populair. MTV Network claimt zelf dagelijks ruim zeven miljoen kijkers te hebben. Daarom wil nu ook de Nederlandse regering weten welke invloed muziekclips hebben op jongeren en wenst een publiek debat.

Uit onderzoek 'Research on sex in the media: What do we know about effects on children and adolescents', blijkt dat in de muziekclips geen werkelijk beeld van de realiteit wordt geschapen. Zo komen vrouwen vier

keer zo vaak naakt voor dan mannen. En vrouwen gedragen zich vaker uitdagender dan mannen en worden zo vaker gezien als lustobject. Mannen zijn vaak dominant bij seksueel gedrag en de vrouwen onderdanig.

Op deze manier kan er in de samenleving een verkeerd beeld ontstaan over de man-vrouw-verhouding. Lou Repetur van Pretty Woman, de organisatie die zich inzet voor misbruikte meisjes, denkt niet dat de muziekclips aanzetten tot verkrachtingen.

Repetur zegt in het televisieprogramma Nova: 'Hoe losbandig de videoclipps ook zijn, in geen van allen zie je dwang. Het is altijd met instemming van zowel de mannen als vrouwen.' Repetur denkt wel dat videoclipps jongeren kunnen beïnvloeden wat betreft seksuele vrijheid, maar daar is volgens haar niets mis mee.

De populaire Nederlandse rappers Partysquad vinden de discussie over seks en geweld in videoclipps uit de hand lopen. 'We waren toch zo'n vrij en tolerant land? Onze 'kids' groeien op tussen de coffeeshops en rosgetinte ramen. Dat heeft toch veel meer invloed op de jonge generatie dan wat jongeren zien op tv?'

Is het dan onzin wat de advocaten van de verdachten beweren? Niet helemaal. Zo zijn er experimenten uitgevoerd onder tieners die films

te zien kregen waarin gewelddadige seks en verkrachtingen als positief werd voorgesteld. Vooral de mannen bleken na het regelmatig zien van deze beelden het seksuele geweld minder ernstig te vinden. En sommigen gingen zelfs zo ver dat ze uiteindelijk dachten dat vrouwen het niet erg vinden om verkracht te worden! Maar tot nu toe is nog nooit wetenschappelijk aangetoond dat het zien van geweld op tv of in videogames het gedrag van jongeren beïnvloed.

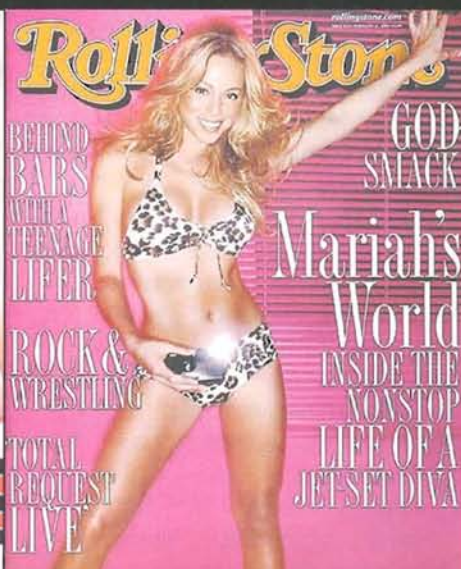
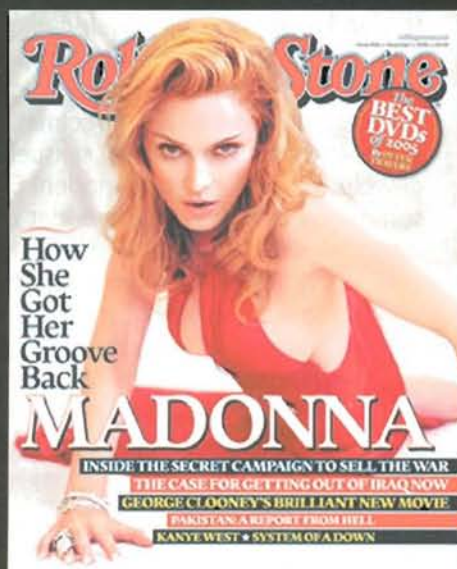
Dan Ligtvoet, managing director MTV Networks, benadrukt dan ook dat de verantwoordelijkheid voor media-gebruik bij de ouders ligt. 'Naast de ouders dienen ook andere partijen, waaronder de media zoals MTV hun verantwoordelijkheid te nemen', aldus Ligtvoet.

De muziekzender zoekt de videoclipps zorgvuldig uit en houdt zich aan alle wetten en regels. Daarnaast creëert MTV op wens van de overheid, een platform via www.videopinie.nl waar jongeren hun mening kwijt kunnen over bepaalde videoclipps.

Maar de rappers Partysquad vinden dat de overheid beter tijd en geld kan uittrekken om jongeren goed voor te lichten over wat ze te zien krijgen op tv, in plaats van te discussiëren over de mogelijke gevaren.

'Vrouwen komen vier keer zo vaak naakt voor dan mannen'

Die media: Popmusiek se PIMPS.

Is die musiekbedryf en die media behep met vroulike kunstenaars se seksualiteit eerder as hul musiek? Jan Gerber het van nader gekyk na popprinsesse soos Nelly Furtado,

Madonna en Britney Spears (maar, ongelukkig vir hom, net figuurlik gesproke).

Die televisiestasie neem 'n terugblik na 2001 se gewildste popmusiek-video's. Britney Spears skud haar skamel geklede bates op elektroniese ritmes, wapper haar wimpers en prewel suggestiewe liefdeswoordjies na die kamera. Christina Aguilera doen min of meer dieselfde, maar sy kan nogal sing. Jennifer Lopez is in wapperende wit geklee terwyl sy in die arms van 'n spiertier oor verlore liefde ween in 'n melodramatiese ballade.

A, hier's iets anders: Nelly Furtado. Haar kleredrag is boheems (en bestaande uit groter hoeveelhede materiaal). Haar lirieke en video is sonder die erotiese ondertone van Britney, Christina, J-Lo ensovoorts.

Nelly se treffer is 'I'm like a bird', van die album *Whoa Nelly!*. Haar musiek het 'n sterk folk-invloed en sy kan verskeie instrumente bespeel, wat haar musiek onderskei van die elektroniese klanke van die ander popprinsesse.

Dus, in 2001 het dié Kanadese sangeres van Portugese afkoms anders gelyk en geklink as die ander popprinsessies.

Die kanaal keer terug na die hede met Nelly Furtado se nuutste video. Maar dit is 'n nuwe Nelly. Haar nuutste album heet *Loose* en die groot treffer is 'Promiscuous' en 'Maneater'. Dié drie woorde kan ook gebruik word om haar nuwe voorkoms en video's te

beskryf. Die folkklanke is ook vervang met hip-hop ritmes, verskaf deur die vervaardiger Timbaland.

In 2006 lyk Planeet Pop se soniese landskap nie veel anders as in 2001 nie. Daar is dalk 'n paar nuwe gesigte, maar die video's is nog wulps, die halse laag en die some hoog. Beyoncé en Shakira het dalk vir Britney en Christina onttroon.

En, Nelly Furtado is nou onderskeibaar van die rits ander popprinsesse.

Dit sal haar seker min skeel. Volgens Bryan Robinson van ABC News het *Loose* as nommer een gedebuteer op die toonaangewende *Billboard*-trefferparade.

Dit bewys die ou gesegde: "Sex sells."

Verander die kanaal. Soek goeie, ou rock & roll. Op die televisieskerm slinger The Doors se Jim Morrison sy stywe leerbroek rond op die manier wat aan hom die bynaam The Lizard King besorg het. In 'n stem vol donker belofte smeek hy: "Come on baby light my fire, try to set the night on fire! Yeah!"

Seksualiteit is tog deel van menswees, en daarom is dit nie vreemd dat dit in musiek en die media voorkom nie. Dit is ook nie iets nuuts in populêre musiek nie. Luister na vroeë blues-lirieke. Onthou Elvis se pelvis en die gepaardgaande polemieë in die media. John Lennon en Yoko Ono het in hul volle naakte glorie op die omslag van hul album *Two Virgins* verskyn. Jim Morrison het met die Amerikaanse gereg gebots ná hy tydens 'n konsert so bietjie meer aan die gehoor gewys het as wat die wette toegelaat het.

Hierdie kunstenaars, en talle ander wat seksuele norme uitgetart het sedert die 1960's, soos The Rolling Stones en Janis Joplin, word onthou vir wat hulle as kunstenaars bereik het, eerder as hul seksualiteit.

Kan dieselfde gesê word van vandag se popprinsesse?

Die sangeres Pink sê in 'n onderhoud met Elysa Gardner van *USA Today*: "Right now, the cultural emphasis is more on our bodies than our minds or talents. The media has absolutely pushed that."

Die musiekkanaal speel nou musiek van die 1980's. "Like a virgin, touched for the very first time..." pruil 'n uitdagende Madonna,

**'I don't want
to be part of
someone's Lolita
thing. It kind of
freaks me out,'
— Britney
Spears**

een van die kunstenaars wat seker as die moeder van die huidige popbeweging gesien kan word. Sy het reeds in 1984 die media en gehore se aandag met haar seksualiteit op haarself gevestig. En dit was nie per toeval nie.

In 'n artikel wat die vyftig belangrikste oomblikke in rock & roll se geskiedenis beskryf, skryf *Rolling Stone* dat Madonna se wulpsse weergawe van 'Like a virgin' by MTV se eerste musiekvideo-toekennings goed beplan was. Dit het nie net die aandag op Madonna gevestig nie, maar ook op MTV. Dit is dus nie net die media wat klem op seks plaas nie.

Britney Spears het egter op 'n tyd aangevoer dat sy nooit wou gehad het dat haar openbare beeld so

seksueel moes wees nie. "I don't want to be part of someone's Lolita thing. It kind of freaks me out," het sy aan Chris Mundy van *Rolling Stone* gesê.

Dieselfde tydskrif wat haar oor haar seksuele beeld ondervra het, het egter 'n groot rol in die vorming van die Lolita-beeld gespeel. As sewentienjarige het Britney in 'n sjoe-broekie en bra op die tydskrif se voorblad verskyn.

"It was about being in a magazine and playing a part for that magazine," het Spears haar voorblad verdedig.

Britney het ook op verskeie ander voorblaaie gepryk. Sy verskyn hoogs verwagting, en kaal, op die voorblad van die Augustus 2006 uitgawe van *Harper's Bazaar*. Dit is nie eens 'n oorspronklike idee nie. Demi Moore het dit al jare gelede gedoen. Maar dit is nie Britney se mees bizarre voorblad nie.

In 2002 het sy op die voorblad van *Forbes*, 'n toonaangewende finansiële tydskrif, verskyn, berig *Hollywood.com* en die BBC. Sy is deur *Forbes* aangewys as die glanspersoonlikheid met die meeste invloed vir 2002. Sy het nie eens die meeste geld verdien nie, maar die grootskaalse dekking wat sy in die media geniet het, het aan haar die topposisie besorg.

Dit is nie sleg vir iemand wie se musiek nou nie juis iets nuuts is nie, en wie se lirieke (wat sy meesal nie self skryf nie) nie in die klas van Bob Dylan of Leonard Cohen gereken word nie.

Maar wat is die gevolge van hierdie fokus op vroulike musikante se seksualiteit?

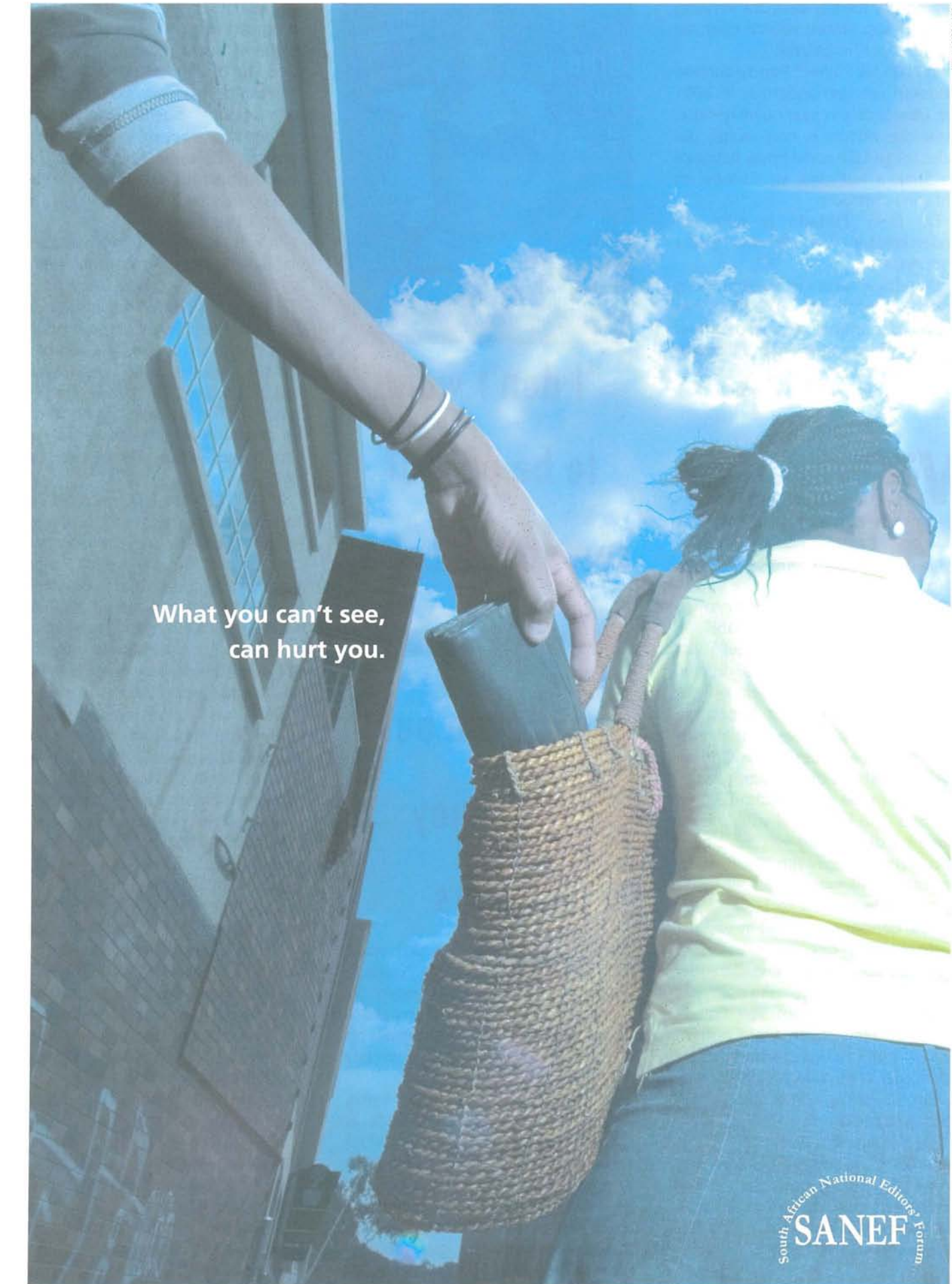
In 'n artikel vroeër vanjaar voer Elysa Gardner van *USA Today* aan dat kreatiewe, vroulike stemme deur die prikkelpoppe se dominansie op die trefferparade onderdruk word.

'n Verdere gevolg is dat daar aan jong meisies 'n voorbeeld gestel word van wat sukses behels. Aanhangers van hierdie tipe musiek is baie keer jong meisies wat nog nie eers hul tienerjare bereik het nie. Dit is dus nie net onskuldige vermaak nie.

Sal die media 'n ander koers inslaan? Nie sommer nie. "Sex sells."

Sal die musiekbedryf 'n ander koers inslaan? Heel waarskynlik nie.

Hunter S. Thompson het hulle immers só beskryf: "The music business is a cruel and shallow money trench, a long plastic hallway where thieves and pimps run free..."

What you can't see,
can hurt you.

South African National Editors' Forum
SANEF

The media are your eyes and ears on the world. Media freedom guarantees your right to know what's going on in your country, and participate fully in the decisions affecting you. Our history once controlled what we saw and heard. We could not know, and did not participate. Let us never forget where we came from and let's celebrate where we are going. Remember South African Press Freedom Day - October 19.

Cape Argus CAPE TIMES

Sex, food & the media

In search of the ultimate aphrodisiac

It is said that “the way to a man’s heart is through his stomach”, but can certain foods enhance sexual desire or has the media perpetuated a false notion? Daphney Molewa explores.

PHOTOS | Mari Hanekom

Ask a few people in your circle what their aphrodisiacs are, and you'd be surprised at their answers. Whilst stuck with a group of friends at a shady pub in the heart of Stellenbosch, the red wine finally got the better of us and the conversation turned to aphrodisiacs, the foods that sexually turns one on.

Two in our group said they eat just about anything that their partner thinks turn them on: oysters, strawberries, mompani worms and eggplants. Some didn't even take a crack at answering but student Ray Phiri, "sex addict", decided to dish out the "facts" about the marvel of aphrodisiacs.

Having read "thousands" of articles on the net about this subject, his answer did not stun me. It confirmed exactly what every person who has ever attempted to write on the subject says. He describes it as "the smell and taste of certain food that not only gets your adrenalin pumping, but also turns you into the best flirter".

Where does this phenomenon, which has gotten people eating bizarre things they call food for love, come from?

Have we become so obsessed with food that any excuse to eat something "sexy" we grab with strong teeth? Or is it all the media's fault that people are now walking around in supermarkets with the deluded idea that a banana can get their partners in bed. And keep them there for longer.

Having worked through these questions, curiosity led me to do research on the subject and put my own sexuality to the test.

I get a tub of strawberry ice-cream from the fridge and I devour. It sure feels good, but nothing so extreme that I feel the urge to define it as an aphrodisiac.

After a week of strawberry ice-cream, chocolates, chocolate muffins, anything with chocolate, oysters, avocados, and more chocolate, I am now 3 kg heavier than before. I still cannot report any sexual desires.

'I am now 3 kg heavier than before. I still cannot report any sexual desires.'

Instead, I feel worse than before. I can't fit into a pair of my favourite jeans. And I am now conscious of my bum which now looks like two giant muffins. My cheeks have accurately turned into baby mangoes. And I am now definitely not going to take any clothing off, especially with the lights on.

Still battling to find answers about this "fad" that has gotten me to the size of a hot-air balloon, I return to the net for answers on why these passionately spoken about aphrodisiacs don't work on me.

I come across an interesting article by sex and relationship counsellor Suzie Hayman who solves my dilemma. "No." She says aphrodisiacs don't work. She describes this "food affair" as a rage that doesn't "affect our sexual organs or sexual desires to make us more aroused, desiring, desirable or long lasting in bed".

Even scientifically, these aphrodisiacs can't be proven to really work, says Dr Robert Shmerling, a rheumatologist and associate physician at Beth Israel Deaconess Medical Centre.

There is virtually nothing published that resembles a scientific study linking specific foods with improved sexual function. "Medical textbooks also make no mention of this topic," he says in an article for Intellihealth, a US website.

However, what Shmerling found was a list of side effects such as mouth ulcers, kidney and heart failure, seizures, an abnormal heart rhythm and vomiting which are caused by some of the potions labelled under the famous term aphrodisiac, such as Spanish fly, a substance made from dried-out bodies of beetles and reputed to be a powerful sexual aid. It works by irritating the water passages in the bladder. Instead of a nice feeling of warmth, it can cause an extremely unpleasant pain, and because it's toxic, it is rated by Hayman to be dangerous.

The term aphrodisiac is derived

from the Greek goddess of love, Aphrodite, with the idea that couples will “choose food that they both like, that can be eaten by hand and fed to each other, leaving lovers feeling cherished and in the mood to carry on spoiling each other,” says Hayman.

So I guess I was going about it the wrong way eating all that food by myself. But you can't blame me for getting it wrong. It's the media's fault. They have bombarded us with so many versions of what this aphrodisiac story is about that I just got confused.

But how far will we go before we realise that someone is trying to kill you with poisonous “passion” substances?

Or are we willing to die for passion?

Did the media turn us into sex freaks? Seriously, ask anybody you know where they heard about aphrodisiacs. No one will tell you it was discussed over supper with their families or by the fireplace at their grandmother's 80th birthday.

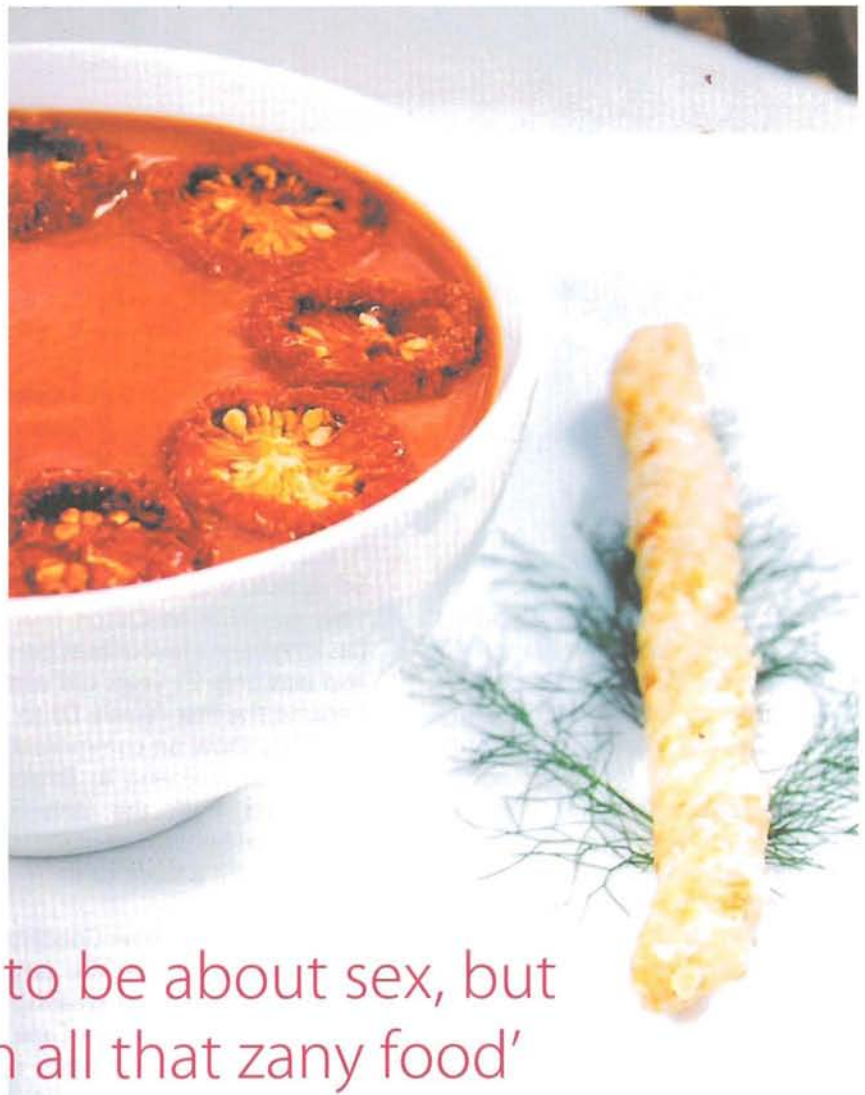
They have all read it somewhere in some magazine or internet article or even in a booklet by some traditional healer, promising to solve all their sexual problems. It was not a legacy that was passed down from one generation to another in a treasure box. It was written somewhere by someone who just couldn't leave sex to be about sex, but had to go mix it with all that zany food.

So next time you pick up that ice-cream tub, chocolate cake or cream cheese, think again about where all that food is really going. Mostly to your hips. And while you're using your mind, remind yourself what John Renner, the founder of the Consumer Health Information Research Institution once said: “The mind is the most potent aphrodisiac there is”. 🍷

Aphrodisiac Funnies

- Bananas, figs, ginseng and oysters are reputed to get you going.
- Rhino horn is said to make men sexually unstoppable.
- Asparagus, bananas, eels are all phallic shaped and by eating them people believe they are similarly firm, long and strong.
- Oysters smell or look like a woman's vagina and by slurping it people hope their sexual parts become just as slippery and tasty.
- Onions, ginger and pepper are thought to be effective because they make you hot and sweaty, with the flushed appearance of sexual excitement.
- Sweet and spicy taste puts you in a relaxed, pampered state of mind, ready for further indulgence.

Source: Suzie Hayman

'...couldn't leave sex to be about sex, but had to go mix it with all that zany food'

Sexiness

in the media:

Is it all good?

Gone are the days when the phrase "not a face for radio" ringed true. Today, image has become just as important as the voice. We have become a society obsessed with outer appearance, most especially in the aesthetic medium of television. Radio presenters haven't been spared from this growing phenomenon. **Yolaan Begbie** investigates the effects of this trend.

PHOTO | Yolaan Begbie

The list of examples is endless. Zuraida Jardine, Jeannie D, Natalie Becker, Saskia Falken. Add to this former beauty-queens Bridget Masinga and Phuthi Khomo.

So, what's the problem? Rather ask when last you saw an advertisement depicting Nigel Pierce, Gareth Cliff or Aden Thomas in a suggestively sexual manner? Not at all.

Of course women do not have to be covered from head to toe. But why does it seem there is a move towards promoting female radio presenters in a manner that concentrates more on their sexuality than on their work? The emphasis on their outer

appearance potentially undermines their professional careers, which does little for the improvement of the role of women in the media industry.

One such example is billboards advertising various radio stations. One Cape Town radio station is GoodHope FM, who last year began a new advertisement campaign featuring a host of their top DJ's on billboards across the Cape.

Popular presenter Suga (Rochelle Scheepers) was photographed in the early sunshine on Clifton Beach. She has long been a favourite at the station and was only 21 years old when she became the first female DJ to host a breakfast show on commercial radio. With a BA majoring in English and Economics from the University of Cape Town behind her name, she has proven to be a force to be reckoned with.

Jeannie D is another GoodHope FM presenter featured in the campaign. She is photographed wearing a ball gown at a coffee shop in Cape Town. Her popularity extends beyond the realms of radio, as she is now a popular face on the glamorous lifestyle programme *Top Billing*. She

was also seen on the local version of reality dancing show *Strictly Come Dancing*.

"It seemed an obvious idea to build something around our personalities," says Station Manager, Helen Graham. She adds, "The look and feel of the new billboards is very 'bling', which reflects our core R&B Hip Hop music format."

The campaign extended to television with an ad that was reminiscent of a typical American hip-hop music video with bikini-clad females. It depicted all the station's female presenters as well as a host of models on a boat. They are rowing the boat with exaggerated movement, in what can best be described as highly sexual.

Widespread criticism followed the airing of the television ad. The Marketingweb website was one such site where disapproval for the advertisement was displayed. Randall Abrahams, former general manager of public commercial service (PCS) radio at the South African Broadcasting Corporation (SABC) responded.

He states that hip-hop videos were the original inspiration for the

ad. He defends the stations choice, saying, "Hip-hop and R&B videos in the vast majority of cases feature a male protagonist (singer/rapper) surrounded by scantily clad women who are not much more than eye candy. The songs in most cases contain overt sexual messages."

He adds "In developing the GoodHope FM ad, the first consideration is that there would be no 'alpha male' on the boat. All the women, except for the DJ, would perform tasks that one might normally expect on a trawler rather than simply standing around looking glamorous". He further explains that the ad was an attempt to challenge stereotypes portrayed in traditional hip-hop and R&B videos.

Point taken. However, chances are the "higher message" they were trying to pass on to their listeners was unfortunately lost. He ends his defence with: "The ad is quite obviously playful and far from shocking or overtly sexual in execution".

According to William M Pride and OC Ferrell, in their book *Marketing*, an advertising campaign's objectives and platform affect the content and form of its messages. They add that if a company's advertising objectives involve large sales increases, the message may include hard-hitting, high-impact language and symbols.

Taken into context, one can perhaps begin to understand the reason behind GoodHope FM's decision. However one often finds that clever marketing plans don't always gel well with morals of consumers. This is particularly so if the consumers are female, and when they, as in this case, feel that the commodification of the sexuality of the female presenters have been exploited, albeit willingly.

Irma Groepies, aka Irma G, is another radio personality who has extensive experience in the broadcast industry with her career spanning nearly 10 years. The past decade has seen her moving between popular stations Kfm 94.5 and GoodHope FM. She had a lot to say about the role and place females occupy in the radio broadcasting. Irma is not one to shy away from the camera and has been snapped at many social functions.

On the question: how much of your success is due to your personal image being promoted outside of the radio station, she answered, "I see myself as

a brand, otherwise how else will I be able to sell what I do? And the bottom line is, depending on how you build your brand, people will always be sure of what you do and

the methods you use and know whether or not you are suited to their specific brand/product."

Even though radio is an "unseen" form of communication, looks are still greatly emphasised. Irma agrees. She says that a lot of what she has achieved has been due to her being visible and continually

'Something Irma G said echoes: she prides herself in still having a career in an industry she loves without having shown some flesh in FHM.'

making sure that she is seen wherever she goes. Branding is therefore undoubtedly a vital part of making those in the public-eye a success.

Saskia Falken is another radio personality who has been in the public eye for a while. She is also the face of e-tv's weather report. Says her current employer Gavin Meiring, Managing Director of Heart 104.9, "The good thing about Saskia is that

she already has a face and name our listeners recognise".

He adds "People already have high-levels of awareness of her". This is an example of how an individual's image affects both them and their employer.

In an article entitled "Divas (not so) Divine?", *The Media* writer Benedicta Dube asked the pertinent question: does sex appeal play too big a role here? She refers to females in the broadcast industry.

Dube quotes then P4 Radio Kwa-Zulu Natal news editor Ncumisa Fandesi saying, "there are women who definitely use sex appeal to get ahead in this (media) industry".

She also highlights a vital element, which perpetuates and therefore perhaps even encourages the sexualisation of presenters.

"For the bosses it is about the

publicity that one (the presenters) generates for the station."

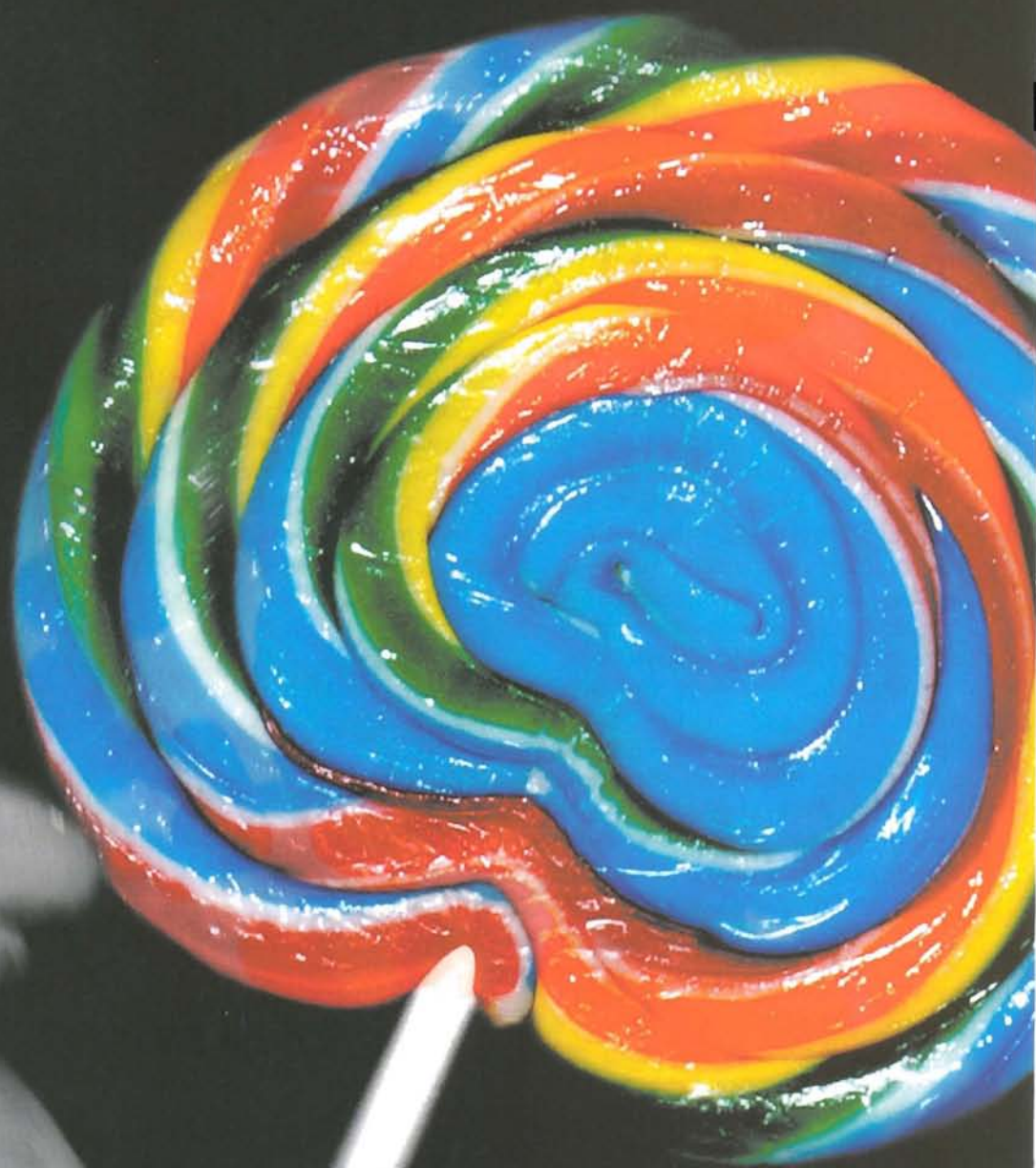
The recent South African Women in Corporate Leadership census speaks volumes. Their annual report revealed that while the number of women in top leadership positions is growing, there are signs that the momentum is slowing down on some fronts.

The problem might be the question of control and ownership. More specifically, the lack of women in management positions at radio stations across South Africa.

Kaya FM's Kgomoetso Moeketsi agrees. "The problem is that the real decision-makers are mostly men." She adds that the station managers, directors and shareholders are predominantly male and all of them are very easily enticed by "little things that are pretty and have beautiful hips".

HOLLYWOOD

klim KAS
uit die

***Brokeback Mountain*, *Capote*, *Transamerica* en *Rent*. Hollywood rolprente wat die afgelope jaar uitgereik is. Elkeen bevat prominente gay of transseksuele karakters. Beteken dit dat gay rolprentkuns 'n evolusie ondergaan? Of is dit slegs Hollywood geldwolwe wat 'n nis geïdentifiseer het, en dit nou vir al wat hul werd is uitbuit?**

Brokeback Mountain het by die Toronto Filmfees met groot lof gepremière. Toe die krediete rol, het die gehoor dié film 'n staande ovasie gegee. Maar 'n twyfelagtige wolk het daaroor gehang. Sou middel-Amerika saamstem met die tradisioneel linkse filmfeesgehoor? Ateljees is tog daar om geld te maak. Selfs gewilde sterre soos Heath Ledger en Jake Gyllenhaal kon nie gemoedsrus verskaf nie. Filmmakers móés wonder of van die sekstonele nie meer sedig moes wees nie.

As Amerikaanse televisie ons iets geleer het, is dit dat kykers gay karakters geniet, mits hulle a-seksueel bly. Reekse soos *Will & Grace* en *Queer Eye for the Straight Guy* beeld stereotipiese gay mans uit. Die soort wat weet hoe om mooi aan te trek, watter kussings pas by watter gordyne, watter lyfgeur is gepas by watter persoonlikheid en aangeleentheid. Will en Jack het mekaar nooit passievol gesoen nie, Carson van *Queer Eye* mag dalk nou en dan onsmaklike grappies gemaak het, maar hy't nooit sy sekslewe met een van sy kollegas bespreek nie. Grensreekse soos *The L Word* en *Queer as Folk* mag dalk eksplisiet gewees het, maar is vertoon op netwerke waar Jan en San Alleman nie gedurf het hul televisie op in te skakel nie, indien hulle dalk iets sien wat die dominee sou ontstel.

Dus was die jaar 2006 'n mylpaal

vir Hollywood. In *Brokeback Mountain* is Ledger en Gyllenhaal twee plaashulpe wat op mekaar verlief raak. Philip Seymour Hoffman is die gay outeur Truman Capote, een van die gewildste skrywers in Amerikaanse geskiedenis, met onder meer *Breakfast at Tiffany's* onder sy belt. In *Transamerica* speel Felicity Huffman Bree Osbourne, 'n man wat oppad is om 'n geslagsoperasie te ondergaan om sy lewenslange droom van vrouwees te vervul, alles terwyl hy/sy 'n verhouding probeer opbou met die langverlore, heteroseksuele seun wat gay pornografiese films maak.

Alle aanduidings is dat homoseksualiteit uiteindelik 'n aanvaarde onderwerp is.

Nee, nie regtig nie.

Tot 1968 het die Film Assosiasie van Amerika se Produksiekode gesê dat films met 'n prominente uitbeelding van homoseksuele karakters, temas of seksuele praktyke verban sou word. Wat dit beteken het, is dat gay karakters op 'n manier geïnkorporeer moes word in films, maar op 'n wyse wat die stereotipiese idee van die gay man of vrou pas.

Gay karakters en temas moes dus inpas by die standaarde van 'n hoofstroom heteroseksuele film, wat tot die hoofstroom gay film gelei het. Dus kon gay karakters 'n hoofstroomgehoor se nuuskierigheid dek, sonder om die idee te skep dat hul sensitiewe middelklaslewe bedreig sou word deur "seksueel-promiskue moffies" nie. Dus, volgens Hollywood is almal gelukkig: gays sien gays op skerm, en die oorgrootte meerderheid wat vir die res van die fliekkaartjies betaal, sal genoeë neem.

Tot 1993, en Tom Hanks wat vir *Philadelphia* 'n Oscar as beste manlike akteur wen.

Dit het 'n opskudding veroorsaak.

Dié goue beeldjie, die versinnebeelding van 'n kragtige Hollywood, maar ook 'n Hollywood wat dikwels beskuldig word van behoudenhed, aan 'n akteur wat 'n gay karakter speel.

Kritici het luidkeels gewonder of dit 'n paradigmaskuif in die Amerikaanse gedagtegang sou beteken. Bill Clinton, 'n demokraat, was mos president. Enigiets kon gebeur.

FOTO | Samarie Smith

deur
Terence Steenkamp

Maar dit het nie.

Tom Hanks is 'n gevestigde akteur, dus sou een rol nie sy loopbaan kelder nie. En sy karakter het Vigs, wat in elk geval 'n gay-siekte is, volgens konserwatiewe Amerika. *Philadelphia* was 'n kunsfiek wat nie baie skermtyd geniet het nie. Gehore het eerder *The Beverly Hillbillies*, *Cliffhanger* of *Coneheads* gaan kyk. Nie een keer gedurende die 125 minute het Hanks en sy geliefde, gespeel deur Antonio Banderas, mekaar gesoen nie. Hanks het ná die tyd opgemerk dat al die tonele waarin hy en Banderas liefderyk teenoor mekaar was, uitgesny is, insluitend 'n toneel waar hulle saam in 'n bed lê.

En so het dit aangegaan.

Tot vanjaar.

Tog moet mens wonder of Hollywood regtig verantwoordelikheid vir dié situasie moet neem. Hulle weer-spieël mos slegs wat in die wêreld aangaan, en nie andersom nie, of hoe? Met 'n president wat gay-huwelike teenstaan, kan daar tog nie verwag word van Amerikaners om volronde gay karakters te omhels nie. Dit verduidelik dalk waarom in die lokprent van *Brokeback Mountain* daar geen tekens is van Ledger en Gyllenhaal se karakters se gevoelens vir mekaar nie. Al wat die kyker sien, is die natuurskoon van Wyoming, en Ledger wat met sy vrou Alma, gespeel deur Michelle Williams, intiem is. Die lokprent vir 'n film wat grootliks handel oor 'n gay verhouding.

Máár, en hierdie is nie 'n onbelangrike maar nie, 2006 was 'n groot jaar vir die uitbeelding van gay mense op skerm.

Chris Columbus, regisseur van *Rent*, het onlangs op Entertainment Television op DStv opgemerk dat films soos syne 'n baie belangrike rol speel in enige gemeenskap. Hulle help gay tieners en volwassenes wat nog nie hul seksuele oriëntasie aanvaar het nie, om karakters te sien wat deur dieselfde proses gaan. Ledger en Gyllenhaal se karakters se onbereidheid om hulself as gay mans te aanvaar, lei uiteindelik tot hul ondergang. Ang Lee, die regisseur van *Brokeback Mountain*, skroom nie om hul interne stryd grafies uit te beeld nie. Hierdie uitbeelding sal by baie gay mans resoneer, aangesien hulle tot dusver dit moeilik sou vind om hulle met heteroseksuele karakters te vereenselwig.

Die Oscars van 2006 het wye kritiek ontlok omdat die wenner van

die beste rolprent-beeldjie nie aan *Brokeback Mountain* gegee is soos verwag nie, maar aan *Crash*. Die rede is eenvoudig: *Crash* gaan oor rasse-verhoudings, iets wat al in talle Hollywood films uitgebeeld is. Dit is ook nie iets wat te make het met George W. Bush nie. Rasseverhoudings in Amerika besorg hom nie hoofbrekens nie. Gay-regte wél, aangesien Amerika 'n baie sterk en prominente fun-

**Kritici het luidkeels
gewonder of dit 'n
paradigmaskuif in die
Amerikaanse gedag-
tegang sou beteken.
Maar dit het nie.**

damentalistiese verregse groep het. 'n Groep wat seker gemaak het dat seker die mees konserwatiewe president, relatief tot sy tyd, vir 'n tweede termyn tot die presidensie verkies is.

Om *Brokeback Mountain* te erken as die beste film van die jaar, sou 'n klap in die gesig gewees het van die magtigste man in die wêreld en sy kamerade. Dus, *Crash* was die veilige keuse. Dit was 'n uitstekende stukkie kinematika, en of *Brokeback Mountain* enigsins beter is, is te betwis. Dit bewys net weer, Oscars gaan nie altyd aan die beste akteur, regisseur of prent nie. Dink maar aan 2001, toe Denzel Washington die beste akteur-beeldjie huistoe geneem het. Al is Washington 'n goeie akteur, moes Russel Crowe vir *A Beautiful Mind* gewen het.

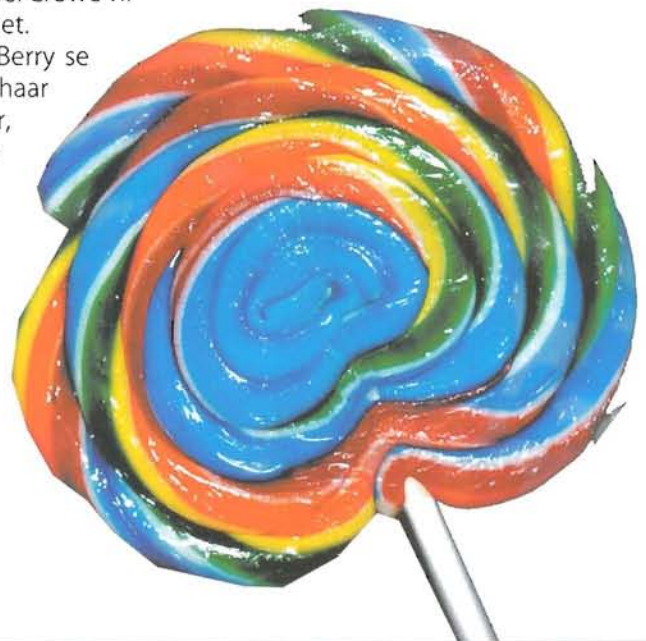
Maar aangesien Halle Berry se toorkrag in *Monster's Ball* haar verseker het van 'n Oscar, kon die Akademie nie die kans weerstaan om hul kritici, wat hulle beskuldig van konserwatiwiteit, verkeerd bewys nie. Niks sê "progressief" beter as twee swart Oscarweners nie. Ander voorbeelde is geredelik beskikbaar. Die Oscar moes aan *Brokeback Mountain* gegaan het, soos

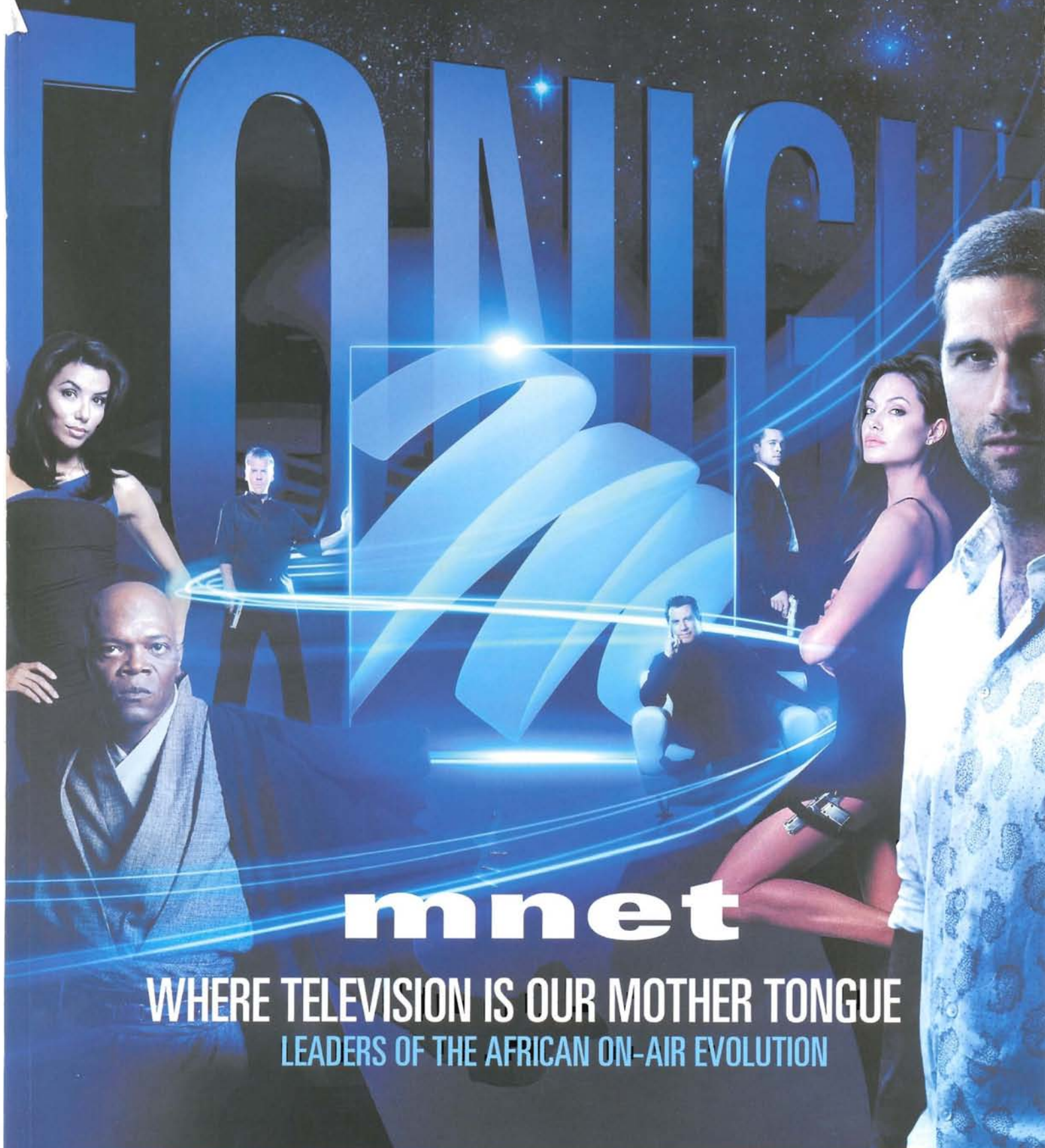
dit gebeur het by die Britse Oscars, die Baftas. Maar dan weer, Engeland is 'n land waar mense van dieselfde geslag kan trou, so dit was te verwagte.

My Beautiful Laundrette, uitgereik in 1985, handel oor twee mans wat verlief raak in die suide van Londen. Een is 'n Pakistani, die ander 'n niksnuts. *My Beautiful Laundrette* is gemaak tydens die Margaret Thatcher-era en haar wetsartikel 28, wat homoseksualiteit verban het. Tóg is dit 'n realistiese uitbeelding van 'n gay verhouding, en het as sulks groot opslae gemaak regoor die wêreld, nie oor die inhoud nie, maar omdat dit 'n uitstekende film was. Een-en-twintig jaar later, en Europese films met gay-karakters is steeds algemeen, en nie, soos in Hollywood se geval, gemik daarop om homoseksuele karakters vir 'n wye gehoor toeganklik te maak nie.

Hoofstroom Amerikaanse gay rolprente is 'n onlangse ontwikkeling, maar 'n baie belangrike wending vir gay gehore, aangesien hulle hulself op skerm kan sien. Maar dis belangrik dat dié karakters op 'n realistiese wyse uitgebeeld word, aangesien dit vir baie die enigste kennismaking met homoseksualiteit is.

Dit is onwaarskynlik dat alle gay films in die nabye toekoms hoofstroom trekkrag sal hê. Die realiteit is dat gay rolprente goed doen by die kaartjiekantoor wanneer heteroseksuele gehore hulle daarmee kan vereenselwig. *Brokeback Mountain* se sukses is dus nie verrassend nie. Dis 'n liefdesverhaal wat aanklank vind by homo- sowel as heteroseksuele gehore. Tot gemeenskappe 'n vlak van aanvaarding jeens gay mense bereik, sal hierdie tendens voortgaan, altans in Hollywood. 🍭

mnet

WHERE TELEVISION IS OUR MOTHER TONGUE
LEADERS OF THE AFRICAN ON-AIR EVOLUTION

An Aikôna to *Die Burger* for their entirely one-sided piece "Boere kry die skuld". So skewed was the front page story on the death of a Western Cape rugby player that *Die Burger* had to print a follow-up (read: retraction) a few days later. (EA)

'n Aikôna gaan aan *Die Burger* se webwerf omdat sy soekfunksie steeds nie werk nie. Hoe lank moet gebruikers nog wag vir die "jongste tegnologie" van hierdie "funksionaliteit" wat die webtuiste belowe wanneer 'n mens maar net 'n eenvoudige soektog wil doen? (AT & AS)

'n Aikôna vir Suid-Afrikaanse koerante se uiters eksplisiete beskrywing van die getuienis in die Zuma-verkragtingsaak. Alhoewel mens nie preuts moet wees nie, was die gedetailleerde beskrywing meer 'n "hoe-om-te" handleiding as goeie verslaggewing. Hulle het ook deurentyd daarna verwys as 'n "sekssaak", terwyl die klag verkragting was. (GM & MS)

'n Aikôna aan *Rapport* wat die hele land op hol gehad het met berigte dat die 2010 Sokker Wêreldbeker na Australië geskuif word. Dié Sondagkoerant moes vinnig vure doodslaan toe FIFA sê hulle weet niks hiervan nie. Die enigste goeie ding uit dié wolhaarstorie is dat dit ten minste mense soos Danny Jordaan uit hibernasie laat wakker skrik het. (AT)

An Aikôna to Jacob Zuma, who wanted to sue several media institutions after the coverage he received surrounding his rape trial. (JG)

An Aikôna goes to the SABC for confirming that they are in fact a government mouthpiece, when they pulled an unflattering documentary on President Thabo Mbeki, and refused to air the long awaited interview with PW Botha. (PN, EA & TS)

An Aikôna to *Die Burger*, *Son* and *Daily Voice* for their insensitive and explicit coverage of the murders of Brett Goldin and Richard Bloom. They placed graphic photos of the naked bodies of Goldin and Bloom and labelled the murders "Crazy-moorde" and "Kaalgatmoorde". (RG & JTVZ)

An Aikôna to the tabloids for their extremely sensationalised coverage of the Dina Rodriques and baby Jordan case. (MS)

'n Aikôna aan Neil Watson met sy crimexposouthafrica webwerf. Met statistieke en foto's oor geweld raai die Kaapse sake-man buitelanders af om Suid-Afrika te besoek. Niemand stry met hom dat geweld 'n probleem is nie, maar jou land slegs? Nee wat. Wat van eerder tata.neilwatson.com? (AT)

'n Akker aan *Mail & Guardian* se redakteur, Ferial Haffajee wat die MTN Women in the Media toekenning vanjaar gewen het. Haffajee is ook aangewys as SANEF se eerste vroulike voorsitter. Sy het ook opgestaan en baklei vir persvryheid in die Mohammed (PBUH) spotprent-debakel, terwyl sy self 'n Moslem is en haar kop amper op 'n blok gesit het vir dit waarin sy glo. (AT & JTVZ)

An Acorn to the reaction of concerned editors and journalists to the proposed new Film and Publications Act. Many see the Act as merely dressed-up censorship and their reaction at the proposal was suitably outraged. Thanks to their actions it has been postponed to 2007. (EA)

An Acorn to *Tsotsi*, for their Oscar win, and to the media for their positive portrayal of the burgeoning South African film industry thereafter. (MS & CS)

'n Akker aan Zapiro. Hy steek die draak links, regs en in die middel. Hy teken goed en is ook 'n skerp satiris. (GM)

'n Akker aan die Nasionale Persklub wat Jacob Zuma as nuusmaker van die jaar aangewys het. Dis ook goeie taktiek aangesien dit hulle sekerlik 'n paar rand in voornemende regsonkoste spaar. (SS)

'n Akker vir die onlangse wysiging aan die persombudsman se kode ingevolge waarvan genderdiskriminasie nou ongeoorloof en strafbaar is. (RV)

'n Akker aan *Die Burger* vir die aanstelling van Henry Jeffreys, hul eerste bruin redakteur. Hoe hoog tyd is dit nie! (EdV, NB & LA)

'n Akker aan *Die Burger* vir sy nuwe oudio-visuele webwerf wat inligting soek soveel "aantrekliker" maak. Met videos en klankgrepe van die meeste nuusgebeure, is *Die Burger* ander dagblaie ver voor. Op die koerant se webwerf is ook 'n afdeling waar van die koerant se eie joernaliste blog.

Wat sê jy?

Die Burger is nie 'n politikus nie. *Die Burger* is ook nie 'n mediese kenner nie.

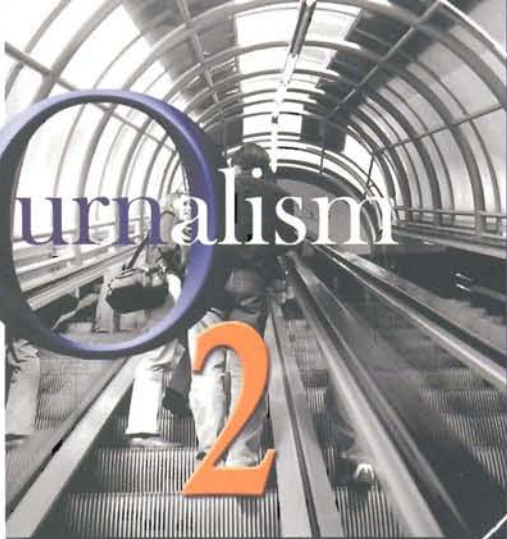
Wat *Die Burger* wel is, is die Wes- en Oos-Kaap se leidende dagblad wat die feite en opinies van politici en mediese kenners saambring, sodat jy 'n ingeligte opinie van jou eie kan hê.

DIE BURGER

Praat saam

Journalism

WE BREATHE JOURNALISM

The best job in the world?

Journalism, of course

The best journalism programme?

Stellenbosch, of course

Die Departement Joernalistiek aan die Universiteit van Stellenbosch is die enigste gespesialiseerde nagraadse opleidingsinstelling vir hierdie beroep in Suid-Afrika. Dit stel die standaard vir professionele joernalistiek-opleiding vir die nuwe eeu, en skep 'n balans tussen praktiese joernalistieke vaardighede en die blootstelling van studente aan etiese, tegnologiese, bestuurs- en kulturele aspekte van die media. Aansoeke vir die nagraadse, honneursvlak BPhil in Joernalistiek sluit elke jaar op 31 Augustus. Vir meer inligting, gaan na www.sun.ac.za/journalism.

Stellenbosch University's Department of Journalism is the only specialised postgraduate training institution for the profession in South Africa. It sets the standard for professional journalism education and training into the new century, creating a balance between practical journalism skills and exposing students to the ethical, technological, managerial and cultural aspects of the media. Applications for the postgraduate, honours level BPhil in Journalism close on August 31 every year. For more information, go to www.sun.ac.za/journalism.

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH
UNIVERSITY OF STELLENBOSCH